

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Oppiani Anazarbei De piscatu libri V

Oppianus <Anazarbensis>

Parisiis, 1555

urn:nbn:de:hbz:466:1-12729

Th
5937

X XI. 23.

Th. 5937.

[Faint, illegible handwriting]

27
65

Ex legato Celmi Princeps Ferdinandi
Epi Paderb: et Monaster: Anno 1683.

OPPIANI ANAZARBEI

De piscatu libri V. Laurentio Lippio interprete.

De venatione libri III. ita conuersi, vt singula verba
singulis respondeant.

In eorum gratiam qui Græca cum Latinis coniunge-
re volunt.

Ev. 15144

Benj. Allen

Collegij Socii Iesu Paderb

PARISIIS, M. D. LV.

Apud Guil. Morelium.

Ferdinandi Furstenbergij

OPPIANI ANAZARBEI

De pietate libri V. I. auctoris I. Ipsi interpretare.

De veritate libri III. ita connecti, ut singula verba
singulis respondeant.

In eorum gratiam qui Graeca cum Latina coniunge-
re volunt.

Handwritten signature or name in cursive script.

PARISIIS M. D. I. V.

Apud Guil. Morelium.

Handwritten signature or name in cursive script.

VITA OPPIANI, LAURENTIO
LIPPIO COLLENSE INTERPRETE.

OPPIANVS poëta, patre Agesilao, matre Zenodota natus, genere autē Anazarbo Ciliciæ ciuitate. Cæterum cum pater eius opulentus esset, & in republica inter primates iudicatus, in philosophia plurimum excellebat, & philosophicam vitã ducebat, & in huiuscemodi disciplina, & in omnibus liberalibus artibus filium erudiuit, præcipue in musica, geometria, & grammatica. Cum Oppianus triginta annos natus esset, Seuerus Romanorũ imperator Anazarbum venit. (oportebat enim omnes reipublicæ optimates obuiam imperatori ire.) cum Agesilaus Oppiani pater hoc paruifaceret, veluti homo qui philosophicam vitam ageret, & inanem gloriã contemptui haberet, Imperator hoc iniquo animo tulit, & illum in Miletum Adriatici maris insulã in exiliũ misit: in qua cum Oppianus patri cõgrederetur, scripsit hæc clarissima poemata, & Romam profectus, tempore Antonini Imperatoris filij Seueri (Seuerus enim in fata concesserat) hoc obtulit volumen: & dignus iudicatus est, vt impetraret quicquid animo sederet. ille regressum patris ab exilio petiuit, quod assecutus est, & pro quolibet carmine aureum numisma suscepit, & in patriã cum patre regressus, sæuente in ciuitate Anazarbi paulo post peste obit. Ciues enim eũ sepelierunt, & sumptuosam statuã illi erexerunt, & inscripserunt hoc epigramma,

Oppianus vatum decus immortale fuissem,
Inuidia ni gelidum rapuisset parca sub orcum
Me iuuenem placidæ clarum splendore camœnæ.
Ni liuor longæ violasset tempora vitæ,

Non mihi laude parem quenquam terra alma tulisset.

Scripsit alia poemata. Vixit annis triginta, habet stylum floridum & planum cum facundia & maturitate, quod difficillimum est, & in sententiis & parabolis præcipue excellit. De quo sic meminit Eusebius in libro de Temporibus, Tempore antonini imperatoris anno eius imperij decimo, ducentesima trigesima septima olympiade, anno mudi 5370, anno domini centesimo septuagesimo secundo, ab anno Nini regis 2185, Oppianus Cilix poeta cognoscitur, qui Halicutica miro splendore conscribit.

ARGVMENTA QVINQVE
librorum Oppiani de piscibus.

PRIMVS habet coitus, proles, & pascua ponti.
Ostendit fraudes, cædes, & bella secundus.
Tertius in pisces hamos, & retia iactat.
Ducit amor quarto captos in fata natantes.
In quinto delphinus amat, cetæque necantur.

ARG. SINGVLORVM LIBRORVM.

IN primo veniunt ad pascua lata cohortes
Æquoris, atque scarus pallentes ruminat herbas.
Pompilus associat nautas, sequiturque carinas.
Attoniti remoræ ponto miracula parvæ
Viderunt nautæ: noscit patriamque penates
Astacus, in propriam cupiens remeare cauernam:
Carcenades spoliū subeunt, tergōque coaptant:
Nautilus in ponto sub navis imagine ludit.
Neptuno delphin monstrat Nereida pulchram.
Et coeunt pisces, atque agmina magna natantum
Euxinos sulcant fluctus, atque oua resoluunt,
Et foetus edunt, & pignora chara tuentur:
Præcipue delphin princeps, vitulique marini
Infantes catulos miro sectantur amore.

TVRPE veneficium sentit torpedo secundo.
Pisciculos astu capiens mala rana trucidat,
Sepia natiuos connectit caute rudentes.
Occisæ squillæ figunt, perimuntque necantem
Labraca, sed cancer testas depascit hiantes.

Sæuit, & humano bos dirus sanguine gaudet:
Custodit pinnam cancer, pinnamque tuetur,
Noctua quanta gulæ sortitur damna voracis.
Polypus insidiis, & duris astacus armis,
Et muræna ferox alterno Marte domantur.
Et scolopendra vrit fœda prurigne corpus.
Letifero configunt vulnera iulides ore,
Et thynni, & gladij diro torquentur a silo
In canis exortu, sed non impune proteruæ
Delphinum lacerant amiæ, qui regnat in vndis,
Et salit in terram clausurus littore vitam:
Atque scarus iustus non fœdat sanguine ventrem.

TERTIVS in pisces hamos, & retia iactat,
Observare docet tempus, ventosque secundos,
Et volucris saltu cephalus fugit humida lina.
Mormylus, & labrax laqueos declinat arena:
Effugiunt hamos disrupto vulnere multi.
Piscantis manibus linquit torpedo rigorem.
Sepia sub nigro fugit occultata liquore.
Inter se laniant, pisces sunt piscibus esca.
Anthieon gentes venter compellit in hamos.
Cantharus in nassam socios subigitque ciētque.
Dumque parant aliis pestem, labuntur in ipsam
Ad moes, calchis mirrha capietur odora.
Ast algis salpæ, sed triglæ sorde trahuntur.
Turbato rapitur ponto melanurus in hamos.
Terribiles gladij falluntur imagine falsa.
Sponte subit laqueos scombrus belonæque rotundæ:
Et Celtæ, & Siculi, thynnos piscantur Iberi.

I N quarto vires sæui narrantur amoris,
Eripitur scarus à socio de vimine cauda.
Fallit amor cephalos, & fœmina tracta per vndas.
Sepia fœmineo subit vltima fata furore.
In venerem pronus vxores cossyphus ardet.
Nec galei, & catuli socium discrimine linquunt.
Polypus ad glaucam reptat periturus oliuam.
Et sargus simæ capitur ab imagine capræ.
Hippurus laceræ prendit fragmenta carinæ.
Lolligo longi capitur sub stamine fusi.
Spiritus anguillas inflato viscere ducit.
Ast aphyæ nexæ nodum glomerantur in vnum.
Pelamydes vasta fundo sub mole trahuntur.
Vallatos spinis manibus trahit æquore sargos,
Pellit letiferis pisces in fata venenis.

I N quinto sternunt cete ductore perempto.
At lamnæ & catuli pereunt, dum vincula remi
Prendunt, collectam nodosa in retia prædam
Perturbant, pelluntque canes, sed vertice cæso
Occumbunt phocæ, quanquam impenetrabile telo
Tegmen habent, sole arripitur testudo perusta,
Aut resupinato, luctatur dum mare tergo.
Et desyderio pueri correptus amati
Immoritur delphin. violant pia numina Thraces,
Delphinum humano generi populantur amicum,
Piscandi socium subeuntem munera prædæ.
Purpura corripitur lanas sparsura colore,
Et cædunt spongas prædam, miserabile visu,
E fundo educunt mutilati corpore toto.

O P P I A N I

OPPIANI DE PISCIBVS, LAV
rentio Lippio Collense interprete, Lib. I.

ISPERSAS ponti gētes, aciēs-
que natantum
Squamigeras, almæ varium genus
Amphitrites,
Antonine canam, rerū cui summa
potestas:

Quæque procellosis habitant sub fluctibus alti,
Quæque maris veniunt ad pascua lata cohortes,
Et vitam, & madidas gentes, madidos hymenæos,
Turpe odium, & dulces veneris cantabo furores,
Consilia, & varias fraudes, artēsque dolosas:
Quæque audax mortale genus super agmine ponti
Struxerit, & ratibus sulcans secreta profundi,
Multa occulta prius vasto sub marmore vidit,
Artibus emensum est pelagus, maris ima reclusa.
Prospectat venator aprum sub montibus altis
Depastum, atque vrsū diuersa ex parte ruentem:
Eminus hunc campo longe iaculatur aperto,
Atque palàm ferro prosternit comminus illum:
Horrida securo committit prælia campo,
Et fera venatorque simul, gressūque sequuntur

A

Ponè canes, dominos ducunt ad lustra ferarum
 Aspera: nec gelidæ tantum mala tempora brumæ:
 Horrorem metuent illi, tantòsque calores
 Non feret autumnus, defessi multa laborem
 Venantis tollunt, nec defunt gaudia fesso.
 Umbrosæ sylvæ natiui pumicis antra,
 De celso fluuij labuntur monte perennes:
 Hinc medicina sitis, hinc est medicina lauacri:
 Et propter liquidas vndas, & læta fluenta
 Sunt molles herbæ, prostrata cubilia somno.
 Quin etiam viridi discumbens fessus in herba
 Appones quæ sylua feret, quæ plurima monte
 Nascuntur, sequitur venantem multa voluptas:
 Et cui piscandi peior collata videtur
 Gratia, tot campo, tot sunt mera gaudia sylvæ.
 At facilem paruo captat discrimine prædam,
 Qui mortem molitur aui, videt omnia passim,
 Letæo volucres perfusas membra sopore:
 Clàm rapit è nido, facili vel decipit arte
 Aspersis visco calamis, vel retia tendit.
 Dúmque petit nidum, somno deuicta volucris:
 Incidit in casses, subit & male cauta periculum.
 Vndarum patiens, occulta pericula ponti
 Piscator perferre solet (certamine tanto
 Spes mulcet mentem, vanòque simillima somno)
 Nulla supra firmam committit prælia terram.
 In rigidis pugnat lymphis, tumidúmque per æstum
 Tollitur à fluctu ventis agitatus iniquis.

Fit timor ex terra piscantis bella tueri,
Nauigat in tenui cymba, seruitque procellis
Errando, atque animum tumida defigit in vnda:
Et spectat nebulas atras, horretque nigrantes
Vndarum sulcare vias spirantibus austris.
Nulla fuga, & nullos venientes effugit imbres:
Et miseri æstiuos nequeunt vitare calores,
Et secreta latent sæui discrimina ponti.
Obuia quæ veniunt, horrent immania cete,
Per freta nulla canum monstrant vestigia prædæ,
Nullaque sub lymphis prospectant signa natantes.
Non prædam aduersa cernunt de parte ruentem,
Cum pisces varios soleant percurrere calles.
Debilibus feris hamo piscantur acuto,
Et lino & calamis, hæc sunt sua robora tantum.
Quàm iucunda tuam capient solatia mentem,
Si fuerit cordi piscandi læta voluptas:
Duceris volucris spatiosa per æquora naui,
Cui sit remigium pulchrum, fortisque iuuentus,
Sint bene compacti clauis, sint transtra decorè
Iuncta, regat nauem celsa de puppe magister
Ventorum expertus, nauem, quæ iudice nullo
Culpari possit, ventis immota resistat:
Lata gubernator findat viuaria puppi.
Hic, vbi tranquillis vulgo pascuntur in vndis
Squamigeræ gentes, his pabula læta feruntur
A seruis, promptæ saturant hæc agmina prædæ:
Quæ nato atque tibi ô felix, sunt certa beato

Gloria piscandi:calamum demitte sub vndam
 Implicitum setis,hamo cito piscis inhæret,
 Sponte ducis trahitur manibus:fortissime princeps,
 Ah quàm blanda tuam pertentant gaudia mentem,
 Multa superciliis, & toto in pectore regis
 Lætitia est,piscem calamis spectare ligatum,
 Atque reluctantem,vel lubricaterga mouentem.
 Nunc adsis Neptune mihi Saturnia proles,
 Qui terras pontúmque tenes,adsis mare vastum,
 Et vos multifoni mihi peruia numina ponti
 Ferte pedem,vestras acies,& monstra natantum
 Cantabo,nostrum carmen regina sacrat
 Calliopea chori nato magnóque parenti,
 Sit gratum,atque tui spira mihi munera cantus.

Innumerae pelago gentes voluuntur in imo
 Nantes,quæ numerum vincunt,sunt abdita nobis
 Plurima monstra maris,quis posset nomina versu
 Edere?quis ponti metas,quis nomina dicet?
 Terdenas ad summum vlnas nouere sub vndis
 Mortales, sed multa latent immensa profundi
 Æquora,sub vasto spirant tot gurgite pisces.
 Sunt vires menti tenues mortalibus ægris:
 Abdita non possunt humana voce referri.
 Alma parens tellus non agmina plura ferarum,
 Nec maiora tulit,quàm vastus in æquore pontus.
 Norunt coelicolæ numerum pensare natantum,
 Terrestrésque acies an partes æquet vtrasque
 Calculus.humana quantum comprehendere mente

Possumus, expediã numerum, victumque, viãque.

Nonnulli flauam pisces in littore arenam
 Mandunt, & terra quicquid nutritur in alta,
 Hippi, coccyges celeres, flauique erythini,
 Et citharæ, triglæque, simul tenues melanuri,
 Trachurõnque greges, buglossæque & platyuri,
 Taniæ imbelles, & picto mormylus ore,
 Sombri, cyprini, stabulantur littora iuxta.
 Ast alij cœno turpi, fœdãque palude
 Pascuntur, batidésque, boum genus vsque proteruũ,
 Difficilis trygon, torpedo nomine vero,
 Et clariæ, psetta, scepanique, & triglis, asellus,
 Atque lacertorum gentes, quæ putrida pascunt,
 Inter cœnosas voluentes corpora sordes.
 Per molles tantum ripas herbãque virentes
 Mænidésque, tragique, simul atherina vagantur
 Et smarides, blenni, cum scaris, boces vtrique,
 Cestres, & cephalii iustum genus Amphirites,
 Labrax, audaces amia, placidæque chremetes,
 Pelamydes, cõgri, & quem dicunt nomine olifthon,
 Æquora quæ fluuio, quæ sunt vicina palude
 Incoluisse iuuat, qua dulcis terminus vndæ,
 Et fluctus cœno commistus vortice multo
 Voluitur à terra: pisces hîc pascua læta
 Accipiunt, pingui distendunt membra sagina.
 Ex ponto fluuij dirus petit ostia labrax:
 Ex fluuio anguillæ repunt, pluuiãque lacuna
 In vastum pontum, scopulos quos abluit vnda

Alga conspersos, & multo murice tectos
 Salpæ habitant variis distinctæ tergora signis,
 Iulides, percæ, channi, turdique virentes,
 Phucides, eunuchi vero de nomine dictæ.
 Aspera saxa colunt imo defixa profundo
 Et sciris atque syæna, mulus, necnó basiliscus:
 His addas roseo splendentes corpore triglas,
 Sunt vdx cautes herbis à fronte virentes,
 Hic domus est sargis, hæc statio læta sciænis,
 Et faber, & nigro cui nomina dicta colore,
 Hæc coracin^o habet, scarus quoq; hæc saxa frequetat,
 Qui mites inter pisces clamore tremendo
 Intonat, & solus pallentes ruminat herbas,
 Ac veluti pecudes reuocat sub guttura pastum.
 Ast imos scopulos, fundo quos ostrea multo
 Cingit, queis thalami curui, queis lustra profunda
 Opsophagi, scombri, pugnax muræna frequentat.
 Addas oxyphagos istis atque agriophagos,
 His iungas tardè morientem piscibus orphum:
 In partes scissi luctantur corporis artus.
 Multi alij pisces fundo versantur in imo,
 Et caua saxa colunt, ouis, hepatus, iisque decentes,
 Excelsi, fortes, magni, sed corpore pigro
 Se mutant: nunquam tales sua lustra relinquunt.
 Piscibus insidias tendunt, si forte sub antrum
 Inciderint, subito pellunt in funera fato.
 Hos inter pisces segnis numeratur asellus,
 Qui canis æstiuu motu concussus acerbo

Ingreditur duras cautes, atróque recessu
 Occulitur, tali dum feruet sydere cœlum.
 Est inter scopulos, ponti quos abluit vnda,
 Piscis ab actæis quondam cantatus adonis.
 Multi exocœton dicunt, quòd profilit vndis
 In littus, sicca ponens tellure cubile:
 Et quibus à rictu se tendunt vndique branchæ.
 E ponto in terram solus descendit adonis.
 Squamea tunc dulci componit membra sopore,
 Cum mare tranquillum: tumidis cum tollitur vndis,
 E somno surgit, dormit porrectus in antro.
 Formidat pelagi volucres, quas horret vt hostis:
 Et siquam cœlo labentem viderit alto,
 Saltanti similis quatitur, sic marmoris vnda
 Concita demergit hunc in spelæa profundi.
 Cautibus & bibula multi pascuntur arena,
 Auratæ fuluæ splendoris nomine dictæ,
 Et simi, & glauci & densato dente dracones,
 Scorpius in pugna fortis, genus vnde gemellum,
 Ambæ sphyranæ longæ, tenuésque belonæ,
 Gobius, & charax magna leuitate natantes,
 Audaces mures non magno corpore fidunt,
 Viribus haud magnis, sed dura pelle vigorem
 Ostentant, firmi confidunt robore tergi:
 Contra mortales pugnant, contra agmina ponti.
 Innumeros addas istis, qui à littore longe
 Veliferos habitant fluctus tellure relictæ.
 Sunt celeres thynni, qui pisces impete vasto

Eif

OPPIANI

Pellunt, & gladij diro mucrone potentes.
 Orcynon gentes & prenades atque cybia,
 Obliquæ scytalæque, hippuron maxima turba,
 Pompilus his habitat petris: hunc lætus honorat
 Nauita, quòd focium navis se pompilus obfert,
 Nomen habet, gaudet celeres per marmora euntes
 Associare rates: cursum ventumque sequuntur.
 Saltantes circum celsæ latera alta carinæ.
 Nonnulli puppim, & curux moderamina navis
 Prendunt. ast illi collecti examine multo
 Pendent à prora, dicas non sponte secutos,
 Inuitosque trahi, nec posse obistere contra.
 Tanto veliferæ navis rapiuntur amore,
 Et veluti regem, vel cinctum tempora sero
 Victorem textis ramis & fronde virentem
 Prouecti patres, & primo flore iuuentus
 Stipant, & circum densi læti que feruntur,
 Donec victorem sub splendida tecta reducant.
 Sic isti ad terram nauem comitantur ouantes,
 Connexi circum densi, sed littora postquam
 Aspiciunt, odium terræ immortale recondunt:
 Extemplo celeres veluti de carcere pisces,
 Erumpunt, saltu nauem cursumque relinquunt.
 Dant certum nautis signum, quòd terra propinqua est,
 Fortia cum duros dissoluunt agmina nodos.
 Pompile te nauæ miro venerantur amore,
 Per te diuinant tranquillas æquoris auras,
 Pacatus venias sternens freta lata profundi.

Est

DE PISCIB. LIB. I.

Est etiam falsis vndis echeneis amica,
 Quæ latis membris, & nigro fusca colore,
 Non cubitum excedit totos porrecta per artus,
 Aspectu anguillæ similis, sub vertice summo
 Stat rictus curuum circumdeductus in orbem,
 Cui non dissimilem forma mucrone corusco
 Esse hamum credas, sic os portendit acutum.
 Attoniti nautæ parui miracula piscis
 Spectarunt maiora fide. quis crederet vnquam
 Mortalis, proprias si fama attingeret aures?
 Ignaræ gentes rerum caligine mersæ
 Indomitam seruant mentem sub pectore duro.
 Non verum admittunt, nec dictis iure quiescant.
 Expansis velis compulsam flamine venti
 Sulcantem fluctus, & cœrula vada profundi,
 Apprensam magno nauem non sistit hiatu,
 Viribus adnitens pendet de naue supinus:
 Non fluctus scindit nauis, sed firma tenetur:
 Non aliter quàm si portu deuiçta quiescat:
 Et stridunt spiris vela exagitata rudentum,
 Concussi reboant funes, antemnaque nutat,
 Et strepitu properata fremit: de puppe magister
 Compellit nauem, cunctasque relaxat habenas:
 Nec detenta ratis laxo temone mouetur,
 Nec paret ventis, nec mota impellitur vnda:
 Sed compulsam manet, cursum motumque reuincta
 Sistit, & abiecti piscis retinetur ab ore.
 Non aliter radix terra defixa sub alta est.

B

Nautæ formidant turbati vincula ponti,
 Rem miram, & somno similem de puppe videntes.
 Ac veluti in sylua ceruam de rupe fugacem
 Spectat venator cautus, celeremque sagittam
 Dirigit in pectus, quæ crure infixâ moratur
 Cui sum: tunc multo plagæ confecta dolore
 Cerua inuita manet, venantis vulnera diri
 Offendens: nauem tali sub compede sistit
 Consona miraclo sortitus nomina piscis.
 Chalcides & thrissæ passim abramidésque feruntur,
 Atque cateruatim percurrunt æquoris vndas,
 Et curuis habitant scopulis, & littora visunt,
 Alternantque vias ponti, curruntque per æquor,
 Hospitium mutant semper, pontoque vagantur.
 Anthieon petris sunt pascua grata profundis:
 Non illis semper gaudent, vulgòque trahuntur
 Quò gula, quò ventris iubet infatiata libido.
 Ante alios istos compellunt cæstra palati,
 Et non dentato sunt pascua læta sub ore.
 Quattuor anthieon species versantur in vndis.
 Sunt flauæ, & niuæ, sunt atro sanguine fusæ,
 Euopos atque aulopos hos nomine dicunt,
 Nanque supercilium circum referatur in orbem.
 At duo muniti duro thorace natantes
 Carabus insidias faciens atque astacus acer,
 In saxis habitant curuis, & pascua carpunt.
 Astacus immensum thalami sub pectore amorem
 Condit sponte sua, nunquam de limine cedit.

Inuitum si quis piscem traducat in altum,
In propriam subito gestit remeare cauernam,
Et cupit, & quærit illo saltare profundo,
Ex quo piscator cymbalinóque fugauit:
Non alios ponti, non vult habitare recessus,
Non aliam quærit patriam, sed sæpe penates
Dimissos repetit, consuetáque saxa reuifit.
Sic dulcem patriam gentes cupiere natantum,
Et pontum, & natale solum, quod stillat amorem
Illis, & pectus spargit dulcedine blanda.
Mortali generi patria quid dulcius extat?
Quid grauius misero, si longis finibus errans
Sit procul à patria vitam tolerare coactus?
Exilium durúmque iugum perferre necesse est
Externas inter gentes ignotáque rura.
Errones cancri populis numerantur in istis,
Squillarum gentes, & turba inmensa paguron.
Ast alij pisces omnes, quos ostrea claudit,
Et terra & liquidis semper spatiantur in vndis,
Ostracon emittunt, aliud sed corpore summo
Germinat, & tegmen renouatur carne recenti.
Cum vires norunt se disrumpentis amictus,
Affectant epulas, & pascua læta requirunt,
Vt saturo faciles disrumpant corpore crustas.
Labitur è toto cum ruptum corpore tegmen,
Hi primum in fulua nunquam lætantur arena,
Nec pastum capiunt, nec quicquam mēte reuoluūt,
Expectant mortem, vitales ore calores

Non spirant, tenui formidant omnia pelle,
 Quæ nuper creuit tenero sub tegmine, pisces
 Nequicquam audentes sicca pascuntur arena,
 Sunt timidi, donec firmentur tegmina membris.
 Ac veluti medicus languentem corpore curat,
 Atque vetat primis epulas gustare diebus,
 Attenuans calidas morboſo in corpore vires,
 Paulatim præbens epulas, quæ languida membra
 Instaurant, donec tanto sint membra dolore
 Purgata, & vires restent in corpore firmæ:
 Sic crustis nuper natis sua membra paguri
 Curant, letiferum cupientes pellere fatum.
 Pisces æquoreis alij voluuntur in vndis
 Polypodes multis sparsi per membra flagellis,
 Scordylus & scolopēdra, malum quæ spirat odorem,
 Piscanti infestum, curuos cum porrigit hamos.
 Osmylus & reliqui terra pontoque mouentur.
 Agricola incuruus, cui sunt plantaria curæ,
 Osmylon ad teneros serpentem littore ramos
 Vidit, pomiferis reptantem polypon aruis,
 Implicitum ramis oleæ, fructusque vorantem.
 Hos inter pisces similique cupidine fertur
 Sepia. sunt alij, durum quos ostracon armat,
 Hi scopulis curuis, isti pascuntur arena.
 Neritæ & strombigenes & purpura rubra,
 Ceryces, mures, & vero nomine solen,
 Ostrea rore virens, telis armatus echinus.
 Hos si quis paulum scissos demittat in vndas,

Nempe reuiuiscunt, vastoque sub æquore ludunt.
Carcinades nudæ nascuntur, tegmine nullo,
Atque sibi fabricant tegetem, dorsoque coaptant,
Et non legitimum subeunt te studio tectum
Imbelles fragiles tenui per membra vigore.
Cum tegetes videant vacuas, quibus incola morte
Functus, deserto domino dimiserit antrum.
Has subeunt tegetes, alieno in cortice degunt.
Hoc tecto serpunt lato septoque teguntur.
Neritæ si quæ spoliū uel lurida ceryx,
Vel strombus durus linquat, sunt tegmine latæ:
Præcipue strombi gaudent sub tergore lato.
Est amplum illius tectum, sed pondere paruo
Cum latis crescunt membris, implentque recessus
Carcinades tegetis, tunc paruula tecta relinquunt,
Maiorēque domum maiora palatia quærunt.
Sæpe etiam circa spoliū certamine multo
Contendunt, subito duro sub Marte repulsa
Inferior, uictrix lato se condit in antro.
Est quidam curuo tectus sub cortice piscis
Polypodi similis, quem dicunt nomine uero
Nautilon: insignem ponto sua gloria fecit,
Per freta dum cautus sub nauis imagine ludit.
In sabulo domus est, summa defertur in unda,
Pronus neu pontum capiat, plenusque grauetur,
Cum nando uehitur per fluctus Amphitrites,
Extemplo uersus tumidam per marmoris undam
Labitur, ut nandi doctus puppisque peritus.

Atque pedes geminos tendit de more rudentum,
 Quos inter medios tenues membranatumescit.
 Extenta atque pedes contingunt æquora subter
 Temoni assimiles nauem, piscemque, domumque
 Deducunt, si forte malum supereminet vllum,
 Absorbet fluctus intro, lymphisque grauatus,
 A tumidis trahitur cum pondere fluctibus vnda.
 Seu mortalis erat, seu missum numen ab alto,
 Audax ille fuit, qui primum marmora findens,
 Piscis opus cernens humanos traxit in vsus:
 Construxit naues, extendens carbasa ventis,
 Explicuit funes faciles moderatus habenas.
 Miraculum ponti narrant ingentia cete
 Viribus inuictis, & vasta mole mouentur
 Pondere cum magno, timor est mihi sæpe videre.
 Armantur rabie, rabiem fera pectora anhelant,
 In littus pauca exiliunt, quæ corpore vasto
 Sunt, hæc veliferis semper voluuntur in vndis,
 Magno horrore leo, post hos horrenda zygena.
 Pantheræ variæ maculis, & phyllalus ardens,
 Atque melanthynon gentes, & dente timenda
 Pristis, letiferum lamnæ foedumque boatum,
 Mollitiæ nomen malthe quæ ferre videtur,
 Cornu aries pugnax, & sacrum pondus hyenæ.
 Atque pudenda canum gens & furibûda propago,
 Diuisa in gentes ternas: hæc horrida visu,
 Cum cetis numerata furit per marmoris vndam.
 Quæ restant aliæ cœno merguntur in alto.

Pugnaces inter pisces centrina vocatur:
Altera, quod stimulis credatur noxia nigris,
Tertia dicetur galeorum nomine turba.
Ast galeis alias gentes numeramus, acanthas,
Leos, & catulos, squatinas adiungimus istis
Acres & varias, cœno merguntur in alto,
Hi pariter cuncti, pastu capiuntur eodem.

Delphines ludunt circum resonantia ponti
Littora, sed nunquam discedunt marmore vasto.
Hos Neptunus amat, nam cum Nereida pulchram
Quæreret, & castæ peteret connubia nymphæ,
Oceani thalamis delphin sacer Amphitriten
Spernentem fertur tēdas docuisse latentem.
At deus arripuit charam, domuitque puellam,
Reginam ponti fecit, thalamoque iugavit.
Hinc est delphinas tanto dignatus honore:
Ex illo propria delegit sorte ministros.
Sunt diri ex pelago quicumque ad littora pisces
Repunt, frugiferos lustrantes longius agros.
Curuâque lunatæ testudo in imagine peltæ,
Et sicca anguillæ multum tellure morantur:
Castorides querulam fundunt in litore vocem
Cum sonitu mœsto, quæ si percusserit aures
Vox lachrymanda viris letalis nuncia fati.
Mortiferæ auditor vocis, non funera longe
Expectat, mortem tristi clamore futuram
Prædicat nobis miseris sæuisima pestis.
Phalanam foedam dicas, quæ è marmore lato

Desilit in terram solem passura calentem.
 Extra vndas phocæ consumunt tempora noctis:
 Sæpe die fessos artus in littore ponunt,
 In terra dulci soluentes membra sopore.
 Iuppiter altitonans in te sunt omnia solo,
 Ex te firma manent, seu celsa palatia cœli,
 Siue locum quencunque tenes: non voce referri
 Humana posset, quanto sub pacis amore
 Per te dispositus clarus seiungitur æther,
 Aëris & vacuum, & terræ circumfluis humor,
 Et tellus rerum mater. nam singula primo
 Sunt distincta locis, & certo fœdere iuncta,
 Et nodi inuicti concordia pace ligata,
 Et fatis immota suis coniuncta trahuntur.
 Aëris admittit partem tenuissimus æther,
 Immensus tumidis non est sine fluctibus aër,
 Non lymphæ terra vacuæ, sic mista creantur,
 Sic elementa vices seruant hoc iuncta tenore,
 Alternantque vias generi seruire parata
 Externo, & pelagi gentes, & monstra natantum
 In campis ludunt, volucres ex aëre magno
 In pontum veniunt, liquidis merguntur in vndis
 Alcyonum mœstæ volucres, aquilæque marinæ,
 Et mergi, & reliquæ cupientes æquore prædam
 Merguntur lymphis, & findunt aëra magnum,
 Lolligo miluûsque rapax, & mitis hirundo,
 Cum timeant magnum venientē è marmore piscē,
 Ex mare profiliunt seindentes aëra branchis.

Non

Non volucrum species, non est lolligo natantum,
Turmatim fertur ponto, gestitque volare.
Inferius multo se tollit mitis hirundo.
At radunt summam milui lati æquoris vndam:
Hos nanti similes dices, similisque volanti.
Piscibus hi cœtus, hæ sunt in piscibus vrbes.
Inter squamigeros populos, errantia ponti
Agmina, nonnulli collecti examine multo
Armento, & castris similes, pars ista videtur
Æqualis turmis, istos cognoscere posses
Insidiis decaque pares: hic impete solus
Ducitur, ast illi labuntur per freta bini:
Quidam se thalamis condunt, scopulisque recurui
Ante alias ponti gentes agitata tumescunt,
Æquora turbatos subter voluentia fluctus,
Exhorrent nigram magno stridore procellam,
Formidant gelidam brumam, fluctumque furētem
Accumulant circum terram, sabuloque teguntur.
Multi se scopulis condunt, multique profundo
Se claudunt pelago, non vastum fluctuat æquor
Fundo, non venti surgunt densæque procellæ,
Quæ tumidos frangant fluctus: nam saxa profunda
Terribiles arcant ventos, & marmoris æstum.
Florida cum rident depicti tempora veris,
Et mare pacatum tranquilla labitur vnda,
Tunc passim saliant pisces propè littora læti.
Vrbs veluti dilecta deis, opibusque superba
Lætiferas belli nubes obsessa refugit,

C

Quæ fuerat longa belli sub mole grauiata,
 Et tandem longa belli obsidione soluta
 Continuo à duri martis sudore refecta,
 Et studio pacis gaudens, conuiuia lata
 Disponit, tota celebrantur in vrbe choreæ:
 Sic pisces læti duros posuere labores,
 Horrida veliferi fugientes littora ponti,
 Saltanti similes ludunt in fluctibus alti.
 Vere nouo duro veneris vexantur a silo
 Pisces, qui terra repunt, quique aëra magnum
 Findunt, atque salo longe spatiantur aperto.
 Vere laborantes sedat Lucina natantum
 Partus, cum foetus tumido de ventre resoluunt:
 Hi generis curam capiunt, sed foemina partus
 Et tenuem ventrem fulua contundit arena,
 Anxia non paruo seiungens oua labore.
 Sunt connexa simul, tumido sunt ventre ligata
 Mistim: quo pacto coniuncta hæc edere posset,
 Et simul innatum posset dissoluere nodum?
 Tormento pressæ secernunt littore foetus.
 Difficilem partum concedunt fata marinis
 Piscibus, haud solum tantum Lucina dolorem
 Mortali præbet generi, nec foemina tantum
 Lucinæ durum sola est passura laborem:
 Hoc passim commune malum Lucina parauit
 Illis, qui terra sicca pontoque feruntur.
 Nanque mares alij pascentes littora iuxta
 Dum veniunt, clades adducunt piscibus atras:

Fœmineis alij turbis per littora pulsi
Præcurrunt, illæ veneris cruciantur a silo,
Atque mares vrgent cursu, reptantque prementes.
Hi serpunt, ventremque fricant, & spermata mittunt:
Illæ a cætæ stimulis rapiunt, atque ore rapaci
Absorbent, tanto veneris rapiuntur amore:
Spermate sic implent ventrè, sobolèmq; propagant.
Hic mos est multis: alij connubia, lectos,
Vxorem, thalamum curuum, thedámque iugalem
Coniuncti accipiunt: vexat Cytherea natantes,
Et furor, & zelus, durus deus, atque Cupido
Feruens, qui calidos accendit corde furores.
Horrida pro charo faciunt certamina lecto
Sæpe proci: tales magno conamine pugnant,
Collecti circa nympham discrimine multo
Diuitiis, splendore pares: non piscibus ista
Adsunt, sed vires, & vallum dentibus arctum.
His armis thedas quærunt, hoc robore fidunt.
Sic feret optatas illis victoria thedas.
Vxores sargi multas, & merulus ardens
Ducunt: ast alij contenti coniuge sola,
Cantharus, ætnæus, spernentes agmina lecti.
Non similem thedæ finem testudo recurua,
Polypus, atque anguilla manet, mur enáque nigra.
Anguillæ spiris, multoque volumine nexæ
Concumbunt, lentor distillat corpore toto,
Qui spumæ similis bibula celat ur arena.
Accipit hunc cœnum (qui d enim fœcundius illo:)

Concipit accepto, nascuntur lubrica turba,
 Flexibus innumeris anguillæ in littore repunt.
 Sic coeunt congri, sic lubrica membra resoluunt.
 Odit concubitus testudo, inimica refugit
 Thedas: non illam veneris compellit oestrum,
 Non gaudet lecto, veluti gens humida ponti.
 Nam coitu quantos patitur testudo dolores.
 Ossea vena mari multo distenta furore
 Arrigit in veneris usum, quam flectere nunquam
 Est potis, hanc acuit. despecti in gaudia lecti
 Inflexis pugnant rostris, & prælia miscent,
 Inque vicem morsus figunt, & cominus ore
 Congressi certant geritur lachrymabile bellum.
 Hæc tristes vitat thedas, hunc pellit oestrum,
 Et rapit inuitam pugnando robore multo,
 Donec deuictam cupido sibi iungat amore.
 Ac veluti longi cupientes præmia belli
 Pugnant, & pulchram rapiunt in marte puellam:
 Sic coeunt tellure canes, sic æquore phocæ.
 Nanque diu duro remanent in vincula nodo.
 Ambos arcta venus iunctos post terga reuincit.
 Exitium, & tristes thedas commiscet in vnum
 Polypos, & miseram vitam cum spermate fundit.
 Non coitu cessat, donec deliquerit artus
 Robur, & absumptæ fuerint in corpore vires,
 Atque ipse in fulua iaceat prostratus arena.
 Seminecem sicca lacerant tellure iacentem
 Carcenades miseræ, & cancri, multique natantes,

Quos omnes cupide primo ferus ille vorabat.
 Tunc viuum imbellem minime sua mēbra tuentem
 Discerpunt, donec moriatur funere diro.
 Sic perit in coitu piscis, sic lumina claudit,
 At ratione pari torquetur fœmina partu,
 Extremúmque diem claudit, fœtúmque resoluit:
 Non oua, vt pisces alij, semota recluso
 Ventre edit: magno partus cruciata dolore,
 Iuncta racematim gignit, quæ vulsâ meatus
 Fortè per angustos veniūt, perimuntque parentem,
 Non annum excedunt, thedis moriuntur in ipsis,
 Cum tristi veniunt crudelia funera partu.

Quæ muræna facit, non fama obscura feruntur.
 Serpenti nubit, promptéque ex æquore saltat
 In littus, petit à cupido cupidos hymenæos.
 Ardet amans serpens, & multo exæstuat igne.
 Concitus in rabiem furibundus quærit amores,
 Et curuum subito saxum speculatur, & omne
 Letiferum ponit virus, quod gestat in atris
 Dentibus, & bilem saxo deponit amaram,
 Vt tædas capiat tranquillo pectore mites.
 Littore consistens horrendum sibilat ore,
 Concubitusque petit: subito muræna profundo
 Excita voce furens, ruit ocyor illa sagitta:
 Ex terra serpens ponti descendit in æstum:
 In venerem prompti gaudent complexibus ambo,
 Serpentis caput ore tenens stat sponsa proterui.
 Sic ambo thedis lati, muræna profundum

Desilit in pelagus, serpens per littora reptans,
 Omissum repetit virus, quod dentibus atris
 Fuderat. at bilem nigram si forte viator
 Iecerit in pontum, iactat per littora corpus,
 Et non sperata clauduntur lumina morte.
 Priuatus serpens armis, quibus ipse putabat
 Se fortem, & tanto serpentis nomine dignum,
 Et vitam, & tetrum perdit propè saxa venenum.

In faciem versi dulces celebrant hymenæos
 Delphines, similes hominis complexibus hærent:
 Humano tentus se tollit more priapus,
 Atque palàm semper non est, latet inguine tectus
 Exertus muto, veneris nudatur in usus.
 Sic coeunt pisces, sic sunt connubia curæ
 Admissura tori non illis tempore certo.
 Nam gignunt foetus multi sub tempore brumæ,
 Isti vere nouo pariunt: hi sole calente,
 Hi verò autumno, cum iam perfeceit orbem.
 Hic solum partum, totus dum voluitur annus:
 At bis Lucinam labrax toto inuocat anno:
 Quatuor at partus horrendus scorpius edit:
 Accipiunt triglæ terno cognomina partu:
 In pelago foetus quinos edit cyprinus.
 Nunquam foecundi deprensus partus aselli.
 Læta vere nouo ponto foetura natantum,
 Hi proprias habitant sedes, lustrisque quieti
 Degunt, hi veniunt collecti examine multo,
 Euxinos penetrant fluctus, vbi maxima turba

Dilectos edunt foetus: longe sinus ille
 Dulcior est aliis pelagi. nam flumina multa
 Euxinum irrumpunt pontum, sunt pascua lata,
 Sunt curui scopuli pelago, portusque reducti:
 Sunt duræ cautes ponto, multique recessus,
 Umbrosæ cellis surgunt à montibus umbræ,
 Littora tuta manent vento, sæuáque procella:
 Noxia non ponto monstra educantur in isto,
 Et parui pisces non quicquam hostile timentes.
 Securi viuunt vndis: procul astacus ingens,
 Polypedes defunt magni, defuntque paguri:
 Ad sunt delphines pauci, qui corpore vasto
 Contempti imbelles hæc pascua lata frequentant:
 Hinc est, quod quarunt hæc æquora grata natantes.
 Dispersi pelago toto coguntur in vnum,
 Atque cateruatim collecti examine multo
 Huc omnes properant, pontum ducuntur in istum.
 Threicias ponti fauces, qua Bosphorus amplum
 Ducit in Euxinum sulcantes agmine denso,
 Bebriacos fluctus, & ponti angusta natando
 Ora secant strepitu multo, tranántque meatus:
 Et velut Æthiopum veniunt, Nilique fluentis
 Turmatim Palamedis aues, celsæque per altum
 Aëra labentes fugiunt Atlanta niuosum,
 Pygmaeos imbelles genus paruúmque fatigant:
 Non perturbato procedunt ordine densæ
 Instructis volucres obscurant aëra turmis:
 Sic pelagi innumeri populi longo ordine findunt.

Consilium

Euxinum pontum, turbantur in æquore fluctus,
 Spumant vibratis canentia marmora branchis,
 Absoluant donec cursum, foetumque natantes.
 Perfecto autumnopisces sub mente regressum
 Voluunt. nam bruma ventis agitata tumescunt
 Æquora, multisoni consurgunt marmoris æstus,
 Atque sinus ponti se tollunt vertice multo.
 Non alti fluctus extant, non saxa profunda,
 Spirantes crebra furiunt vertigine venti.
 Hinc est, quod fugiunt pisces Mæotide fusa,
 Et retro flexi pelagi per terga feruntur,
 Sparfi per fluctus, ad pabula prisca meantes.
 At molles pisces, qui feruent sanguine nullo,
 Qui non ossa tenent, & qui sua tergora crustis
 Armant, & squamis, hi foetibus oua resoluunt.
 At canis, atque aquilæ atque ea quæ selachia vocatur,
 Et delphin ponti princeps, vitulique marini,
 Hi pariunt foetus, foetus æquare parenti
 Posses, optatæ cernunt cum tempora lucis.
 Qui foetus edunt mirò sectantur amore
 Natos, & læti stant circum pignora chara.
 Non ego delphinis solertius esse creatum
 Quicquam crediderim. liceat si vera referre,
 Hi fuerant homines, atque oppida celsa colebant
 Inter mortales: diuino numine Bacchi
 Delphini in formam versi saliere per æquor.
 Nunc etiam humanam seruant sub pectore mentem:
 Ingenio celeres factis humana sequuntur

Consilia

Confilia, in lucem veniunt cum pignora chara,
Atque parens dulces partu est enixa gemellos,
Extemplo fœtus subeunt genitricis in ora
Nantes, & saliant læti, noscuntque parentem.
Circundat charos partus, est læta gemellis
Officiosa parens, natis plena vbera præbet,
Et præbet geminis natis gemina vbera mater,
Sugere lac gratum, postquam deus vbera bina,
Et lac dulce dedit: tales fecisse putamus
Humanas mammas, talem tribuisse liquorem.
Educat catulos paruos blandissima mater.
Fortia cum crescunt iuuenili membra vigore,
Venandi studio exercet, ducitque per æquor:
Antea non matrem linquunt quàm fortia membra
Ad sint, & firmæ robusto in corpore vires,
Sed matris semper seruant vestigia longe.
Arripit lætam mentem miranda voluptas,
Si mare tranquillum cernas, auramque secundam,
Delphinum aspicias turmas decus æquoris ingens:
Præcedunt nati, veluti iuuenile choreas
Agmen agunt, variis flectentes brachia gyris.
Longæui veniunt subito post terga parentes,
Oseruant teneros carpentes pascua natos:
Non sic vere nouo pastor teneros agit agnos.
Grammaticæ veluti ludo cirrata iuuentus
Collecti veniunt, rigidi sunt ponè magistri,
Censores morum, seruatoresque pudoris,
Atque ætate graues: semper veneranda senectus

D

Reddit honoratos homines, virtute decoros:
 Sic dulcis nati seruant vestigia patres,
 Ne teneri diro foetu rapiantur ab hoste.
 Et curam sobolis phocæ non forte minorem
 Suscipiunt, illis mammæ, lactisque liquores
 Adfunt, cœruleo non edunt pignora ponto:
 Sed foetus sicca genitrix tellure resoluit.
 Soles bis senos in flaua mater arena
 Degit cum natis charis, & pignora mulcet.
 Tertia post decimam roseo caput obsita peplo
 Confurgens aurora polo, lucemque reducit:
 Tunc mater madidis catulos complexa sub vlnis
 Detinet, & liquidas subito se mergit in vndas,
 Et natis iucunda suis monstrare videtur
 In ponto patriam charam, dulcésque penates.
 Et veluti mater peregrina enixa decorum
 In terra natum, ten sis complectitur vlnis,
 Lætitia immensam effundit, patriamq; domumque
 Ostendit puero: quamuis non singula norit,
 Attentus spectat miranda palatia natus,
 Perlustrans oculis tectum, morésque parentum:
 Sic proprios catulos deportat phoca sub æquor,
 Atque situs pelagi monstrat, lymphæque meatus.
 O superi nobis non solum pignora chara
 Sunt dilecta magis vita, genus omne ferarum,
 Et pictæ volucres, & monstra horrenda natantum
 Immenso paruos foetus sectantur amore.
 Dulcis natorum cunctis innata cupido,

Ærumnas perferre volunt, durósque labores,
Pro natis etiam non funera dira recusant.
Olim venator vidit de vertice montis
Horrida pro catulis miscentem bella leonem:
Spicula contemnit frendens, misísque molares,
Inuictas seruat vires, & pectora firma,
Confossus multis telis, & vulnere multo:
Proposuit clara pugnando occumbere morte,
Quàm dare terga fugæ, vel turpi cedere pugna.
Seminecem proprij non tangit cura doloris,
Infelix dira non tantum morte mouetur,
Quantum ne catulos rapiat venator ab antro.
Forte cubile canis spectauit pastor amicus,
Atque canem tetigit notam, metuítque furentem:
Multa timens natis latratu guttura mater
Pandit, non aliquem noscit furibunda pudorem.
Mater terribilis cunctis, qui fœtibus harent,
Arrepta vitula genitrix tristatur, & atros
Ingeminat luctus, passim furiata per agros,
Fœmineos fundit fletus clamore tremendo.
Pastor percussus sentit sub corde dolorem,
Et matutinos luctus peruenit ad aures
Humanas, mœsto quem fundit pectore Progne
Pro charo fœtu: quanto Philomela dolore
Emittit mœstas tenui de gutture voces.
In quales luctus mitis prorumpit hirundo,
Si nido abstulerint homines, sæuíque dracones
Filiolos dulces, & pignora chara parenti.

Pro catulis forti pugnat certamine delphin.
 Sic alij teneros foetus, sobolemque tuentur:
 Et canis æquoreus foetus, mirabile dictu,
 Custodit, catuli teneri post terga sequuntur:
 Foetibus est scutum genitrix, illósque tuetur.
 Sed cum formidant, (pelago sunt multa timenda)
 Accipit in ventrem natos, iterúmque recurrunt,
 Vnde prius lapsi fuerant, & ventre teguntur.
 Et quamuis partus fuerit cruciata dolore,
 Vt mater læto perpeffa est omnia vultu,
 Atque iterum charos foetus in viscera condit,
 Atque parit rursus, cum respirare timore
 Cœperit, & tutas speculetur marmoris vndas.
 Obleruant squatinæ natos, nec ventre recondunt,
 Vt canibus mos est, sed pandunt subter hiatus
 In madidis alis, quantos aperire natantes
 Ore solent rictus, sic foetus alta vorago
 Sorbet, & in tanta natos formidine seruiat.
 Ast alij pisces metuentia pignora pestem
 Ore tenent, veluti lustris aut recta cubili.
 Vt pisces inter glaucus, sic præstat amore
 In natos illis, qui foetibus oua resoluunt.
 Oua fouet, donec maturo tempore foetus
 Exiliant, iuxtaque natat, prolemque timentem
 Ore regit, tantum quod cedit pectore paruo
 Formido, & rursus natos mater spuit ore.
 Ast diro thynno non est sceleratior alter,
 Et nullus piscis tanta impietate notandus.

Nanque soluta parens partu, priuata dolore
 Offendit quicquid rapidam demergit in aluum,
 Non paruis parcit natis sæuissima mater.
 Qui nec concumbunt, nec foetus nixibus edunt,
 Per se nascuntur foedo velut ostrea cœno:
 Est non distincto semper leuis ostrea sexu.
 Hos inter pisces nec mas, nec foemina nota.
 Aphritides imbelle genus non sanguine natae,
 Paruula sub nullo turba est generata parente,
 Cum fortes imbres densis ex nubibus haurit
 Mens Iouis, extemplo miscetur murmure pontus,
 Tolluntur fluctus celeri vertigine misti,
 Qui canas faciunt spumas, atque vnda tumescit:
 Ex non præuisis collecta hæc agmina thedis
 Emergunt pelago, subito nutrita videntur,
 Spuma nascuntur, de spuma nomina sumunt.
 Nascuntur multæ, tumido cum fluctuat æstu
 Vnda refusa maris, commota flamine venti
 Feruet, & arentem cum cœno eructat arenam.
 Hæc vna congesta loco miscetur, & vno
 Congeritur tumulo, cum strata æqualiter vnda,
 Latæque tranquillo labuntur marmora cursu,
 Multiplici commista luto contacta calore
 Materies corrupta creat, nascuntur eadem
 Vermibus asimiles, qui surgunt agmine denso
 Non magis imbelles gignunt lata æquora pisces,
 Qui sunt cunctorum gratissima præda natantum,
 Inque vicem lingua canentia corpora lambunt.

Hoc tantum viuunt, hinc illis est cibus vsque
 Turmatim densæ percurreunt æquora turmæ,
 Et curuam quærūt petram, scopulūque profundū,
 In tanto pelagi cœtu tota albicat vnda.
 Et veluti nix alta cadit, quæ sparsa patentes
 Planities operit, Zephyrus cum spirat eous:
 Non oculis late tellus subfusca videtur,
 Sub niue tecta latens apparet candida visu:
 Area Neptuni sic canet sub grege denso.

OPPIANI DE PISCIBVS

LIB. II.

I C errant ponti gentes per pascua
 læta,

Sic proles populis, sic sunt connu-
 bia curæ.

Quis diuūm miseris mortalibus ista
 reclusit?

Quid norunt homines, nisi quātum lumina possunt
 Tendere? sed regnant superi, qui cuncta gubernant:
 Et propè sunt quamuis longe cœlestia templa,
 Viribus & nullo mutari robore possunt
 Fata deūm, si quis tentet contendere contrā,
 Nititur inuictam frustra depellere sortem:
 Et velut asper equus luctans fremit ore superbo,
 Fortiāque à duris non liberat ora lupatis:
 Magni cœlicolæ molles moderantur habenas,

Et ducunt quacunque velint, inuitus agetur
Et scutica & stimulis prudens compulsus acutis.
Nam superi varias artes, & munera mentis
Mortali tribuunt generi, dant omnia diui:
Diuersis præsumt diuersaque numina rebus,
Ut quisque optatum meritis sortitur honorem.
Legiferæ donum Cereris coniungere tauros,
Atque in triticeam terram proscindere messem.
Ædificare domos, & celsas condere naues,
Et niuea pulchras lana contexere vestes.
Edocuit Pallas. fortis sunt munera Martis
Thoraces, galeæ, gladij, sunt tela corusca,
Cætera quæ ad belli studium conuertit Enyo.
Dant musæ & Phœbus diuini munera cantus:
Eloquium genitus Maia nitidamque palæstram,
Lemnia progenies tulit ad fabrilia laudem.
Piscandi finem vasti molimina ponti
Quis superûm spectare dedit? quis concava terræ
Cinxit fluminibus multis? & circuit æquor,
Littoribus curuis? & sepsit montibus altis?
Siue hunc Neptunum liceat mihi dicere, siue
Nerea iam canum, & meliorem dicere Phorcum,
Siue alium quemuis superûm freta magna regent
Ast alij quicunque dei cœlestia templa,
Et pontum, terrâsque tenent, atque aëra magnum,
Numina tranquillo præberent mitia vultu
Induperatori, nato, populo, atque camœnis.
Non pudor & iustû norunt genus omne natantû.

Fœdus amicitia, longe sed bella capeſſunt,
 Hoſtilésque gerunt animos:fortiſſimus horum
 Imbelles laniat piſces, & mergit in aluum.
 Hunc armant dentes, eſt qui gerit ore venenum,
 Atque alius ſpina fera vulnera figit acuta:
 Quidam feruentis iræ mucrone teguntur:
 Cui deſunt vires, cui deſunt ſpicula, magnum
 Ingenium natura dedit, ſe fraude tuetur,
 Atque dolis magnum piſcem fortiſque trucidat.
 Turpe veneficium tenero ſub corpore ſentit
 Natura torpedo datum propriū quoque membris.
 Hæc grauis & mollis, ſunt nullæ in corpore pigro
 Vires, & nimium premitur grauitate: natantem
 Non credas, liquidis ita clām ſubrepat in vndis.
 At duo ſe tollunt diſtenta per ilia rami,
 Qui fraudem pro robore habent, piſcémque tuetur:
 Quos ſi quis tractat, perdit per membra vigorem
 Sanguine concreto, rigidos nec commouet artus:
 Voluuntur ſubito contracto in corpore vires.
 Dona deū, & proprios membris cognoscit honores.
 Porrecta in flaua diſtendit corpus arena
 Immota exanimi ſimilis, cui piſcis inhæret
 Oppreſſus torpore graui, ſomnoque ſolutus.
 Hæc celeri properat quamuis tardiſſima grefſu,
 Semineces lacerat piſces, & ſæpe natantes
 Offendit tactu, vires curſumque moratur.
 Percuſſi torpore graui, victique rigore,
 Atque fugę immemores ſunt, inimemorésque viarū.

Hæc

Hæc manet auxilio cassos opibusque trucidat:
 Et velut obscuris terrent simulachra figuris
 In somnis homines, quatiuntur membra pauore,
 Cor salit, & frustra tentant contendere cursu,
 Et frustra properare fugam. nam vincula dura
 Impediunt visu pauidos, somnòque grauatos.
 Tales torpedo meditatur piscibus artes.

Est turpis visu, mollissima corpore rana,
 Os aperit latum, cui sunt alimenta dolosis
 Artibus. in cœno putri deiecta recumbit,
 Occuliturque luto, sed parua caruncula ranæ
 Albicat ex rostro, tetrum quæ spirat odorem:
 Rana latet, cœno pars hæc supereminet atro.
 Escam pisciculi credunt, prædâque capeffunt:
 Illa trahit placido motu, piscésque sequuntur
 Non veriti occultam fraudem, labuntur in ora
 Fallacis ranæ, & pigra merguntur in aluo.
 Sic puer insidias auibus molitur opertas
 Ante fores grana aspergens, & limine in ipso
 Intendit casses: at illas sæua cupido
 Pascendi in laqueos pellit, datur vnde regressus
 Nullus, & in cœnam properata morte trahuntur:
 Exitij ignaros pisces sic rana maligna
 Decipit, imbelles magno deglutit hiatu.
 Sic tales memorant fraudes intendere vulpem,
 Agmina cum volucrum spectauit in aëre densa.
 In sylua prostrata iacet, porrectaque membra
 Ponit humi, claudens oculos vafra comprimit ora!

E

Oppressam somno credas, vel mortē peremptam:
Callida sic fraudes astuto in pectore versat.

Cum variam tenso prospectant corpore vulpem,
Defunctam credunt volucres, atque agmine currūt,
Proculeant pedibus villos, ludūntque iacentem:

At miseræ volucres, vulpis cum dentibus hærent,
Illa dolos, fraudes, commentaque facta recludit,
Distractâsque rapit volucres, & guttura pandit.

Callida furtiuam meditatur sepia prædam.

Nam tenues molli surgunt de vertice rami

Extenti tanquam funes, quibus ipsa natantes

Pisciculos iactis veluti capiuntur ab hamis:

Pendens à fulua cautè deprendit arena:

Si tumidi magno tollantur in æquore fluctus,

Hærebit scopulis, propriis deuincta flagellis,

Natiuos dura connectet caute rudentes.

Sunt squillæ exiguæ, sunt paruo in corpore vires,

Et magnum & saturum præclarum labraca ventre

Interimunt astu: properat, gestitque teneri

Labrax pisciculis, qui paruo robore possunt

Non dare terga fugæ, non æquo occurrere marte.

Occisæ occidunt hostem, perimuntque necantem,

Cum squillæ rictu piscis sorbentur aperto,

Turmatim in medium descendit turma palatum.

Et feriunt cornu, quod fronte insurgit acuto.

Explet se præda labrax, nec vulnera curat:

Vulnera paulatim serpunt, domitâmq̃ voracem

Et sola tanti cessant in morte dolores.

Se tandem sensit victi mucrone perire.
Incola bos cœni, qui vasta mole mouetur
Corporis, & latos sese diffundit in armos,
Bis senis magnos cubitis porrectus in artus,
Tam vastum corpus (quis credat?) roboris experts,
Occulit imbelles dentes, non viribus vllis
Confidit, sed fraude viros in funera pellit.
Sæuit, & humano bos dirus sanguine gaudet.
Hinc grati pastus, hinc mollia membra palato
Grata suo, & sæuo nimium iucunda sapore.
Cùmque per extremum speculatur nare profundum
Mortalem quenquam, liquidis qui ludat in vndis,
In caput elatus multa leuitate per æquor
Enatat, extensus circum, immotusque videri
Possit, vt æquatam librato pondere tectum:
Atque homini veluti tegmentum corpore præstat:
Vt muri exitium pueri meditantur, & illum
In laqueos venter subigit, nec cernere fraudem
Permittit. nam vasa supra collapsa repente
Dant strepitum, murumque premunt: contendere contra
Non valet, & tantam capiti propellere molem.
At puer illudit prædæ, ridetque reuinctum,
Multa super capto monstrat solatia mure:
Sic supra mortale caput porrectus in armos
Ille sagax homicida natans, emergere lymphis
Non sinit, & liquidis hominem spirare sub vndis
Destituat, donec vitam lucemque relinquat.
Circuit, & laniat bos sæuus lumine cassum,

Et diro rictu quem falsa cœperat arte
Mandit, & in ventris latebras humana recondit
Viscera, præ superi tali non digna sepulchro.

Si quis in æquorea cancerum prospexerit alga,
Laudibus extollet, tantam mirabitur artem.
Concessa ex alto solers prudentia cancro,
Cui parta est dulcis magno sine præda labore.
Ostrea distendit testas, & claustra recludit
Portarum, pascitque lutum, scopulisque, repanda
Gliscit aquas: paruum madida de rupe lapillum
Obliquus tollit cancer, chelisque recuruis
Continet, in testas lapidem demittit apertas.
Assidet, atque epulis lætus saturatur amicis.
Non potis est nixu geminas occludere lances
Ostrea. nam latis portis sciuncta dehiscit:
Et moriens saturum cancerum, lætūque relinquit.

Sic struit insidias testis, sic subdola fraudes
Stella marina parat, sed nullo adiuta lapillo
Nititur, & pedibus scabris disiungit hiantes
Testas, & molles carnes, & viscera pascit.

Muscosos inter scopulos, cautēque profundas
Pinna colit, duro tegitur sub tegmine testæ,
Nil mentis, nil laudis habet, sine robore viuit,
Expers consilij testæ languescit in antro,
Et socium vitæ cancerum sub lance recurua
Accipit, & præda semper pascuntur eadem:
Communēque domum, simul & cōmunia tecta
Cancer habet, pinnam pascit, pinnamque tuetur,

Hinc pinna fertur custos cognomine Graio.
 Cum tegetem subeunt pisces, tunc pinna doloso
 Pungitur à morfu cancri, contacta dolore
 Comprimit hæc postes, & prædam comperit intus:
 Cum tali celebrat socio conuiuia pinna.
 Inter squamigeras gentes pars callida degit,
 Pars insulsa nimis, non omnibus vna voluntas.
 Non omnes sanam voluunt sub pectore mentem
 Mortales, non vera tenent vestigia recti.

Stultitia excellit cunctis ferus hemerocæta.
 Est pecus ignauum, capitis cui vertice summo
 Sunt inuersa supra radiantia lumina, rictus
 Est inter medios oculos, lucésque profundo
 Conterit in somno solidas prostratus arena,
 Et solus noctu vigilat, noctúque mouetur.
 Hinc piscis nigræ fertur cognomine noctis
 Noctua, sed ventris sortitur damna voracis:
 Non modus est luxus, non est mensura ciborum.
 Indomitam seruat rabiem sub ventre rapaci,
 Quam saturare potest nunquam, sed crescit edendo,
 Donec cum rapido disrumpat viscera ventre,
 Inuersus tento moriatur corpore in vndis,
 Vel nimio pastu vita spolietur onustus.
 Est tantæ signum crapulæ, ventrisque rapacis,
 Apprendat si quis piscem, vel porrigat escas,
 Est cibus ore tenus, pastu summa ora replentur:
 Non tamen est tantus ardor compressus edendi.
 Aduertat mortale genus, cognoscere ventris

Ediscat finem: luxum, crapulamque sequuntur
 Innumeri morbi, domito sunt ventre fugandæ
 Mensarum illecebræ, manibus pedibusque reuincta
 Pellenda ingluuies, epulis mensura tenenda,
 Plurima ne variis ponantur fercula mensis.
 Nam ventris mortale genus dissoluit habenas,
 Per luxum rapitur præceps, ruit impete vasto:
 Talia prospiciens finem fugit hemerocoetæ.

Callidus in densis spinis se voluit echinus:
 Nec ratione caret, ventum, rapidamque procellam
 Prælagit, & crustis lapidem sua terga grauantem
 Aptat, quem facilem spinis imponit acutis,
 Fluctibus ut possit firmato pondere ferri,
 Ne tractus media præceps voluatur arena.

Polypodon fraudes populos vulgantur in omnes,
 Qui similem petrae magnum flectuntur in orbem:
 Nexibus, & spiris hominem, piscemque rapacem
 Sic subterfugiunt astu, vitamque tuentur.
 Si paruos videant pisces, prædamque minorem,
 Rursus & in piscis formam vertuntur, & arte
 Perquirunt victum, funestaque fata repellunt.
 Polypodes gelida non verrunt æquora bruma,
 Formidant rapidas vento impellente procellas.
 Et curuis degunt antris, torpenti que veterno,
 Absumuntque pedes longos, non secius ac si
 Carnes non pascant proprias, quæ sæpe renatæ
 Exaturant dominos, Neptunus munera donat,
 Fœcundatque pedes in pabula grata natantum.

Callida sic vrsos armat prudentia toruos,
Saxosúmque sinum subeunt, cautémque reductam
Detenti gelidæ brumæ caligine nigra,
Et sugunt, lambúntque pedes, carnésque relinquunt
Intactas, vacuo rimantur prandia ventri,
Donec iucundo laxentur tempora vere.

Immortale odium furioso è pectore promunt
Polypus insidiis, & duris carabus armis,
Et muræna ferox inter se bella laceffunt,
Et cædem alternant in prælia sæua ruentes:
Se perimunt pisces, inter fera surgit enyo:
Alter in alterius descendit viscera semper.
Ex scopulis muræna ruit furibunda per vndas
Perquirens gratum victum, per littora summa
Polypoda inquirat, letum, prædámque petentem.
Ille metu pavidus spectat, metuítque natantem
Per tumidas vndas, atque horrida bella parantem:
Nec vitare potest, nec cauta occurrere fraude.
Hostis purpureum rictum muræna reuincit,
Polypus extemplo contra pugnare coactus
Vertitur, & spiris & magnis nexibus illam
Arcet, sub vario flexu, firmísque flagellis
Nititur, vt pedicas murænae, & vincula dura
Præpediat, sed nulla fuga est, nec lubrica membra
Elabi possunt, muræna fluit velut vnda.
Nunc hostis circa collum, nunc tergora circum,
Nunc circa caudam sinuosa volumina torquet.
Sic homines dura exercent qui membra palæstra,

Ostentantque diu robur, de corpore sudor
 Effluit assiduus, multa contenditur arte,
 Atque vndæ in morem nixus luctator vterque
 Fluctuat, & contra magna vi brachia versat.
 Polypus extensos iactat nullo ordine ramos,
 Et sudans vana contorquet membra palæstra:
 At muræna ferox rabido dat vulnera dente,
 Dilaniat, partes miserum confringit in omnes.
 Nam membra in ventrem partim merguntur, at illa
 Ore volutantur crudo, subiguntur acutis
 Dentibus, hi laceri viuunt sub dentibus artus,
 Atque reluctantur, mortemque repellere tentant.
 Et velut annosus ceruus, cui cornua fronte
 Sunt ramosa, petit densa vestigia sylua
 Serpentis, nactusque locum tum naribus illum
 Attrahit è lustro, figitque in corpore dentes:
 Implicitus genibus serpens fera pectora nexu
 Deuincit, collumque tenet, semesa vorantur
 Partim membrorum, partim lacerantur acutis
 Dentibus, & diri cerui laniantur in ore:
 Sic miseri piscis luctantia membra mouentur
 Consilium misero, vel quid prudentia prodest?
 Quid prodest lapidis proprium sumplisse colorem?
 Quid toties vitasse necem? vitasse voraces
 Sub petra pisces, si non latuere dolosæ
 Murænam fraudes sola hæc deprendere mentem,
 Sola dolos potuit, vanasque eludere fraudes.
 Tunc foedam miserata necem, & crudelia fata

Polypus

Polypus in scopulis duris laceratus inhæret.
 Absidet hæc iuxta subridens, verba mouere
 In piscem credas, hæc scommata dira referre:
 Te vafer occultas? nos speras fallere demens?
 Experiar, num te scopuli tutentur, & antra,
 Aut spelunca tegat, quæ portis clausa repente
 Arripiat, raptum subito te mergat hiatu,
 Te retro pavidum ex antro conuellere possem.
 Polypus (heu dirum) confossus vulnere multo
 Non duros scopulos, deprensâque saxa relinquit,
 Implicitus ramis dura sub caute reuinctus,
 Donec sola loco restent connexa flagella.
 Vrbe velut capta pueri, matrêsq; trahuntur
 Captiuâ, impubem natum complexibus almæ
 Matris inhærentem miles conuellere tentat
 Per belli leges, natus non brachia nexa
 Distrahit à collo, sed matrem comprimit vlnis,
 Non luctum sedat, non brachia iuncta remittit
 Chara parens, ambo nexi, vinctique trahuntur,
 Nec nodum soluunt, nec pectora iuncta relaxant:
 Defuncti lacerum corpus sic caute tenetur,
 Sic hærens nunquam laniatus saxa relinquit.

Murænam sæuam iactantem munera belli,
 Iactantem cædes, & vana laude tumentem
 Carabus absomit spectans curua antra secundum
 Quæ murena colit, subito duo spicula tendens
 Hostibus ostentat vires, bellumque lacesit,
 Pugnanti similis, qui fidit robore & arte

F

Militiæ, & validis sese bene munit in armis:
 Contra, sed verbis audax cito percitus hostis:
 Sic acuit murænam animos, nec bella retardans
 Profilit ex thalamo subito muræna profundo,
 Et collum curuans ingenti accensa furorē
 Fertur, & exitium properat, nec lædere morsu
 Crustas terribilis piscis valet aspera membra
 Incaustum tendi rictus, & pugnat acutis
 Dentibus: hi dura veluti de caute reiecti
 Concussi fiunt hebetes, hæc concita motu
 Inflammata furit: fortem prorumpit in hostem
 Carabus, erumpit chelis, vt forcipe ferri
 Fortiter apprehendit collum, totumque reuincit.
 Effugere illa cupit, longasque resolvere chelas,
 Non tamen eripuit sese, atque inimica refugit
 Spicula, sed magno gemit exagitata dolore,
 Obliquos flectens artus, sua vulnera sentit,
 Carabus exhorret telis armatus acutis,
 Et spinis, iaculisque ferit: figuntur in alto
 Corpore murænæ pali, passimque per omnes
 Mucrones penetrant artus, & vulnera densa
 Efficiunt. muræna perit, sed causa ruinæ
 Ipsa sibi exitium sauum, mortemque parauit:
 Sic agitare feras syluis, & sternere doctus
 Venator, populos multos prope limina cogit.
 Percussam strepitu scuticæ, motuque flagelli
 Pantheram excipiens telo confodit, at illa
 Mucronem cernens ferri, turbata repente

Effundit bilem, duro venabula ferro
Hærent, in medio penetrauit gutture telum:
Sic muræna furit, sic ira accensa domatur
Sponte ruens proprio miseranda in fata furore
Talia in areni faciunt certamina terra,
Non longe à sylua serpens, atque asper echinus
Congressi, hostiles animos fors celsit vtrisque.
Serpentem spectans telis armatus echinus
Missilibus spinis totum se claudit in orbem,
Callidus in curua seruans testudine membra,
Ore venenato frustra dat vulnera serpens,
Terribiles scabro nec figit corpore dentes.
Tales spinoso tollunt se tergore crustæ
Orbibus innumeris deflectens aspera terga,
Vertitur obliquus nexu, spirisque rotatus
Flexibus irrupit multis, & squamea terga
Serpentis penetrat, sanies distillat vtrinque.
Afficiunt magno iam vulnera crebra dolore
Serpentem, & totum perscribunt spicula corpus:
Qui circum ductus totus versatur in orbem
Duris implicitus nodis, & concitus ira.
Exacuit robur vires in prælia firmas.
At densi crustis sentes, & lubrica tela
Altius horrescunt in totum corpus adacta.
Confossus spinis refugit non prælia serpens,
Non euitandis telis hunc figit echinus,
Donec conficiatque simul cum corpore caso
Concidat, atque pari casu moriatur vterque:

Sæpe etiam fato prudens ereptus echinus,
 Elapsus strictis vinclis iam morte perempto
 Serpente, in duris cum restant spicula crustis:
 Tali murænam superat certamine victor
 Carabus, & rapido tribuit sua pabula ventri,
 Et fortem, & celerem duris & carabon armis
 Polypus occidit, quamuis sit robore multo
 Inferior, curua spectans sub caute quietum,
 In dorsum irrum pit, sinuat áque vincula nectens
 Comprimit, & longis ex omni parte flagellis
 Obstruit, & pedibus passis spiracula summa,
 Nec spirare potest, nec missos pectore rursus
 Accipere aërios flatus (à piscibus vsque
 Alterno trahitur, flatúque remittitur aër.)
 Carabus oppressus liquidis nunc fluctuat vndis,
 Sæpe reluctatur, nunc petra illisus opaca,
 Immotúsque manet, nec tanto Marte duellum
 Detrectat, donec longo certamine vitam
 Destituat, fulua moriens procumbat arena.
 Et veluti parvus infans circum vbera charæ
 Nutricis lac dulce trahit, sic polypus vtre
 De curuo sorbet carnes, & mergit in aluum,
 Sic fur, qui lucis consumit tempora somno
 Iustitiam nunquam veritus nocturnus oberrat,
 Angustóque latet vico, cœnáque regressum
 Excipit insidiis hominem post vina grauatum,
 Ebria qui madida decantat carmina voce,
 A tergo cedens in somnum pellit acerbum

Non longe à morte, & pulchros subducit amictus:
Talia cœruleis pisces meditantur in vndis.
Hi soli inter se pugnant, hostesque feruntur,
Et soli alterno pereunt certamine pisces:
Soli se perimunt crudelia bella gerentes.

Mortiferum quidam diffundunt ore venenum,
Horrida pestifero facientes vulnera morfu.
Est infame pecus ponti scolopendra marina,
Corpore terrestri similis, sed damna doloris
Hæc maiora facit, si quis modo cominus illam
Attigerit, feruet fœda prurigne corpus,
Qualem vrtica facit cognomine dicta doloris.
Piscanti infesta est. nam si deprenderit hamum,
Confestim tetrum longe spirabit odorem:
Et pellet pisces omnes, longèque fugabit:
Ore venenato sic lædit stigmatè iulis
Exiguo: genus hoc qui findunt æquora vasta,
Oderunt. coguntur enim densè agmine multo,
Si videant homines rimantes saxa profunda,
Et studio celeres sulcantes æquoris vndas
Erumpunt curuis petris examine multo,
Atque cateruatim fusæ per membra natantis
Circundant acri morfu, vel dente laborant.
Hic morfu & rapidis gemit exagitatus ab vndis,
Atque manu & pedibus madidas arcere cateruas
Nititur, hæc firmæ circum immotæque sequuntur.
Sunt similes muscis, quæ autumnî tempore primo
Messores fessos circundant agmine denso,

Hi radiis Phœbi domiti magnóque labore
 Sudant, mordaces addunt sua stigmata muscæ,
 Non cessant, donec satientur sanguine rubro.
 Sanguinis humani tanta est innata cupido.
 Obuia non tenui lædit nos sepia morſu,
 Nec nos pestifero confodit polypus ore:
 Noxia labuntur strigmenta è corpore toto.
 Gobius in fulua nimium contentus arena,
 Horrendus, curuo qui gaudet scorpium antro,
 Et canis, atque draco, volucrisq; per æquora hirũdo,
 Hi duris pugnant stimulis, funduntque venenum:
 Trygonique, & gladio superi fortissima dona
 Aptarunt membris, aque arma horrenda dederunt,
 Firmarunt mento iaculum mucrone corusco
 Erectum, tensum, duraque in cote politum:
 Ferrea non solũm superare adamantina posset
 Spicula, duritie tanta se tollit ab ore.
 Hoc posset duram quamuis confringere caudem.
 Tantus inest horror, consurgit acumine tantus
 Impetus, & vires tantas in vulnere mittit.
 Nascitur extrema cauda penetrabile telum
 Trygoni, sunt telo vires, tetrũmque venenum,
 Non viuum quicquã, non quicquã morte peremptũ
 Trygones aut gladij mandunt, ni spicula figant
 Antea, purpureo laniẽntque cadauera telo.
 Cum gladij gelidos dissoluit spiritus artus,
 Corruptus subito languet fortissimus ensis:
 Cum domino pereunt vires, telũmque relinquunt.

Nil tam pestiferum, sæuo nil vulnere maius
Trygonio, quæcunque viri mauortia tela
Sunt fabrefacta manu, vel dura incude polita:
Spiculæque à Persis nigro sunt tincta veneno,
Nec tales faciunt plagas, nec vulnera tanta,
Trygonis est viuæ quantum horrescenda sagitta.
Est nobis audire timor, vel dicere versu.
Indomitas vires conseruat trygone adempta,
Inuictumque tenet robur: non corpora solum
Mortalis capit ista lues, sed saxa peredit:
Et virides lædit ramos, si cominus illos
Attigerit, pereunt plantæ, ramique virentes,
Germina vere nouo contacta labe necantur,
Arboreique cadunt autumnî tempore fœtus,
Si radix sæuo fuerit mucrone notata:
Ac primo virides labuntur stipite frondes,
Siccatur truncus, fluit & velut ægra labascit
Arbor, corrupti languent cum robore rami.
In iaculo mater donauit dædala Circe
Telegono nato telum, vt prosterneret hostes.
Hic Ithacæ appulsus magni genitoris abegit
Armenta, & clarum belli virtute parentem
Letifero incautus misit mucrone sub orcum
(Hunc quærens Ithacæ lustrabat pascua lata)
E mensum terra, & mille pericula ponti,
Et passum duos longo sub Marte labores,
Et multa expertum trygon mactauit Vlysses,
Atque ducem solo prostrauit vulnere tantum.

Dum canis ardenti turbatur sydere cœlum,
 Et thynni, & gladij diro vexantur a silo,
 Qui fixus madidis illos contundit in alis.
 Non arcere queunt, non hanc propellere pestem,
 Incutit hæc celeres vires, stimulosque feroces
 Concitat, armantur rabie, furiuntque dolore,
 Inuitosque agitat pestis furibunda natantes.
 Exhorret vulnus, bacchantur in æquore lato.
 Hi torti stimulis incurfant nauibus altis,
 Et sæpe in terram saliant è gurgite vasto.
 In tanto voluunt luctantia membra dolore,
 Et vitam in tanto mutant cum morte furore.
 Quinetiam fortes tauros infestat a silus
 Ilibus, & lateri medio cum fixus inhæret.
 Nec iam pastores curant, nec pascua læta
 Et virides herbas, stabulum, atque armenta relinquunt
 Confossi furiunt rabie, non flumina possunt,
 Non mare, non valles, præruptaque saxa tenere,
 Mugitu complent sylvas, stimuloque coacti
 Exiliunt, flectuntque pedes horrore minaci.
 Pisces, atque boues angit furibunda procella.
 Delphini regnant ponto, gentesque natantum
 Imperio sceptrisque regunt, sunt robore clari,
 Et forma, & volucris nimum se corpore iactant,
 Et saliant veluti neruis excussa sagitta:
 Ardentem emittunt flammam splendore micantem
 Ex oculis, tenuem visu, si forte timentes
 Aspiciant lustris pisces, fabuloque latentes:

Est

Est inter pictas quantum regina volucres
Magna tonantis auis, vel quantum dira ferarum
Agmina magnanimi ducunt virtute leones:
Squamigeri quantum regnāt præstantque dracones
Inter serpentes, tantum sua regna ministrant
Delphines, liquidis tantum dominantur in vndis:
Imperio madidas gaudent frenare phalanges.
Non iuxta accedunt pisces, non lumina flectunt,
Formidant tumidos reges per marmora euntes,
Qui longe afflatu multo, saltuque feruntur,
Et strepitu horrifono veniunt ad pabula nantes,
Collectas turbant acies, pontoque repellunt,
Exagitant armenta maris, pontique meatus
Concutiunt omnes, magna formidine complent:
Piscibus implentur pontus, pontique recessus.
Vescuntur lati reges, lectisque replentur
Piscibus: vndisoni saliant multa agmina ponti
Delphini, quanquam tales sunt piscibus hostes.
Inueniunt diros amias quos nomine dicunt.
Intrepidæ solæ pugnant, contraque feruntur,
Robore peiores thynnus, in corpore molles
Carnes, continuo densi sunt ordine dentes,
In quibus horror inest, hinc est audacia tanta,
Hic fortem ponti regem formidine nulla
A grege seiunctum aspiciunt, solumque vagantem,
Atque cateruatim veniunt ad martia bella:
Et veluti collectæ acies, multæque cateruæ
Bellantum ad pugnam veniunt, martemque laceffunt,

G

Hostilem expugnant turrem, vi mœnia quassant:
At delphin magnis rostris hæc agmina primum
Contemnens, sed post rapidus consurgit in illam,
Arripit hanc, avido dat fortia pabula ventri.
Cùm densæ magnum circum delphina phalanges,
Et magnus cuneus fortem delphina coronat,
Tunc agitat mentem belli furor, & timet vnus
Exitium à multis, & duro Marte laborat.
Hæ rabie circumfusæ per membra reuinctæ
Delphino infigunt dentes, & corpora passim
Scindunt implicitæ, sunt multæ à vertice summo
Quæ lacerant glauco rostro, madidisque sub alis
Nonnullæ infixæ, lateri pars illa recumbit:
Apprendunt aliæ caudam, ventremque tumentem
Pars cruciat, quædam populantur maxima terga:
Istæ per spinas, illæ per cœrula colla
Pendent hic magno contorquens membra labore,
Conturbat motu pontum, sunt corda furore
Concussa, & tristes voluit sub pectore curas,
Et salit, atque furit victus, pressusque dolore,
Et nanti similis fundo nunc voluitur imo,
Nunc summo fertur fluctu, cum turbine multo
Concutitur, saltat, nodumque reuellere tentat.
Hæ nexu immotæ perstant, nec viribus vllis
Conuelli possunt, fluctu merguntur in imo,
Et cum delphino summas iaciuntur in vndas.
Sic nexæ subeunt vndas, summumque per æquor
Emergunt, ponto dicas noua monstra creati

Neptuno, duri sunt fixi in corpore dentes:
 Sic amia, & delphin vincolo nectuntur eodem.
 Et veluti expertus tumido de vulnere multum
 Sanguinis exhaurit medicus, qui vulnera curat
 Lubrica, languenti firmatur corpore hirudo,
 Quæ quondam nigra fuerat generata palude,
 Letiferum sorbet totum tumefacta cruorem:
 Curuatur, saniemque trahit, nec deserit vnquam,
 Emungat donec letalem è vulnere labem,
 Sponte cadat, possit cunctis temulenta videri:
 Sic amia nunquam tollunt è corpore dentes,
 Ni partem apprensam subigant, lanientque sub ore.
 Postquam collectus delphin, bellumque diremptum,
 Tum ducis irati rabiem, sæuümque furorem
 Spectantes amia, tunc horrida fata timentes
 Effugiunt, sequitur delphin, laceratque teritque
 Stridenti similis presteri cuncta resoluit,
 Et morsu laniat, rubet atro sanguine pontus.
 Et veluti in sylua ceruum exagitare luporum
 Agmina commemorant, collecti qui grege denso
 Oppugnant timidum ceruum, rictumque ruentes
 Diripiunt teneras carnes, at cæde recentes
 Dentibus absumunt diris, calidumque cruorem
 Absorbent: ceruus conspersus sanguine multo
 Mortiferis ululat plagis, & vertice celso
 Montis concutitur, seclatur turba luporum:
 Dilaniant viuum ceruum sub dentibus atris,
 Et truncant nares, & rictus sanguine scedant:

Antea quàm ceruus peragat sua fata, dolentis
 Absumunt carnes, & adhuc de cæde rigentes
 Inuerecunda lupi non pendent agmina pœnas,
 Quòd ceruum rident crudeli morte cadentem:
 Audaces amix, pœnas pro cæde dederunt.
 Sum miratus opus clarum, quod venit ad aures:
 Delphines, morbum cum iuxta accedere sæuum
 Et propè letalem cernunt, impendere lucem,
 Extremúmque diem, miseræ fata vltima vitæ
 Norunt, & pontum vastum, scopulósque relinquunt,
 Et terræ appellunt clausuri in littore vitam,
 Vnus vt è multis surgat mortalibus, atque
 Neptuno sacrum cernens delphina iacentem
 Condat humo, veteris conseruet pignus amoris,
 Vel pontus fuluis vndans obducat arenis
 Defunctum ponti regem, ne turba natantum
 Aspiciant hostes, defuncta cadauera lædant.
 Æternum fulgens viuit post funera virtus,
 Non decus egregium, non vires labe notantur:
 Post mortem clarum viuit per secula nomen.
 In pelagi populis, norit qui pascua, solum
 Ingenio mitem cephalum, iustúmque vocabit.
 Non genus externum lædit, propriasve cateruas:
 Non mandit carnes, non potum sanguine sedat.
 Est genus intactum, non cædis labe cruentum,
 Eiectámque salo cum cœno pascitur algam.
 Hinc inter pisces illi reuerentia magna:
 Nec lædunt cephalí foetus, vt cætera ponti

Agmina, nituntur dentes cohibere feroces.
 Sic inter pisces cephalus veneratur honore,
 Iustitiæ quocunque loco sua præmia seruat
 Astræa: alternas meditantur in æquore fraudes
 Turbæ aliæ ponti, nec soluunt lumina somno,
 Sed vigilant pisces semper, virtute minores
 Maiores perdunt, & pabula grata reportant.
 Ut memorant scarus haud rapitur per tēpora noctis
 In prædam, at curuis nocturnus dormit in antris.
 Quid mirum ex tumidis vndis si Astræa fugata est?
 Inter mortales non est veneranda dearum
 Iam versata diu, strepitus magnique tumultus,
 Mars ferus, & sæui belli discordia nutrix
 Humanum tenuere genus: non turba ferarum
 Urbibus à celsis penitus seiuncta, leones
 Munitas turres, & cinctæ palatia muris,
 Atque altas ædes superûm flagrantia templa
 Humano nimium sparserunt sanguine, diri
 Implerunt vnda fumi, & fuligine nigra,
 Romanos donec miseratus Iuppiter, & vos
 Æneadas terræ dominos, gentemque potentem
 Constituit, totumque dedit sub legibus orbem.
 Ausoniæ antiquos reges in bella vocauit
 Mars ferus, & contra fortes armauit Iberos,
 Et Libyem, & Celtas: quid Rhēni grandia gesta,
 Quid fortes Histros in martia bella ruentes?
 Quid memorem Euphraten: terras Astræa nitentes
 Nunc colis, & placidas nutris cum gentibus vrbes,

Ex quo magnanimus genitor, natúsque superbus
 Imperium terræ celsa de sede ministrant,
 Nascitur ex istis mos & doctrina regendi.
 Hos seruate dei multis voluentibus annis,
 Iuppiter & superi: pietati si qua futura
 Præmia, felices scepro donabitis annos.

O P P I A N I D E P I S C I B V S
 L I B. I I I.

VGNAS & varias piscandi dici-
 mus artes,
 Et studium, fraudésque maris: nunc
 maxime princeps
 Carminibus aduerte meis, & nostra
 camœna

Te capiat: ponti sub te sunt scepra profundi,
 Sub te Neptuni gentes, pontique meatus,
 Inter mortales rerum moderaris habenas,
 Mercurij ex adyto Cilicis iussere camœnæ,
 Ut vos detineam blanda dulcedine cantus.
 O nostræ patriæ numen Cyllenia proles,
 Optime natorum clari Iouis ægide, cantus
 Aspira, atque vafas hominum deus erige mentes
 Piscantum, primus meditor contexere fraudes,
 Piscibus exitium variis hoc carmine pando.
 Pan tua progenies per te diuina parauit
 Cōsilia, hunc memorant magnū eripuisse tonātem,

Typhonem perhibent astu mactasse ferocem,
 Deceptum cœna magno eduxisse barathro:
 Emersum lati gradientem littore ponti
 A Ioue fulminei missi de nubibus ignes
 Combussere, caput ter circum saxa rotatum est,
 Purpureo ambusti sunt sparsi sanguine crines.
 O Maia generate deus, tua numina placat
 Piscator, sacri per te mihi gloria cantus.

Fortia sint celeri piscanti in corpore membra:
 Nec sint macra nimis, nec sint abdomine tarda.
 Nam fortes pisces est oppugnare necesse,
 In quibus inuictum robur, dum pectore matris,
 Vnde saltantes tumidum voluuntur in æquor,
 E scopulo in fluctus opus est saltare profundos,
 E fluctu rursus celsam conscendere caudem.
 Si fuerint vasti ponti subeunda pericla,
 Cœruleis opus est multum durare sub vndis,
 Et longas tranare vias, fluctuque sub imo,
 Vt sicca in terra, sæuos tolerare labores.
 Est patiens mortale genus, non dura recuset
 Piscator varius, cui sit prudentia multa,
 Vt possit fraudes cautas, tectosque natantum
 Coniectare dolos, & quæ meditantur in vndis:
 Audax, impavidus, nec somno membra resoluat:
 Erectam teneat mentem, nec lumina claudat.
 Sit gelidæ patiens brumæ, patiensque caloris,
 Sole sub ardenti terris cum syrius ardet.
 Sit facilis ponto, nec languida membra labori

Succumbant, sic grata plagas densissima ponti
 Turba incauta subit, piscanti præda futura
 Fortunata, sinus retis fractura capaces.
 Decipies pisces autumnî tempore sole
 Occiduo, & liquidis cum primû emergit ab vndis.
 Cum Phœbus radios terras dispergit in omnes,
 In bruma madidas poteris comprehendere turmas.
 Vere nouo longos vndis consumere soles
 Piscando expediet: tunc fortunata natantum
 Succedet captura tibi, tunc lina replebis:
 Tunc acies ponti densæ vel littora iuxta,
 Velloca vicinis habitantes proxima terris
 In fœtum & venerem miro pelluntur amore.
 Exploranda prius lenis sunt flamina venti.
 Si flatu furiant, vasti maris agmina terrent,
 Et puidi tumidis non euoluuntur in vndis.
 Felicem nobis prædam feret aura secunda:
 Contra spirantes ventos gens lubrica fertur,
 Hac iter ad littus facile est, fluctûque coacta
 Non dare terga retro, patitur mala littore multa
 Piscator: boream versus trahat humida lina,
 Cum notus Æoliis madidus se tollit ab antris:
 Inque notum vertat borea veniente sagenam,
 In zephyrum vergat leuiter sufflantibus euris,
 Contra eorum versus zephyrus post terga sequatur.
 Sic captura tibi felix, pelagique cohortes
 Innumeras capies, & retia plena reduces.
 Piscandi morem sectum dixere priores

Quattuor

Quatuor in partes: qui gaudent ære recuruo,
 Pars calamis longis setas connectit equinas,
 Ut capiat pisces: pars linum vimine iunci
 Contextum è palmis iactat: pars expedit hamos
 Multiplices pelagi turmis. qui retia tendunt,
 Nominibus variis designant humida lina,
 Gangama, & hos gripos, illas dixere sagenas,
 Iftas verò hypochas, pezas, curuumque panagrum.
 Sunt & qui sphærones, & amphiblestra vocantur,
 Et quæ præterea per Graias plurima gentes
 Nomina, queis possunt hæc humida lina referri,
 Et retis narrare sinus, maculâsque dolosas.
 At nasis alij capiunt, dum corpora somno
 Soluuntur, dulci componunt membra quiete
 Pisces, in placido dant menti gaudia somno,
 Et lætum faciunt dominis sub nocte soporem.
 Est labor exiguus, sed præmia magna repositant
 Nonnulli ponti defigunt monstra tridente
 Ex terra, aut cymbis, ut fert sua quenque voluptas:
 Ut cuiusque modum rerum, seriémque decentem
 Cognoscunt, tales meditantur piscibus artes.

Piscibus inter se non est prudentia solum,
 Consiliúmque sagax, & multæ in pectore fraudes:
 Decipiunt homines etiam, labuntur ab hamis,
 Retibus impliciti fugiunt, relinquuntque dolorem
 Piscanti, & miro victoria quæritur astu.
 Non cephalus fraudis expertus in retia lapsus,
 Desilit, & summas alte desiderat vndas:

H

Nititur erectus saltu peruertere lina,
 Et studio properare fugam, prudentia tanta
 Non piscem fallit, postremos subere vinclos,
 Euadit saltu funes, atque vltima fata.
 Sæpe fugit, charam vitam sub fraude tuctur,
 Impete si primo summum non saltet in æquor.
 In laqueum lapsus non viribus amplius vllis
 Confidit cephalus multo languore repressus,
 Expertus vires tanto discrimine cessat.
 Et velut oppressus morbo mœrore fatigat
 Mentem, fatalem cernens impendere lucem:
 Affectat potum, vitales anxius auras
 Concupit, & docti medici præcepta capessit:
 Sed cum letiferas desperat pellere parcas,
 Contemnit vitam, moribundos deserit artus,
 Et stratus morti cedit languentia membra:
 Sic cephalus noscens miseræ fata vltima vitæ,
 A prædone necem expectat porrectus iniquam.
 Si sphyræna sinu retis claudatur in amplo
 Latum perquirat laqueum, quo lubrica terga
 Serpentum in morem labantur retibus amplis.
 At fuluam labrax alis effodit arenam,
 Conatur foueam branchis aptare capacem
 Corporis, vt magnos sub terris occulat artus,
 Ac veluti lecto iaceat: per littora gripos
 Piscantes verrunt, hic cœno immer sus in alto,
 Effugit exitium prædæ, fugit humida lina.
 Astutus talem meditatur mormylus artem,

Tentas sub bibula maculas declinat arena,
 Labrax deflexo pendens confossus ab hamo
 Continuo in lymphis concusso vertice saltat,
 Et fetas violentus agens sua vulnera frangit,
 Et maiora facit, funestaque fata repellit.

Et similes astus orcynus pectore voluit:
 Continuo raptus flexo mucrone sub vndas
 Defilit, & tentus serpit per saxa profunda,
 Piscantúmque manu vi se conuellere tentat.
 Atque caput subito quassans sua vulnera lata
 Reddit, curuatum magna vi despuit hamum.

Cum flexa tracti rapiuntur cuspide pisces
 Immanes veluti pecudes, & segnis asellus
 Et batis, atque boues hamum non sponte sequuntur:
 Sed latum sicca distendunt corpus arena,
 Collectique trahunt hamum prædone dolente,
 Et sæpe effugiunt diro mucrone soluti.

Ast amiaæ celeres, & vulpes fraude reuinctæ
 Præueniunt summas morfu confringere fetas.
 Hinc piscatores plumbum de cuspide nectunt,
 Plumbum, quod pisces cruciaret dente remoto.

Callida torpedo propria non fallitur arte.
 Hæc diro magno plagæ confecta dolore
 Corpore contractat scædo pendentia fila
 Per fetas, calamúmque dolor percurrit, & hæret
 Tensæ piscantis dextræ, pestémque reliquit
 Nominis assimilem: tenues cecidere relapsi
 E manibus calami, tali torpore tenetur.

Quin & nativa foecunda est sepia fraude.
 Est liquor in tumida concretus turbidus aluo,
 Qui fuscus piceam superat caligine massam.
 Conditus hic humor nutritur corpore, praesens,
 Auxilium miseræ, subita formidine capta
 Atras emittit guttas, & polluit æquor,
 Obscuratque vias ponti tenebrosâ cruore,
 Permisto sanies piscantis lumina turbans:
 Auertit visum, & prospectum surripit omnem.
 Hæc facili cursu per tinctas æquoris vndas,
 Effugit horrendos pisces, hominémque sagacem
 Lolligo, atque alij qui findunt aëra pisces.
 Tales inueniunt artes, non est liquor ater
 Illis, purpureos potius de corpore fundunt
 Humores, sed fraude pares, astúque putantur.
 Quamuis sint tales, vigili capiuntur ab arte
 Piscantis, ponto quoties voluuntur in alto,
 Currentes rapiunt, pelagi non agmina cunctis
 Sunt instructa dolis, cepis falluntur, & hamo.
 Qui madida degunt terra, qua fluctus inundat,
 Hi plus mente vigent: istorum corpore paruos,
 Imbelles, tenues penitus, caride ve parua,
 Theutide, vel cancro capies, longisue flagellis:
 Quin & carcinadum obliqua si carne perungas
 Salsa piscosos scopulos & proxima cauti.
 Sic contra parui magnis sunt piscibus esca.
 Agmina, crede mihi, semper sunt cœca natantum,
 Et coracinus agit thynnos, & paruula caris

Labraca, sed phagrus channi seducitur esca,
 Dentricem boces, hippuros fallit iulis:
 Orphum trigla capit, seducit cirrhada perce,
 Menaden aurata, ponto muræna proterua
 Polypodas agitata petit, cognomine pulcher
 Affectat thynnos, orcynus gaudet asellis:
 Anthieon gentes capiuntur labrace sæuo,
 Hippuro gladij, cephalon iustissima turba
 Decipiunt glaucum, furiunt sic monstra natantum.
 Ast aliis alias cautus meditabere gentes
 Fallere, maiorem poteris mulcere minore.
 Inter se pisces laniant, & pabula sumunt,
 Inque vicem pastus grati ventrisque voluptas.
 O quantum execranda fames, ventrisque barathrū,
 Quo nihil est peius, mortalia pectora semper
 Difficilis regina domat, non absque pauore
 In nobis habitat miseris, & lumine mentis
 Priuat, cum damnis affert malesuada ruborem.
 Serpentes, volucres, pisces, genus omne ferarum
 Ingluuias ventris domitat, mittitque sub orcum.

Anthieon primò studioso pectore prædam
 Discas, quam patriæ sequitur vafer accola nostræ
 Iuxta cantatum littus Sarpedonis alti,
 Et quicumque colunt celebratam nauibus urbem
 Corycium: hîc Maia natus sortitur honorem:
 Et quam marmoris abluit vnda habitant Elëusam.
 Hîc scopuli celsi late curuantur in antra,
 Quæ sunt in multas sub terris scissa cauernas:

Illic anthieon stabulatur densa caterua
 Piscandi doctus liquidis specularur in vndis,
 Non procul à terra scopulis obseruat ab altis
 Innumeras gentes, & nauem ducit in æquor,
 Et studet illisas sonitu quassare tabellas.
 Hi pisces strepitu gaudent: emergit ab imo
 Vnus, & ad strepitum currens hominèmq; ratèmq;e
 Perquirat: vastum piscator promptus in æquor
 Demittit percas, vel niliacos coracinos,
 Hospitij munus tribuens: hæc prima ciborum
 Pabula dispergit: iucundas arripit escas
 Piscis, & astutam prædonis gaudia mentem
 Diffundunt prædam voluentis mente futuram,
 Ac veluti manibus clarus, vel munere mentis
 Hospitis egregij subeat palatia celsa:
 Accipit hunc læto vultu dulcissimus hospes,
 Et primo grati dat munera pignus amoris,
 Ad lautas epulas inuitat fronte serena,
 Et læti gaudent placidis sermonibus ambo,
 Et gaudent epulis, alternaque pocula miscent:
 Sic lætus prædo ridet, subitòque futuram
 Concipit elatus prædam, depascitur escas
 Piscis, & est totus præsentis munere lætus.
 Hic postquã ad scopulos per multos sæpe regressus
 Soles, & toties escas deiecit in vndas,
 Et non fessus optus linquit, propriumque laborem.
 Collecti veniunt veluti præcone vocati
 Ad pastum semper celeres maiore caterua.

Piscator varias semper dat pluribus escas.
 Non alias sulcare vias aliásque cauernas
 Hi cupiunt pisces, hæc circum saxa morantur.
 Ac veluti stabulis brumali tempore clausis
 Læta armenta timent frigus, nec cadere longe
 A septis cupiunt, & pascua cuncta relinquunt.
 Hi cum prospiciunt soluentem à littore nauem
 Compulsam remis erecti examine multo
 Applausu expectant escas, super æquore ludunt
 Nutrici, occurrunt flectentes lubrica terga:
 Ac veluti Zephyri mater prænuncia verni
 Implumes pascit pullos, hi gutture paruo
 Stridunt, & saliant nido, charámque parentem
 Excipiunt læto plausu, matrique renident,
 Et gratis inhiant escis, resonántque penates,
 Pullorum cantu gaudet concentibus hospes:
 Sic dulcem læti pisces sectantur alumnum,
 Occurrunt hilares venienti examine facto,
 Inque gyros flectunt artus, agitántque choreas,
 Esca piscator varia pastúsque saginat,
 Et manibus mulcens prætendit munera læta,
 Et mites reddit pisces, qui iussa capeffunt
 Confestim regis, diro rapiuntur asilo,
 Quò tendit dextram prædo & quocunque recurrit
 Nunc à fronte manum tendens ad terga reducit,
 Nunc iuxta iactat littus, fallítque natantes.
 Aspicias veluti pueros, qui membra palæstra
 Nunc hac, nunc illac tendunt, docilésque magistro

Parent, & celeres agitant ad iussa lacertos
 Cum iecit plures escas, & maxima tantæ
 Cura subit prædæ, longas pendente sinistra
 Comprendit setas, forti mucrone politos
 Expediens hamos, & iussu submouet omnes
 Dextræ: vel lapidem paruum iaculatur in vndas,
 Se super immergunt pisces, lapidémque sequuntur.
 Quem credunt escam, & fundum voluntur in imû.
 Piscator linqvit de tot modo millibus vnum
 Seiunctum à turba, qui fato natus iniquo
 Vltima suprema decerpfit pabula sorte.
 Huic subito cautus piscator porrigit hamum,
 Arripit anthias hanc fraudem, vir fortis vtrisque
 E ponto manibus prædam celerémque vafrámque
 Attrahit, & piscem cymbæ deponit in aluo.
 Anthieas latuere doli: si forte viderent,
 Aut strepitum audirent sublatis piscis ab hamo,
 Non passu caperent, non fraudibus amplius vllis:
 Conuersi fugerent escas, artémque, locúmque
 Letiferum exosi: sed magno robore nixus
 Attollit piscem, succedit viribus alter,
 Cui labor est tractum piscem deponere cymba,
 Sic sunt occultæ fraudes saturatáque turba
 Piscantes reddit saturos, est præda futura
 Fortunata satis, fuerit modo certa voluntas.
 Viribus ast alij fidunt, magnísque lacertis,
 Expediunt contra sese certamine magno
 Non labor afsiduus illis, mucrone corusco,

Aut

Aut magno validis contendunt robore membris,
 Formatus solido ferro, siue ære micanti
 Hamus sub gemina limatum cuspide fortis:
 Lino sint texti funes, & labraca viuum
 Mittat sub fluctus, teneat si labraca viuum.
 Si vita functus labrax, super ora grauabit
 Plumbum, quod delphina ferunt. ac pondere pressus
 Viuenti similis labrax agitur in vndis.
 Stridorem funes reddunt, concussa sub alto
 Sparta fremunt, vasto saliant ex æquore densi
 Anthiæ ad instrepitum funis, nauemque sequuntur.
 Impellit remos alius, piscator ab alta
 Puppe iacit fortes hamos, mittitque sub æquor,
 Et flectit paruo motu, vei samque carinam:
 Sectantur pisces densi, similémque natanti
 Labraca prospiciunt tractum, cursúque laborant
 Mentitam superare fugam, & conamine magno
 Certatim glutire cibos, primosque vorare.
 Iratum credas hominem concurrere in hostem.
 Anthias exposcit lurco pingues araniscos,
 Est si quos nactus, gratam vafer obiicit escam
 Illi piscator: subito mala pabula carpit
 Anthias insanus: miræ spectacula pugnae
 Aspicias, magnas vires ostentat vterque.
 Nam fortis prædo duro sub marte laborat:
 Ille reluctatur tractus, fatúmque repellit.
 Fortia sub tanta curuantur brachia mole,
 Et frons, atque humeri, collum, venæque tumescunt:

Viribus, & tanto nixu distenta fatiscunt.
 At piscis multo confectus membra dolore
 Prædonem violentus agit, ducitque sub æquor:
 Ille iubet socium remis impellere nauem.
 Iam strident funes, & iam resperfa cruore
 Est abscissa manus, nec cessat marte proteruo.
 Non aliter quàm si iuuenes duo robore fortes
 Inter se prencos certent diuellere funes,
 Adducantque retro collum conamine magno:
 Atque trahunt æquam mensuram funis vterque,
 Nec mora, nec requies, retrahât, pariterque trahatur:
 Sic pisces prædôque simul certamina miscent.
 Hic cupit elabi, cupit ille educere piscem.
 Anthiæ at haudquaquam pressum mœrore fidelem
 Destituunt socium, crudeli abducere fato
 Contendunt, hærent tergo, miserumque prementes
 Non stulti aduertunt socium se perdere charum.
 Incassum pisces cupiunt confringere setas
 Dentibus obtusis, est illis rictus inermis.
 Tandem concussum remis, victumque dolore
 Piscator violentus agit, prædámque capessit.
 Si paulum cedat pisci, conuellere nunquam
 A ponto poterit, sunt tantæ in corpore vires.
 Serrata spina filum plerunque recidunt,
 Labuntur curuis hamis, vacuümque relinquunt
 Prædonem, & tumidas fugiunt super æquoris vndas.
 Viribus est talis piscis cognomine pulcher,
 Orcyni, & quicumque alij sunt corpore vasto:

Talia non paruo capiuntur monstra labore.
Multas obiecta piscator callidus esca
Seducit ponti gentes: tibi præda benigna
Cantharus occurrit, qui degit caute profunda.
Cui nassa implicitum circum ducatur in orbem,
Sit circum teneris virgis contexta ligulstri,
Sit lentum sparti connexum vimen Iberi.
In latum venter se porrigat ore capaci.
Carabon immittas intro, vel polypon, ambos
In flamma tostos: tali nidore trahuntur.
Insidias scopulo contextas vimine denso
Obliquas tendes: vasto de marmore nidor
Cantharon impellit nassas intrare capaces.
Ingreditur timidus primo, passimque retentat,
Et retro lapsus nassæ super ora recurrit.
Coniiciunt escas intro, pastusque recentes.
Suscitatur hos venter rapidus, subiguntque, ciéntque
Inter se pisces, clausas animantur ad escas,
Vt socius socio dulcis conuiuia vocatur.
Iamque cateruatim subeunt, positoque pauore
In nassa degunt solida iam luce quieti,
Ac si possideant miranda palatia pisces,
Tandem decepti norunt mala lustra natantes.
Non aliter iuuenes pupilli tecta frequentant
Æquæui, quibus in luxu consumere vitam
Est animus, paribus studiis lasciuia iuuentus
Accersita ruit, ludis, noctesque diésque
Conterit, atque domus miseræ patrimonia fundit:

Ut stultos iuuenes rapit inconsulta iuuentus,
 Luxuries tandem mœstum tulit improba finem:
 Sic clausæ ponti turbæ supereminet atrum
 Exitium, prædo nassæ tegit ora patentis,
 Deprensos curuo septo, segnésque reuellit.
 Sic demum miserum cernunt impendere fatum,
 Luctantur, stultique foras, obrepere tentant,
 Infortunatos serò nouere penates.

Admoas capiunt autumnii tempore nassa
 Viminea, medias fraudem iaculantur in vndas,
 Sub nassa appendunt tophum, quod subere firmum
 Sustentant, super & madidas in fraude recondunt
 Quattuor humenti cochleas in littore captas.
 Lentorem cochleæ fundunt, hinc spuma marina
 Albicat, & paruos allectat mota natantes
 Turbas in ventrem pronas, quæ vimina circum
 Curua natant: cubito adnixæ speculantur ab alto
 Admoes extra nassam, curuúmque recessum
 Pisciculos paruos salientes agmine multo:
 Et subito irrumpunt (venter rapit improbus illas)
 Nec prædam nactæ (liquidas fugit illa per vndas)
 Insidiis frustra sese diuellere tentant.
 Dúmque parant aliis, pestem labuntur in ipsam.
 Non aliter sylua in densa montanus agrestis
 Fallaces tendit laqueos, & vincula dura
 Testibus annectit catuli, latratus ad auras
 It, densæ resonant syluæ, panthera gementem
 Sentit, & exultans quærit vestigia vocis,

Accurrit vinc̄to properans, sed fertur in altum
 Mox canis occulta techna, subit illa lacunam:
 Non cibus est curæ tanto perculsa pauore,
 Desperat superas depressa euadere ad auras:
 Tales admoes sunt passæ ad pabula casus,
 Pro pastu nigras orci venere sub vmbas.

Chalcidibus fraudes autumn̄i tempore prædo
 Instruit, & thressas prendit, gentésque proteruas
 Traguron, nassam sparti de vimine texens,
 Et vili mistam viciæ, sub vimine massam
 Claudit, & aspersam vino, miscétque puellæ
 Assyriæ lachrymas, quæ turpi accensa furore
 Thiantis patris longæuo immista parente
 Infandum irata patrauit Cypride crimen.
 Exiit humanam fatali numine formam,
 Arboris in faciem versa est cognomine Myrrhæ,
 Dextens concubitus lachrymis aspersa nefandum.
 Hos succos miscet nassam sub fluctibus aptans.
 Talis odor subito spirat per marmora lata,
 Alliciens species varias, & nassa repletur,
 Et fortunatæ succedunt munera prædæ.

Obscœni madida salpæ nascuntur in alga,
 Vili decepti miseri falluntur ab esca.
 Nauiget in primis piscator forte diebus,
 Obseruétque locum, & lapidem deturbet in vndas,
 Et circum virides saxum dependeat algas.
 Obscœni salpæ depascunt hæc loca circum:
 Hic nassæ tendat fraudes, ast ora secundum

Connectat virides algas, herbásque virentes,
 Collecti carpunt escas, septíque recessum
 Irrumpunt, retrahit nassam cymbáque regressus
 Piscator miro tacitos mouet ordine remos.
 Rem peragit tacitus, sunt grata silentia prædis
 Omnibus & salpis. primum gens ista pauore
 Concutitur, prohibétque timor succedere prædam.

Trigla vorat fœdas sordes, & mergit in aluum
 Omnes illuuias ponti: non vlla natantum
 Agmina tam turpi victus maculata pedore:
 Infectas & sola escas male gliscit olentes.
 Atque hominum cupide corrupta cadauera pascit,
 Obruta cum vasto fluctu voluuntur in æquor.
 Hinc illam prædo sordem male olentibus hamis
 Attrahit, & tetro semper conuellit odore.
 Affectu simili porci, triglæque trahuntur
 In ventrem, & pastum tanta feritate sequuntur.
 Spurcitie cedunt triglis, quantum agmina ponti,
 Tantum terrestres superat sus fœda cateruas.

Haud facili paruus melanurus fallitur arte,
 Nec curua capitur nassa, nec retibus amplis:
 Viribus haud magnis fidit, sempérque gulosis
 Abstinet à cœnis, & fulua segnis arena
 Se iacit, æquali cursu cum subsidet vnda,
 Nec liquidis spatatur aquis: cum fluctuat æstus,
 Et mare turbatur ventis, tunc agmine denso
 Per fluctus rapitur præceps, non æquoris horret
 Gentes, atque homines sulcantes stagna profunda.

Extrema cuncti, fluctusque crepidine clausi
Effugiunt, melanurus abit resonantia circum
Æquora, prospectans si perturbata procellis
Marmora diffundant escas ad littora grata.
Stultus non hominis nouit prudentia quanta
Sit potior, pisces qui brumæ tempore fallit,
Cum feruent fluctus, cum ponti tollitur æstus
Cernuus in scopulo, ponti quem verberat vnda
Altior, & circum stridentia saxa remugit.
Piscator tumidis dispergit fluctibus escas
Lac cereri admistum. currunt ad pascua læti.
Cum tantum iactu distant à littore retis,
Vertit in obliquum corpus piscator, vt vnda
Disparens pauidis non reddat piscibus vmbra.
In manibus fragili calamo dependeat hamus
Appensus tenui filo, cui desuper escam
Ponens commotum à fundo deturbet in æquor.
Exitium arripiet piscis, piscator ab alto
Vertice subtollens hamos plerunque reducit,
Elusus calamos, vacuusque reuellit hamus.
Non bene discernit turbata fluctibus vnda,
Si frustra rapiat, vel si comprehenderit hamus
Pisces, si teneat, subito conuellere tentat.
Ne reliqui aduertant fraudem, fugiantque timore.
Et cephalos fallunt, qui non sunt turba gulosa.
Admiscent lacti cereris gratissima dona,
Spirantemque terunt Mintham, cocytida nymphã,
Quondam formosam celebri rumore puellam

Iuppiter infernus petiit, tenuitque petitam.
 Sed cum Persephonen rapuit sub montibus Ætnæ,
 Zelotypa exclamat Mintha exagitata furore,
 Atque procax verbis furit indignata superbis.
 Aspectu & forma iactat sibi cedere pulchram
 Persephonem, & Stygio nymphâ propellere regno.
 Tandem fallacis sensit mala præmia linguæ
 Alma Ceres pedibus Mintham tellure iacentem
 Pressit, & in plantam nympham conuertit olentem.
 Hamos illiniunt, cephalus pellectus odore
 Accurrit subito, nec longe sistit ab hamo.
 Est illi similis, qui trita ad compita venit,
 Ramosâsque vias cernit, gressûque represso
 Nunc animum ad dextram vertit, quâdoque sinistra
 Tentat iter, partes dubius se voluit in ambas.
 Fluctuat ambiguus, vasti veluti maris vnda,
 Vix alternati potior sententia visa est:
 Sic cephalus partes animum versabat in omnes,
 Spectabâtque dolos, anceps Neptune petebat
 Pabula, iam fato fuerat vicinus iniquo,
 Et metuit, celsitque retro, rursusque timore
 Concussus fraudem repetens vestigia pressit.
 Est oclusa domi talis lasciua puella,
 Cum cupiat dulces epulas absente parente,
 Vel tractare aliquid, matris charæ timet iram:
 Et quamuis cupiat, non audet tangere quicquam
 Occulte repens, rursus pauefacta recedit.
 Nunc timor est animo, nunc est audacia cordi,
 Formidans

Formidans

Formidans semper conuertit lumina portæ.
Sic piscis liquidis varius deflectitur vndis,
Et tristem fraudem perlustrat cominus audax,
Non gustare cibum, non hamum tãgere promptus:
Ni prius aduertat, si viuæ carnis odores
Percutiant nares (pascit non corpóra viuã)
Post summis mordet labris, & pabula libat.
Piscator subito piscem mucrone reuellit.
Sic auriga ferox bene continet ora lupatis
Fortis equi, aduellit confossum gutture piscem,
Atque reluctantem contra, labique parantem.
Quin etiam curuis gladij falluntur ab hamis:
Non, veluti reliqui, subeunt crudelia fata.
Appendunt chorda limatum cuspide bima
Hamum, qui nulla fit contemeratus ab esca.
Hoc super imponunt piscem de mollibus vnum,
Quæ cautè annectunt: gladius ventre excitus audax
Ense ferit corpus piscis, nodoque relapfa
Membra resecta cadunt: gladius defertur in hamum,
Non nouit curuam fraudem mala prandia carpens,
Ducitur à forti gladius prædone reuinctus.
In gladios duros piscator plurima cudit,
Per mare Tyrrenum dum tendit piscibus artes
Malsiliam iuxta sacram, Celtasque potentes.
Hic gladij immanes, & vasto corpore degunt,
Qui superant reliquos ingenti mole natantes,
Squamigeram effingunt cymbam mucrone feroci,
Quæ possit gladius squamis, atque ense videri.

K

Occurrunt contra gladij, non transtra videre,
 Non cymbam sperant, verum socia agmina rentur.
 A cymbis tandem clausi, mala dira reuoluunt
 Pectore sub tristi, serò sua fata videntes,
 Cum sunt perfossi sua membra tricuspide telo.
 Sæpe repellentes hostem mucrone carinam
 Irati penetrant: gladij piscator ab ore
 Abscindit telum, paruaque foramina cymbæ
 Obstruit, hic trahitur priuatus robore tanto.
 Non aliter capiunt meditatæ fraudibus hostem,
 Qui cupiunt arcem, seu cinctam mœnibus urbem
 Oppugnare dolis, prostrata cadauera furtim
 Armis expoliant nitidis, & scuta virorum
 Magnorum accipiunt humeris, armantur ouantes
 Hostilibus spoliis, & circum mœnia currunt,
 Et circa portas qui celsa cominus arce
 Despiciunt, ciues credunt, & claustra recludunt
 Portarum, & charis omnes latantur amicis:
 Sic nauis gladium sub piscis imagine fallit.
 Obliquis septum linis dementia fortem
 Interimit piscem, salit atque euadere certat,
 Contextas fraudes cedit, nec mente reuoluit,
 Quo pacto telo sese componat in hostem,
 Territus in septo retis, totusque remissus
 Est animo, donec miserum per littora voluat
 Piscator, gladiique caput diuerberet hastis
 Multis, & piscis peragat crudelia fata.

Infulsos capiunt scombros, thynnosque furentes,

Et pisces dente horrendo, belonásque rotundas.
 Cum videant alios scombri curuamine retis
 Clausos, affectant retis colludere in aluo,
 Et lini penetrare sinus, curuósque recessus.
 Sunt similes pueris, rutilas qui lumine flammæ
 Ardentis cernunt ignis, radiósque nitentes,
 Ridentes tractare volunt, dextrámque tenellam
 In flammam tendunt, sed cum torquentur ab igne,
 Tunc demum norunt infestæ incendia flammæ:
 Sic illi cupiunt fraudem, datur vnde regressus
 Nullus, & hostili miseri satiantur amore.
 Qui septo retis clausi per retia rara
 Exiliunt, illos cohibent angusta plagarum
 Impliciti lino, fato moriuntur iniquo.
 Innumeros scombros spectabis retia circum
 Affixos sicuti clauos: hi lina subire
 Contendunt, fatúmque petunt: hi rete reuincti
 Exiliunt, madidásque plagas euadere certant,
 Et similis fatuum tangit dementia thynnum.
 Atque malo tanto, diráque cupidine damni
 Corripitur, sempérque cupit penetrare recessus
 Retis, & in laqueos sese intricare dolosos,
 Conatur rictu maculas extendere paruas,
 Et duro morsu laqueos laxare plagarum,
 Nec properare fugam celerem per retia tenta,
 Nec valet angustos luctando exire meatus,
 Sed duris vinclis alto sub gutture vinctos
 In terram thynnos rapit inconsulta voluntas.

Quinetiam belonæ ingenio tali esse feruntur,
 Cum sunt ereptæ lino, duróque periclo,
 In laqueos fundunt bilem, morsúque recidunt,
 Inque sinus rursus tentant irrumperere dente
 Decepti insidiis vallato dente natantes.
 Insulsi curuum demissum fluctibus hamum,
 Inque vicem obliqui prospectant lumine toruo,
 Non hærent fraudi. si quis præcurrat ad escam,
 Magna subit reliquis rapiendi audacia menti.
 Infixus trahitur primus, sed cætera turba
 Læta vident, rapti gaudent in fata ruentes
 Certatim, veluti pueri ad ludibria læti:
 Thynnorum gentes grato sub tempore veris
 Post partum, & veneris postquam cessauit oëstrum,
 Oceani celeres veniunt à fluctibus altis,
 Atque sinus aliò sulcant. nam fortis Iberi
 Primo traiciunt portum, gens aspera bello,
 Et studio prædæ thynnos populatur euntes.
 Post Celtæ capiunt prædã ad Rhodani hostia pulchri
 Necnon quos veteres emisit Phoca colonos.
 Trinacriam quicumque tenent, post retia tendunt,
 Thynnus, & præda fortes ditantur opima.
 Tyrrhenum iuxta pontum per marmora thynni
 Sparsi per tumidos æstus, fluctusque profundos
 Errant, cum vernæ findunt vasta æquora turmæ.
 Tuncque locum piscator habet, non flamine venti
 Turbatum, & placida qui nunquam fluctuat vnda.
 Non adsunt ripæ densæ, non rupe maligna

Angustus teneat mensuram littoris æquam
 Piscosis ponti scopulis, latisque cauernis,
 Ascendat cello speculator vertice montis,
 Memnonis alma parens primo cum surgit ab ortu,
 Aspiciat varias acies quanto agmine verrant
 Vndas, & sociis subito prædicat ab alto:
 Confestim pelago procedunt retia cuncta.
 Sunt vrbes veluti magnæ, queis limina lata,
 Queis portæ, magnique sinus, magnique recessus,
 Perque tribus sicuti properant ad bella phalanges:
 Sic thynni veniunt, hi sunt in flore iuuentæ,
 Isti longæui, medio sunt tempore multi,
 Innumeri vastam retis labuntur in aluum,
 Donec prædones educant retia læti,
 Distendatque sinus omnes ditissima præda.

OPPIANI DE PISCIBVS
LIB. IIII.

N prædam multas ponti iubet ire
 phalangas
 Sæuus amor, diras thedas venerem-
 que secuti
 Letalem, & coitu properatam accer-
 sere pestem
 Enixi, sæui subierunt damna furoris.
 Antonine pater, cui magna potentia celsit
 Inter magnanimos reges, decor inclyte nati,

Carminibus nostris lætam conuertite mentem
 Præsentem mecum versu gaudete natantum,
 Quem sacrae musæ tribuentes mitia dona
 Exornant vario cultu cantuque coronant:
 Et mihi diuino concedunt numine vestris
 Auribus, & menti dulces miscere liquores.

Improbe amor superas fallaci pectore diuos,
 Iucundus visu, figis sub corde dolores,
 Excipis ir. cautos homines, velut alta procella,
 Turbans accensos spiras sub mentibus ignes.
 Tristia feruenti depascis pectora cura.
 Lachrymulis teneris molles infundis amores,
 Te que iuuat cordis gemitus audire profundos,
 Te iuuat ardenti consumere viscera flamma,
 Te formæ nitidos iuuat obscurare colores:
 Perturbare potes mentes, oculosque cauare,
 Præcipue quibus attonitishorroro tremendo
 Incutis horrendam rabiem, tantumque furorem.
 Dire Cupido tibi sunt hæc conuiuia grata,
 Si superos inter vetus adducatur origo,
 Quippe Chao natus fusca flammaque nitenti
 Luces, & faculas mortalibus excutis ignis.
 Primus iunxisti thedas in amore iugales,
 Et primum mites formasti durus agrestes.
 Alatum veluti volucrem te dædala celsi
 Progenitrix regina Paphi: tu mente serena
 Pacatus venias tranquillo pectore nobis,
 Pone modum: nullus duos effugit amores.

Imperium quocunque regis, quocunque locorum
 Te cupiunt homines, & magno sceptrâ pauore
 Formidant, felix qui mitem sentit amorem.
 Mortales, superi, volucres, genus omne ferarum
 In furias ignemque ruunt, amor omnibus idem.
 Acer amor penetras limosâ in stagna paludis:
 Letifero madidos defigis vulnere pisces.
 Ut nihil intactum dimittant spicula sæua,
 Nec pisces altis celeres linquantur in vndis.
 Connubiale scari conseruant fœdus amoris
 Inter se: socium haud summo discrimine linqunt,
 Vulnifico scarus est postquam defixus in hamo,
 Eripitur socio, sæpe auxiliaribus armis
 Pendula ferrato refecatur linea dente,
 Elusus prædo tristatur pisce recepto:
 Ast alius socium curuo sub vimine captum
 Sustulit, & dira miserum de peste redemit.
 Lapsus in insidias nassæ se vimine piscis
 Dissoluisse cupit, clausamque relinquere cistam
 Obstipo capite defigit lumina terræ,
 Et natat in caudam docilem, septoque vagatur
 In caput erumpens virgas formidat acutas.
 Quæ circumtextæ subclaudunt hostia summa,
 Ne feriant oculos: alij sub vimine clausum
 Aspiciunt socium flectentem lubrica terga,
 Atque reluctantem frustra, labique volentem:
 Auxilium præstant misero, calathoque reuellunt,
 Et caudam veluti dextram quis porrigit intro

Mordicus apprehendit subito, & conuellitur extra
 Cauda salutifero socij sub dente reuincta,
 Sæpe suam clausus mittit per vimina caudam,
 Qua portas extra trahitur reuocatus ab orco,
 A socio socius scarus est hac arte receptus.
 Montibus incultis veluti sub luce maligna
 Noctis iter carpunt multi, cum luna recondit
 Lumen, & obscurum subfuscant nubila cœlum,
 Anfractus montis illos, tenebræ que fatigant
 Errantes, dextrâsqne tenent, tractique trahuntur,
 Alterno reparant sudantia membra labore:
 Atque ita amicitiam pisces, & mutua seruant
 Fœdera, & occisos alterno dente resoluunt,
 Piscatorque scaros in mœsto fallit amore:
 Nec mora fatiferam meditatur piscibus artem.
 Quattuor ascendunt scapham, sed remige proni
 Sunt duo, qui pellunt ventosa per æquora puppim,
 Tertius intexit fraudes, vertitque per vndam
 Fœminei sexus per summa scarum ora reuinctum,
 Præstaret viuam: fuerit si morte perempta,
 Delphini plumbum medio ponatur in ore,
 Quod longas quariat chordas, & fune reuinctos
 Parte alia cubus plumbi versetur in vndis,
 Fœmina viuenti similis prædone trahetur.
 E regione trahat quartus de vimine nassam
 Non procul a septo spectantes agmine multo,
 Vt sociam exitiosa scari per marmora tractam
 Eripiant, celeres currunt, nauemque coronant

Fœmineis

Fœmineis acti stimulis: hi remige puppim
 Viribus impellunt, pisces examine denso
 Sectantur scapham, subito cum fine supremum
 Auxilium venit, cum tot videt agmina circum
 Piscator, tanto veneris stimolata furore,
 Atque in fœmineum rabiem spirantia sexum,
 In nassa ponit linum, plumbòque grauatum
 In cistæ antra scarum pellit, turba ista secuta,
 Ut videt, ut fusa est, textum concurrat in orcum.
 Certatim trahitur studio collisa caterua:
 Arctantur fauces latæ, portæque patentes,
 Agmine densato tali rapiuntur asilo.
 Non aliter quibus in cursu contingere palmam
 Est animus, celeres erumpunt carcere, tentis
 Ad cursum genibus properant, & vincere certant,
 Alternantque pedes, fit multus in æquore puluis:
 Omnibus vnus amor laudis, contingere metam
 Ardentes cupiunt, & præmia mente reuoluunt.
 Sic amor in septum pellit, nassæque profundum,
 Et trahit in fraudem pisces, datur vnde regressus
 Nullus, & occlusa nequeunt euadere cista,
 Supremo pereunt coitu, venerisque furore,
 Et sponte in caueam se deiecere dolosam,
 Et piscatori prædam fecere superbam.
 Quinetiam curua libratur fœmina nassa
 Pendens speluncam iuxta, quæ grata putantur
 Antra scaris: veneris multos hîc mulcet amore
 Fœmina, quos veneris cupidos leuis excitat aura.

Nam saliant circa septum, faucésque requirunt,
 Quod nocte subito fundum voluuntur in imum,
 Et veneris finem stimulos in morte relinquunt.
 Ac veluti alitibus fraudes bonus instruit auceps,
 Occultat volucrum densa sub fronde canoram,
 Quæ multas blandi capiat dulcedine cantus,
 Dulce melos tenui volucris de gutture fundit,
 Ad quam festinat volucrum densissima turba,
 Fœmineo allectæ cantu sub fraudibus hærent:
 Sic illi curuam nassæ labuntur in aluam.

Hoc letale malum subter præcordia figit
 Sæuus amor cephalis, quos fœmina tracta per undas
 Mollior, & splendens, & totum corpus obesa
 Decipit, hac visa miro pelluntur amore:
 Collecti circa forma capiuntur, & illam
 Nunquam destituunt, blandi mulcentur amoris
 Illecebris, dominam per marmora lata sequuntur.
 Ad terram si quis lino subduxerit hostis,
 Obliti fraudis vestigia ponè sequuntur.
 Non aliter pulchræ prospectant lumina nymphæ
 Formosi iuuenes, longæ nitidæque puellæ
 Lati admirantur formam, quæ possit amari,
 Mox iuxtà quærunt occulto tramite nympham:
 Non illos repetunt calles, quos antè solebant,
 Pellecti nutu dulcem sectantur amicam:
 Sic sparfos pisces videas in amore furentes.
 Ast amor actutum veniet despectus, & illos
 Piscator cautus nodosa in retia pellet:

Nexilibus laqueis iactis teget agmina multa.

Non fortunato cata sepia carpitur igne,
Quæ multa in pelago potuit vitare pericla,
Iam non lina fugit, non densi vimina septi
Eliciunt illas piscantes æquore toto
Fœmineam appendunt pestem, ducuntq; per æstus
Postquã è conspectu vaga fœmina tracta per æquor,
Cernitur à maribus, subito amplectuntur amatam,
Atque volubilibus nodis, spir isque rotati
Implicitam ramis stringunt, cupiuntque teneri.
Ac veluti virgo fratrem, mitèmq; parentem,
Qui longe à patria fuerat iam tempore longo,
Incolumes cernens teneris complectitur vlnis:
Ac veluti nuper iuueni formosa puella,
Aurea quam vinclo vinxit Cytherea benigno
Arrepta ad thalamum sponsi complexibus hæret
Candida dilecto circundans brachia collo,
Inque rudi nodo consumit tempora noctis:
Sic istæ implicitæ veneris nec munera linqunt
Tali connexæ nodo, nec vincula soluunt,
Donec piscator capiat, cymbæque reponat
Connexæque simul subeant crudelia fata.
Has etiam nasis capiunt sub tempore verno.
Nam curuum septum myrti de fronde coronant,
Et iungunt virides frondes, quas horrida gignit
Arbutus, atque aliis foliis hoc vimen opacant,
Cum coitum cupiant, & dulces soluere partus
In caueam properant, & strata fronde quiescunt:

Sic amor expletur misera cum morte proteruis
 Pisces in siccam clausi ducuntur arenam.
 Pestifero ante alios merulus cruciatur amore,
 Vxores ardet plures, vexatur oestro
 Vexatur zelo, zelus grauis vrit amantes.
 Non vnus lectus merulo, non vnica nymphea,
 Non thalamus, multæ vxores, multæ que cauernæ
 Semotæ occultant numerosa cubilia nympheæ.
 Tota habitant curuis sponsæ sub luce cauernis,
 Sûntque nouis similes nuptis, quæ limine nunquam
 Discedunt thalami, tantum sub corde pudorem
 Voluunt, & tanto suffundunt ora rubore.
 Sic in secessu scopuli gens ista moratur:
 Coniugis imperio parent, & iussa capeffunt.
 Dilectas merulus sponfas non deserit vnquam,
 Obseruatque toros, aliò conuertere mentem
 Non potis est, scopulis semper versatur in iisdem,
 Nunc istum quærit thalamum, nunc circuit illum,
 Contemnit pactum, totus suspirat in istas.
 Zelotypo misero tantum custodia curæ.
 Nocte cibos quærit, paulum quid nocte quiescit.
 Cum pariunt foetus sponsæ, tunc æstuat igne,
 Tunc furit, atque timet: nunc coniuge pendet in illa,
 Nunc obit hanc: pauidû credas, similemque timenti.
 Non aliter tantos voluit sub mente dolores.
 Mater cum primum foetum parit vnica nata,
 Hanc timor excruciat, furit exagitata dolore.
 Per thalamum queritur gemitus à pectore mittens,

Atque preces fundens toto manet anxia corde.
 Donec vagitus pueri pulsauerit aures
 Sollicita eiiciens tantos à matre dolores.
 Assyrios memorant tales adducere mores
 Qui circa ripas Tygris, fluuiique meatus
 Oppida magna colunt, & Bactræ, qui procul arcu
 Contra hostem celeres docti torquere sagittas,
 Plures vxores ducunt, nec coniuge sola
 Gaudent, & dulcis veniunt ad gaudia lecti,
 Alternantque vices noctis, stimulisque coactæ
 Zelotypæ inuidia pereunt, bellumque laceffunt.
 Nil peius zelo mortalia pectora carpit,
 Cum tristi miscens fletu suspiria multa,
 Et rabiem sæuam miseris mala damna ministrat.
 Exitus est illi mortis sæuisima pestis,
 Et dulces merulos in tristia funera pellit,
 Qui tristes duræ cupiunt fera præmia thedæ,
 Cum prædo videat merulum prope saxa profunda
 Sæpe volutantem, & pro coniuge multa timentem,
 Expediens hamum squillam configit in illo,
 Et nexam cubo plumbi submergit in altum
 Æquor, & occultis thalamos rimatur in vndis,
 Atque agitat circum saxosa cubilia fraudem.
 Erumpit merulus thalamis, & carida viuum
 Riualet punire ratus, subit impia fata.
 Nam prædo fixum mento mucrone corusco
 Traxit nitentem contra labique volentem,
 Et carpens tali mouit conuitia voce,

Nunc serua lectos, nunc sint connubia curæ,
Nunc sponsis latare miser, nunc antra require,
Nunc thalamos, non vna venus, non vna voluptas
Est tibi, sed lectis solus multisque cauernis
Exultas, sed sponse veni, tibi theda parata,
Ignis lucentis splendor, flammæ que corona.
At postquam tali sublatus morte maritus,
Sponsæ palantes fato rapiuntur eodem,
Et galei & catuli pereunt, atque agmina ponti,
Quæ stimulis feriunt, seruant dum pignus amoris,
Auxiliûmque ferunt perituris foedere certo.
Piscator properat qua cœni est alta vorago,
Et manibus longis hamum demittit in vndas,
Cui super affixus piscis candore nitenti
Extemplo ad catulum furtim mucrone reuulsum
Ardentes currunt socij, nauemque sequuntur,
Agmina tunc figes insana tricuspide telo:
Tunc circumducta retis capientur in aluo.
Non dant terga fugæ, nisi tractum fune sodalem
Cernant, tunc vnà fortes occumbere tentant.
Non aliter mœsti veniunt ad funera patres
Defuncti nuper nati, tactique dolore
Cum gemitu plangunt pectus, nec busta relinquunt,
Nec tristes proprias cupiunt remeare sub ædes.
Hærent impliciti tumulo, frustra que laborant,
Et cupiunt vnà cum nato claudere vitam:
Sic isti nunquam conuulsum ad funera piscem
Destituunt, donec casu moriantur eodem

Est aliis peregrinus amor, peregrina cupido,
 In terram diro siccam rapiuntur a silo,
 Polypus, & fargus saxi ferus accola duri,
 Externæ gentis sæuo vexantur amore.
 Palladiis gaudet ramis felicis oliuæ
 Polypus, & glaucis foliis, mirabile dictu,
 Corripitur, gliscitque comas, frondésque virentes.
 Est totus latus ramis, & fronde benigna,
 Cum iuxta pontum nigris stat splendida baccis
 Arbor, & expansis confurgit litore ramis.
 Polypus ad frondes trahitur: ceu per iuga montis
 Sæpe canes quærunt vestigia tecta ferarum,
 Atque feras prendunt dominos ad lustra trahentes:
 Sic virides ramos discit frondentis oliuæ
 Polypus, & subito falsis emergit ab vndis,
 Per terram repit, ramos vbi nactus oliuæ,
 Applaudit trunco latus radice sub ima
 Flectitur implicitus, veluti complectitur vlnis
 Nutricem nuper venientem paruus alumnus,
 Inque sinus primum puerilia brachia iactat,
 Atque cupit niueo connectere brachia collo:
 Sic est Palladiæ ramis connexus oliuæ
 Polypus, & totus lætatur fronde virenti,
 Nunc pedibus tentis ramum complectitur illum,
 Nunc istum, veluti peregrina ex vrbe reuersus
 Collectos vnâ dulces offendit amicos,
 Extensis manibus cupidè complectitur omnes:
 Celsa non aliter obrepunt abierte fontes

Nexæ hederæ, & surgunt primum radicibus imis,
 Et multis nodis longe latèque per omnes
 Tolluntur ramos ad summa cacumina tensæ.
 Sic lætus glaucæ sua brachia nectit oliuæ
 Polypus, hunc similem dulci quis dicet amanti.
 Postquam Palladiis ramis exempta cupido,
 Expleuitque animum foliis, seu fronde virenti,
 Protinus æquoreas obrepit lætus ad vndas.
 Talis amor frondis, vel tam furiosa cupido
 Hunc capit: & tali piscator fraude peritus
 In medium iactat plumbum, quod fronde reuincit
 Palladia, at piscis ramos non temnit oliui,
 Sed sociam prendit frondem, nec deserit vnquam,
 In nauem tractus rami non vincla relaxat,
 Non odit viridem iamiam moriturus oliuam.

Inuadit sargos caprarum mira cupido,
 Qui madidi simas cupiunt tractare capellas:
 Montanis gregibus, quamuis sint agmina ponti,
 Gaudent, & foedè rapiuntur amore capellæ.
 Prò pudor, an sperant concordēs edere fœtus
 Incultos montis colles, pelagique meatus?
 Pastores, claudunt cùm sera crepuscula lucem,
 Tempore, quo flauas phœbus desiccet aristas,
 Ducunt loturas ad littora sicca capellas:
 Postquam balatus aut voces littore sargi
 Pastorum audierint, saliant ex æquore toto,
 Sint licet ignaui, properant examine multo
 Humida cornigeras gens circumfusa capellas

Iata

Læta salit, lambitque gregem, & blanditur ouanti,
 Pastores talem longe admirantur amorem,
 Qui primum stupidi cernunt miracula facti.
 At lætè accipiunt pisces, spectantque capellæ,
 Gaudent dilectas ponti spectare choreas.
 Exultant sargi contrà: non est modus vllus
 Lætitiæ, teneri non tantum matribus hœdi
 Applaudunt stabulis clausi, pastúque regressas
 Accipiunt gestu læti, saltúque petulci.
 Omnia cùm circùm reboant loca vocibus illis,
 Pastores dulces fundunt de pectore risus.
 Ac veluti mater natum, coniúxque maritum,
 Ire peregrinas longe tristantur in vrbes,
 Mœstitiámque alto tristes sub corde recondunt,
 Et celsas scandunt speculas, & lumine lustrant
 Æquoreas vndas, & fletibus ora relaxant:
 Non gressum reuocant, & lumina in æquore figunt:
 Sic mœsti sargi lachrymis tristantur obortis,
 Cum pastor capras abigit de littore lotas.
 Sarge miser subito, ni fallor, dira cupido.
 Afferet exitium, pastor tibi causa doloris,
 In fraudem, & mortem piscator vertet amores.
 Piscosas, gemino quæ surgunt vertice, cautes,
 Non longe à terra distantes æquore paruo
 Coniectat clari fulgentes lumine solis.
 His habitant sargi scopulis, hæc saxa frequentant,
 Nam solis gaudent radiis & luce nitenti.
 Ast olidæ prædo tectus sub tegmine capræ

M

Temporibus summis duo cornua longa coaptat,
Et pastorales meditatur pectore fraudes.
Viscere caprino simul & nidore farinam
Commistam tumidas ponti demittit in vndas.
Gratus odor, pastor gratus, simulata capella
Istos decipiunt, nec fraudes mente dolosas
Cernunt, sed læti gaudent, lambuntque capellæ
Hostem consimilem, sed mox non mitia corda
Inuenient miseri fargi sub pelle caprina.
Tunc cito pestiferum socium sub tegmine noscunt,
Cornea cum niueo tendens hastilia lino
Infigit carnes hamo, quas vngula capræ
Innatas retinet, carpunt obiecta repente
Pabula: piscator retro sua brachia curuans
Attollit fargum. si quis præsenferit artem,
Villosas alij capras, odioque sequuntur
Pastorem, simulachra, cibos, & pascua cautis.
Si sint abstrusæ fraudes, tollantque laborem,
Arte velox omnes capræ sub imagine faller.
Rursus amor fargos carpit sub tempore verno,
Pro thedis simul & chara pro coniuge certant.
Decernunt dira miseri connubia pugna.
At si quis tanto fuerit certamine victor,
Coniugibus cunctis vir tantum sufficit vnus
Fœmineos cœtus claudens sub caute marina.
Hic pisces fundo, cicloque capacem
Occultant nassam, contextam vimine denso,
Et stipant fauces myrto, lauroque virenti,

Frondibus aut aliis, quas circum septa renectunt.
 In bellum sponfos cum dirum pellit oëstrum,
 Pugnatur, thedas inter fera surgit enyo,
 Victoris nutu sponfas parêre necesse est.
 Qui curuam quærens petram, tectoria nymphis
 Offendit nassam ramis & fronde latentem,
 Huc nymphas pellit, subeunt hæ septa profunda.
 Hic alios arcet sargos, caueaque repellit.
 Sed cum plena choro nympharum nassa profunda,
 Vltimus ingreditur caueæ irremeabile septum.
 Ac veluti opilio pastas in ouilia ducit
 Lanigeras pecudes, & portæ in limine gressum
 Sistit, & intrantes lustrat, numerumque recenset,
 Si cunctę incolumes redeant: sed iam grege clauso
 Stipatur plenum stabulum, subit vltimus ipse:
 Sic prior ingreditur sponfarum in vimina cœtus,
 Postremo sargus textum se mittit in antrum,
 Et miseras nymphas misero sociatur amore.

Talia belligeri miscent certamina pisces,
 Atque cupidineo pereunt in fraude furore,
 Si qua per æquoreos videant agitata tumores
 Fragmenta hippuri quærunt, & ponè sequuntur
 Præcipue nauem disruptam turbine venti
 Neptuni fluctus scindentem numine læto,
 Atque fluitantem dissutis vndique lignis
 Hippuri fractis hærent, luduntque tabellis.
 Obuia si veniant piscanti concita ligna,
 Venatu facili prædam captabit opimam.

Auertant talem Neptuni numina pestem
 Nauibus, & ventis sinuentur vela secundis,
 Atque onus alterno portent, reuehantque labore,
 Immotæ illæſæ ſubeant vada cæca carinæ.
 Hippuros alio liceat molimine prædæ
 Fallere: ſecuræ currant ſuper æquora naues,
 Denſa compactum ſubnectat arundine faſcem,
 Et fluctu in medio ponat, ſubtérque molarem
 Vinciã, aggeſtas quatiã qui pondere cannas.
 Hippuron gentes vmbra lætantur opaca,
 Et circum calamos currunt examine multo,
 Exultant, ludunt, cannae ſub faſce reſidunt.
 Tunc prædam piſcator obit, tunc æra recurua
 Deiicit in pontum, piſces in fata ruentes
 Certatim arripiunt hamum, fixi que trahuntur.
 Sic ad bella canes irritat viſcere iactò,
 In medium quiſquam fu riunt pro ventre voraces,
 Præcurrunt rabie multa, dextrãmque retentant
 Iactantis, rixæ fiunt vbi viſcera iactat:
 Dentibus infrendunt, & morſibus ora dehifcunt:
 Sic iſti in fraudes incurrunt vertice prompti,
 Poſt alios alios prædo mora nulla reuellit.
 Ad mortem temerè properãt, hamumque ſequuntur.
 Tali ſtultitia, talique cupidine captus
 Vmbrae ſub Stygias descendit pompilus vmbraſ.
 Piſcator virgam contorto fune globatam
 Præparat, innumeros infigens deſuper hamos
 Piſcibus exitium forti mucrone propinquos,

In quibus infigit fallacis iulidis escam,
 Et resupinatos sub lymphis occulit hamos.
 Furtiuam mediis fraudem suspendit in vndis.
 Cum videat fixam lolligo irrumpit in escam,
 Dúmque premit fusum se circum fila volutans
 Cuspide confossus, quo se conuellere frustra
 Nititur, & luétans contra sua terga reuoluit.
 Atque puer ludens vasti prope littora ponti
 Decipit anguillas, longa intestina sub vndas
 Coniiciens, hami setis æquata videres.
 Vt videt, vt que ruit, longa intestina petentem
 Arripit, atque cito sensit tumefacta perire.
 Nanque puer sufflans anima intestina repleuit,
 Et subito ventus densus percurrit in ora
 Anguille, & pueri flatu tumefacta laborat,
 Et vento arctatur, frustra que euadere tentat.
 Inflatam penitus & toto pectore anhelam
 Spiritus educit pueri ludentis in altum.
 Non aliter certat cratere educere pleno,
 Cum calamo vinum si quis trahat ore tumentis,
 Nanque trahit flatu vinum, sequiturque repente
 Per calamum Bacchus currens ad labra bibentis:
 Sic tumide anguille sufflantis ab ore trahuntur.
 Roboris est expers genus imbecille natantum.
 Hos densos cœtus aphyas dixere priores:
 Engraules etiam perhibent hos nomine dictas,
 Piscibus expositę cunctis gratissima præda.
 Et dant terga fugę, semper formidine viuunt.

Innata, atque vno circùm glomerantur aceruo.
Innexæ que manēt, magnum cumulantur in orbem,
Inuiti tanquam patiantur vincula nodi.
Non posses stricti iuncturam noscere nodi,
Non aliqua ratione queas dissoluere vincla.
Sæpe globus naues sistit, cursúmque moratur,
Sæpe ratem pulsam remis vi sistit euntem,
Illisi remi veluti sub caute tenentur.
Atque aliquis validam tollens in terga bipennem
Percussit nodum, nec densam scindere turmam
Eualuit, paruíque gregis iam parte resecta,
Hęc capite, hęc cauda, medio truncabitur illa,
Ast aliam totam populabit magna securis.
Defunctis similes multæ, miserabile visu,
Conscia plagarum nodi non vincula dura
Agmina dissoluunt tali compage reuincta.
Piscibus occurrens aliquis congescit in vnum
Palmis, vt flauæ montem cumularet arenæ.
Implicitos postquam cuneos è littore cernunt,
Prædones raro circundant agmina lino,
Atque trahunt vinctos ad littora tuta natantes.
Innumeræ prædæ magni cumulantur acerui.
Ac veluti messor culmos, stipuláque volantes
Ventilat, & pala iactat frumenta bicorni:
In medio cereris magnos componit aceruos
Area tot cumulis apparet candida visu:
Piscibus innumeris canent sic littora ponti,
Pelamydum gentes Euxini marmore lato

Nascuntur fœtus thynnorum tempore verno,
 Quos partus duros thynni super hostia lata
 Qua pontus miscet fluctus Mœotide fusca
 Collecti pariunt calamis, partuque soluto,
 Oua vorant subito, & lacerant sub dentibus atris
 Quæcunque inueniunt, calami iuncique marini
 Multa occulta tegunt, hæc læti tempore veris
 Pelamydes gignunt, quæ primo frigore brumæ
 Incipiunt tentare vias peregrina petentes
 Æquora, non fluctu parvæ versantur eodem,
 Quo genitæ, externos cupiunt tranare meatus
 Æquoreos inter tractus Neptunia regna.
 Non perhibent alium fundo maiore putari
 Threicio, hinc nigrum dicunt, nec flamine venti
 Hoc mare conturbant, nec voluunt turbine sæuo
 Hic altæ cautes, hic cœni vasta vorago,
 Hic quicumque cibi parvorum turba natantum
 Pascunt, huc properat nuper generata caterua
 Pelamydes, horrent gelidæ mala frigora brumæ,
 Quæ faciunt hebetes oculos, & lumina lædunt.
 Hos nocte tractus crescunt, placidisque morantur
 Fluctibus, & læti veniunt vbi tempora veris:
 Ista tangit amor læti, fœtûque repletæ
 Quam celeres primas subito gradiuntur ad vndas,
 Et solvunt fœtus pondus miserabile ventris,
 Tunc diri Thraces sæuo certamine prædam
 Cædibus horrendam, & fatali Marte cruentam
 Multifoni faciunt tranantes æquora ponti.

Est non longa abies, sed magna mole grauata
 Nec cubitum excedit, quã plumbea vertice summo
 Pondera circundant, & acuti robora ferri.
 Sunt inflexa supra, teloque tricuspide multæ
 Sunt infixæ acies, sunt nexi robora circum,
 Intorti funes, contis tolluntur in altum
 Robora, & in magnũ iaciunt quassata profundum.
 Quæ subito casu, & plumbo ferroque premuntur,
 Et lapsa in præceps hærent radicibus imis,
 Quot miseras prendunt vasta sub mole grauatas,
 Tot miseræ sæui penetrantur acumine ferri.
 Pelamydas si quis audaci pectore cernat,
 Et dolet, & sortem secum miseratur iniquam.
 Istiletiferum penetrauit in ilia ferrum,
 Hæc capite attrita est, aliæ letale suprema
 Sub cauda accipiunt telum, sed tergora multis
 Delapsum abscidit robur, sub ventre dolosas
 Ostendunt acies multæ, pars altera fixo
 Est vtero, atque alto telum sub pectore condit.
 Nauali veluti miscent cùm bella tumultu,
 Post pugnam socij resperla cadauera tabo,
 Inque pyram flentes ponunt, & vulnera multa,
 Et variæ apparent plagæ, tetrîque cruores:
 Talia pelamydes ostendunt vulnera pressæ.
 Piscanti martis læta hæc simulachra videntur.
 Turmis pelamydum paruis tenuissima lina
 Tendunt per pontum vastum, cùm turbida lymphæ
 Exagitata facit tenebras, caligine cæca,

Percussas

Percussas capiunt. nam retia rara per orbem
Lino circundant tenui, & maris æquora verrunt.
Et contis quatiunt vndas, strepitumque refundunt.
Pelamydes sonitu pauidæ, subitoque tumultu
Concussæ celeres ad pendula retia currunt,
Immotæque manent veluti sub tuta receptæ,
Dum vitant strepitum, fato rapiuntur iniquo,
His retis tentos verrunt ad littora funes.
Hæ cernunt longas casses, spirasque moueri,
Occultę pauitântque. globum coguntur in vnum:
Piscator rogat diuos, ne saltet in æquor
Vnica, ne quicquam moueatur retibus amplis.
Si sola aufugiat, reliquæ labuntur in altum,
Atque fugam arripiunt, & retia vana relinquunt.
Si fuerint vasti præsentia numina ponti,
Sæpe etiam pisces ad littora sicca trahuntur,
Impliciti maculis pauidi non retia linqunt.
Ac veluti doctus cursus agitare ferarum,
Arripit imbelles ceruos in saltibus actos:
Nam totam syluam contorto fune coronat,
Quo volucrum connectit alas, formidine vana
Cerui prospectant pennas, & cominus ire
Non audent stupidi, donec venator in illos
Irruit, atque capit, præda ditatus agresti.
Piscandi doctus quidam pontoque peritus
In fluctu palmis prendit non arte natantes,
Per madidos fluctus, veluti per littora sicca,
Obrepunt pauidi sargi, timidæque sciænæ,

N

Secessu ponti fargi fluctuque recondunt
 Se timidi, & falsis se complectuntur in vndis,
 Et spinis veluti palis horrentia terga
 Obliqui occultant, spinis valloque teguntur.
 Et veluti agricolæ circum vineta coaptant
 Sepes, & claudunt aditus, ne peruia furi
 Vineæ, sed vallo seruetur tuta profundo:
 Sic nullus fargis hærebit pectore prompto,
 Nec dextram iniiciet, rigeant cum tergora densis
 Sentibus, & totus valido mucrone tegatur.
 Ast aliquis cautus vastum se mergit in æquor,
 Et caput, & caudam fargi speculatur, & in quas
 Partes deurgat prompto sub pectore voluit:
 In caput immittens dextram sub vertice, fargum
 Comprendit, stringitque manu, spinasque tremédas
 Vitans, implicitus piscis firmusque resistit.
 Nam forti tantum spinæ sub robore fidit:
 Piscator palmis disjungens pronus utrisque
 Astutum nauavit opus, piscemque repressit.
 Aspera sed postquam pauido sub corde sciana:
 Horrorem sentit, subit in spelæa recurua.
 Vel quærit lustrum, vel molles currit ad herbas,
 Ponti vel viles lymphæ se claudit in algas.
 Contemnit totum latebris abscondere corpus,
 Et caput atque oculos aliquo sub tegmine claudens,
 Quàm stulte credit sic cætera membra latere.
 Non aliter sylua in densa caput occultit atra
 Bubalis immanem cernens à fronte leonem,

Quadrupedi insipidæ demens custodia curæ.
 Nam capite occulto sperat non posse videri,
 A diro donec lanietur dente leonis.

Vt pecus alatum Libyæ quod colla repanda
 In longum porrecta mouet, sub pectore vanos
 Astus molitur, vanaque eluditur arte:

Sic spe frustratur piscis. nam raptor ab alto
 Emergit, piscemque cauis ex æquore palmis
 Attrahit, & cunctis fraudes ostentat inanes.

Tot varias artes, madidis tot piscibus astus
 Norunt mortales, & tot meditantur in vndis
 Exitium: reliqui fato moriuntur eodem,

Retibus, & nassis, hamo, iactûque tridentis.
 His capiunt armis pisces, hoc robore perdunt.

Cum Phœbus cœlo meta distabit vtraque,
 Vel caput occiduus pronus cum mergit in vndis,

Tum domitant pisces, vel primo tempore noctis
 Accensa impellunt theda per marmora cymbam,

Occulto perimunt fato sub nocte quietos
 Pisces, qui flamma læti vel lumine claro,

Dum circa cymbam collecta examina lumen
 Exitiale vident, pereunt mucrone tridentis.

Quinetiam sæuam meditantur piscibus artem,
 Atque parant diram properatia pharmaca mortem,

Et denso iaculo remis, contoque natantum
 Horridulas cogunt acies in concaua ponti

Saxa, vel vndisoni subter spelæa profundi,
 Expanduntque sinus, & ducunt retia circum,

Utque hostes duplici circumdant vndique muro
 Atque duos miscent panes radice subacta,
 Quam cyclaminon nuncupant, candore peruncta
 Et pingui: pisces vastum labuntur in æquor:
 Retia profiliunt, curuos male olentia circum
 Pharmaca colliniunt scopulos, temerantque latebras,
 Et maculant fluctu, & post ad littora cursum
 Cum cymba reuocant, latebras dispersa per omnes
 Pharmaca mortiferas diffundunt longius auras,
 Et caput atque oculi caligant, membra venenis
 Nutant, hi scopulis duris latebrisque pauentes
 Profiliunt, infecta magis sunt æquora lata,
 Pharmacon æquoreas late penetrauit in vndas.
 Hi veluti vino pressi vincuntur odore,
 Vndique perquirunt, partes voluuntur in omnes,
 Nec locus est expers pestis, pars nulla profundi
 Labe caret, foedum properant vitare periculum,
 In laqueos currunt: non est medicina salutis
 Non medicina mali, motis agitantur ab vndis.
 Et crebro saltu quatiuntur marmore pisces,
 Dum pereunt flatu, compellunt æquoris vndas:
 Hoc illis etiam sæuos sub corde dolores
 Excitat: at læti piscantes littore sicco
 Immunes pestis rident mala fata natantum:
 Expectant, donec tanto sedata tumultu
 Æquora, tam foedo late purgentur odore.
 Tum sæua educunt lætata examina peste.
 Ac veluti hostilem sperant qui à mœnibus urbem

Omnibus infidiis euertere, nulla relinquunt
 Consilia, atque alias astu vertuntur ad artes:
 Inficiunt vndas illi intra mœnia celsa,
 Absumpti tolerât bellum, morbúmque, famémque:
 Infectis pereunt indigno funere lymphis,
 Atque replent urbem defuncta cadauera totam:
 Sic morte immerita, & parca rapiuntur iniqua
 Pisces letiferis compulsi in fata venenis.

OPPIANI DE PISCIBVS
LIB. V.

INC tibi nosse licet, terræ fortissime
 princeps,
 Quòd nihil humana intactum soler-
 tia linquit,
 Nec ponto obscuro, nec sub tellure
 parente.

Certe aliquis mortale genus sub imagine diuûm,
 Siue adeo Iapeti proles astuta Prometheus
 Humanas finxit gentes simulachra deorum,
 Commiscens terram lymphis, & corda perunxit
 Plasmate diuino: seu diro sanguine creti
 Titanum: nostrum genus est à numine diuûm.
 Paremus tantum superis: inuicta ferarum
 Agmina prosternunt homines, qui corpore paruo,
 Quot volucres cœlum cursu vel nubila findunt,
 Tot capiunt. dirum non vis immensa leonem

Seruat, nec strepitus concussis liberat alis
 Armigeram volucrum magni Iouis, & fera nigra
 India quam gignit procero corpore vastam
 Imperium patitur, mulorum more coacta
 Ferre iugum, & plaustrum duos perferre labores:
 Et quæcunque tenent vndas immania cete,
 Viribus interimit. nam monstra horrenda natatum,
 Et maiora ferunt vndis Neptunia regna,
 Quàm quæ gignuntur in terris monstra ferarum.
 Testudo in terra est, sed longe viribus impar,
 Et longe inferior dira testudine ponti.
 Sunt sicca tellure canes horrore timendi,
 Sed nequeunt rabie canibus certare marinis.
 Exitiale facit vulnus panthera tremendis
 Dentibus in terra, fluctu magis aspera ponti.
 Et nimis horrendæ terra versantur hyanæ,
 Sed multo præstant crudeli horrore marinæ.
 Est aries terræ mitis, natat æquore vasto
 Mitior, vt nequeas hunc assimilare priori.
 Ecquis vastus aper superabit robore lamnam?
 Qui tantum fului præstant virtute leones,
 Quantum sub fluctu fertur præstare zygæna?
 Formidant phocas vrsi certamine toruas,
 Congressi phocis domitantur Marte proteruo.
 Talia sub ponto gignuntur monstra ferarum:
 His tamen exitium tumidis meditatur in vndis
 Piscantum imbecille genus, domitantque natantes.
 Istorum prædam, & duos cantare labores

Fert animus, mentem nostris aduertite musis
Induperatores placidi, pia robora terræ.

Plurima cœruleo sunt cete ingentia ponto,
Quæ vastis membris immensa mole mouentur,
Nec ponti emergunt fluctu, sed pondere pressa,
Et nimia grauitate colunt spelæa profunda.
Esuriunt, rabiêmque ferunt in pectore edendi
Indomitam, ventris semper trahit alta vorago.
Quæ mensura cibi, quæ posset copia tanta
Exaturare chaos ventris, vel ora replere?
Alterna pereunt per mutua vulnera morte.
Maiora interimunt semper virtute minora:
Inter se pastus, & ventris grata voluptas.
Formidant etiam naues, quando obuia cernunt
Talia monstra maris, sulcantes marmor Iberum
Fluctibus hesperis. vbi sunt confinia magni
Oceani, fluctu deserta ingentia cete
Voluuntur pigre perituris nauibus æqua.
Sæpe alta errando veniunt prope littora ponti:
Hic contra expediunt piscantes arma corusca,
Omnia monstra maris, quæ vasta mole mouentur,
Sunt tarda incessu, & nimia grauitate premuntur,
Posthabitis canibus, non longe immania cete
Cernunt, nec saltas percurrunt æquoris vndas:
Pondere magnorum membrorum tarda feruntur,
Et lente æquoreo circumuoluuntur in æstu.
Hac ratione comes cunctis, ductorque viarum
Musculus est paruus visu, sed corpore longo,

Et tenui cauda paulo semotus ab illo
 Præcedit, monstratque viam, ducitque per æquor:
 Hinc piscem vero ductorem nomine dicunt:
 Hic comes est monstro gratus, custosque fidelis.
 Qua velit hunc sequitur, solo confidit in isto,
 Huic fidam seruat mentem, propè porrigit artus
 Longos, & caudam facilem propè lumina ducit,
 Qua cuncta ostendit, fuerit si præda petenda,
 Siue malum immineat, seu sint vitanda propinqua
 Huic vada, commota demonstrat singula cauda.
 Ac moles onerosa maris præcepta capessit,
 Et multum socio gaudet comitata benigno:
 Musculus est custos, auris, lumenque natantis
 Monstri, quo cernit lymphas, quo cuncta tuetur,
 Utque tueatur vitam, sibi ponit habenas.
 Ac veluti natus confecto atate parenti
 Debitor officij iam præmia iusta rependit,
 Debilibus membris, caligantemque senectam
 Luminibus seruans, dextram præterdit eunti,
 Et mouet à cano cuncta impedimenta parente:
 Sic noua longæui patris sunt robora nati:
 Sic piscis pelagi monstrum deducit amore,
 Et veluti clauus tentis moderatur habenis
 A ventis nauem magnam, ducitque per æquor.
 Nunquid principio generis sunt sanguine eodem
 Creti, vel socium delegit sponte fidelem?
 Non tantum vastæ procero in corpore vires,
 Ingenium quantum profunt: hic roboris experts
Immensum

Immensum seruat monstrum, vel mittit in orcum:
Paruus homo atque vafer, postquã sunt pòdere tãto
Cete, ductorem piscem compellit in hamum
Artibus allectum variis, & fraude reuinctum.
Non ponti monstrum viuo rectore domares:
Hoc interfecto, caperes certamine paruo.
Non videt obscuras vndas, pontique meatus,
Obuia non ponti valet euitare pericla,
Exors consilij, nullo ductore per vndas,
Quò ducunt fluctus, caligine fertur opaca,
Obscuros penetrans tractus, atque auia ponti.
Nam duce priuatus scopulos, & littora præceps
Offendit, tanta caligant lumina nocte.
Tunc animis properant piscantium robora promptis
Ad prædam, & diuos votis precibusque fatigant,
Qui præsumt magnis cetis, vt sternere monstrum
Neptuni valeant, & prædam ducere opimam.
Ac veluti insidiæ media sub nocte propinquant
Hostibus occultò, & curis somnòque solutas
Excubias arcis noctæ sub marte quieto,
Cedunt, & sternunt custodum corpora passim:
Hinc prope euadunt summa ad fastigia muri,
Audacésque locant flammæ in arce micantes,
Vrbis casuræ signum, torrémque ferentes,
Qui sit robustus iam pensæ malleus arcis:
Sic tunc piscator fortes validásque cohortes
Educit contra monstrum custode necato.
Primo coniectant pondus, molémque natantis,
Piscis membrorum sunt hæc tibi signa futura:

O

Si fera Neptuni iactetur vertice ponti,
 Et paulo emineat spina, vel vertice summo,
 Immensum vasto non ferrent corpore monstrum
 Æquora: si dorso summa supereminet vnda,
 Tunc non tam magnæ designat pondera molis.
 Imbecille pecus gressu leuiore mouetur.
 Linea multiplici texatur fune reuincta,
 Et bene compactis nodis adstricta ligetur,
 Se tanta extendens quanta sub naue rudentes,
 Quæ non parua nimis, nec possit magna videri,
 Sufficiat prædæ in longum porrecta superbæ,
 Qui stent alterni mucrones cote politi,
 Qui possint scopulos, qui possint findere rupes.
 Curuatura doli se circumducatur vtrinque,
 Obstruat ut vasti spatiosos oris hiatus.
 Ferrea per multos orbis connexa cathena:
 Extremum nodis multis deuinciat hamum,
 Et quæ pestiferos dentes, rictusque repellat.
 Et nodo in medio circuli ducantur in orbem
 Inter se densi, qui vasta volumina monstri,
 Et spiras vertant rapidas, ut corpore tanto
 Erectum, nequeat curuatum rumpere ferrum,
 Fœda cruentato conquassans ora dolore:
 Sed texto implicitum laqueo teneatur vtrinque.
 Post tristes curuis escas defigat in hamis,
 Ut iecur aut humerum taurinum, pondere tanto,
 Rictibus æqualis monstri qui possit haberi.
 Piscantes acuunt fortes in bella secures,
 Harpas, & gladios magnos, validasque triænas,

Et quæ conflantur duris incudibus arma:
Et cymbã ascendunt, cui sint pulchro ordine trástra,
Si quid opus, nutu designant cuncta loquaci,
Et taciti motu verrunt lata æquora paruo.
Observant posita taciturna silentia lingua,
Et vitant strepitus. nam si præsenferit artem
Hanc moles onerosa maris descendit in imas
Vndas, hi vanos frustra subiere labores.
Cum prope commiscent diri certamina martis,
A proa audaces demittunt æra recurua
In pecus immensum pelagi, quod saltat ad escas
Quamprimum visas, & ventri paret auaro.
Irrumpens fatale malum deprendit in hamo,
Cuius mucrones figuntur gutture lato.
Vulnere terribiles exardet pronus in iras,
Et quassat rictus contra indignatus acerbos,
Et furiat, atque gemit versans sub corde furores
Ardentes, pelagi fundum se voluit in imum,
Huic piscatores cedunt, funésque remittunt.
Non vires hominis tantam conuellere molem,
Et domitare feram inuictam, contraque trahentem.
Ingens immensa traheret cum remige nauem
Exagitata fera, & fundo demergeret alto.
Funibus annectunt vtres, ventóque repletos,
Atque feram versus iaciunt in marmoris vndas.
Illa dolore plagæ confecta irrumpit in vtres,
Inuitósque trahit cupientes æquora summa.
Postquam animo fessa est, fundum peruenit in imū:
Stat fera terribilis fluctu, succensa furore.

Et velut acer equus cursu, summásque labore
 Qui nactus metas duris terit ora lupatis,
 Sanguinea fusus spuma, & defessus anhelat:
 Sic fera respirat. cupientem stare sub vndis
 Hi non permittunt vt res, ex æquore summo
 Sese tollentes tumefacti flamine multo.
 Tunc aliæ surgunt pugnae, rictúque minaci
 Incassum rapitur rursus, pellésque trahentes
 Oppugnare cupit, quæ emergunt æquore summo
 Viuis alsimiles: hæc indignata sub vndas
 Fertur, & in multos conuertit corpora flexus.
 Hi refluè currunt tracti, paritérque trahuntur
 Et nunc inuitè rapti, nunc spontè trahuntur.
 Et veluti tracta findentes robora ferra,
 Ambo communi distendunt membra labore,
 Et ferra navis properant absoluerè transtra,
 Vel, si quid nautis opus est, contendit vterque
 Dentatum duri robur conuellerè ferri:
 Densati nunquam mutant vestigia dentes,
 Atque secant sonitu celeres, refluíque trahuntur:
 Talia commiscet ponto certamina piscis,
 Pellibus inflatis in partes raptus vtrasque,
 Sanguineam eiectat sufflans super æquora sordem,
 Atque dolore furens per pontum spirat anhelis
 Flatibus, & tanto reboat sub flamine pontus,
 Collisæque fremunt vndæ, furit æstus in altum,
 Difficilem dicas boream stabulare sub vndis.
 Sic moles furiosa maris per fluctus anhelat,
 Sic densæ circum spiræ sub vertice vasto

Vndas incurrunt altas, scinduntque meatus.
 Ac velut Ionij circum parua hostia ponti
 Tyrrheno resonante freto media aspera porthmi,
 Voluitur à flatu rupes typhonis anhelis,
 Flexibus immensis vnda exagitata tumescit,
 Et nigra vorticibus refluit distracta charybdis:
 Sic monstri flatu conuoluitur Amphitrite.
 Scissi tolluntur multo curuamine fluctus.
 Tunc aliquis curuam compellit remige cymbam
 Ocyus in terram veniens, atque æris adunci
 Funem littoreo vincit propè marmora saxo,
 Tanquam si funem navis sub caute renectat,
 Et subito æquoreas versus gradiatur ad vndas.
 Cum iam plectendis monstri satiata cupido
 Pellibus, & finem voluendi terga labore
 Oppressus dederit, corda irritata quierint,
 Et iactet tumidas fatalia pondera pelles,
 Nuncius at palmæ primus mare profilit vter
 Piscantum tollens animos in munera prædæ.
 Præconem veluti tristi de marte regressum
 Vestibus indutum niueis, facièque serena
 Iucundi socij non mœsta fronte sequuntur,
 Nunciâque expectant gesti præconia belli:
 Sic piscatores læti cum nuncius vter
 Confestim ex imo fluitat super æquora fundo,
 Atque alij emergunt ponto, qui immania monstri
 Terga trahunt, magno rapitur consumpta dolore
 Bellua, quæ miserum torquetur vulnere sæuo.
 Tunc piscatores audaci pectore naues

Remis impellunt, fit multus in æquore fragor,
Et multus flatus tanta properante caterua,
Quæ sese magno clamore in bella ciebant.
Dicas horrendi martis spectare cohortem.
Est tantus strepitus, & pugnae tanta cupido.
Clangorem exaudit longe de valle recurua
Pastor villosas ducens ad pascua capras,
Vel qui ferales abscindit robora pinus,
Vel qui magnarum prostermit terga ferarum,
Antonitus lati venit propè littora ponti,
Et stans in scopulo turbato praelia fluctu,
Et finem tantæ pugnae, magnûmque laborem
Miratur, rapidus mouet hæc certamina Mauors.
Hic validis palmis forti mucrone tridentem
Concutit, iste tenet forti venabula ferro,
Hic curuam falcem, rapidam vehit ille bipennem:
Omnibus est armata manus, ferrôque ruentes
Cædunt, impelluntque feram, vel vulnera figunt.
Roboris oblitus cymbas in terga ruentes
Euitare nequit piscis, nec pellere iactu
Alarum, extremo fluctus molimine findit,
Remigium, validas puppes, roburque virorum
Impellit: velut aduersus cum flamina ventus
In proram vertens aduersas concitat vndas,
Atque in nauali reboat clamore, lacertis
Dum remos quatiunt, & tanto Marte laborant,
Distillant multo fatalia vulnera tabo,
Et fœdant sanie fluctus: aqua sanguine feruet
Effuso, & glauci late rubet æquoris vnda.

Ac veluti torrens brumalis lapsus in aluum
Fluminis vndosum, rubro de vertice montis
Sanguineum rapido cœnum conuoluitur æstu
Fluctibus admistum, late rubet æquoris vnda
Pulvere sub flauo, sanies velut æquore lato
Apparet, rubro sic mista est vnda fluore,
Confecto telis, & multo vulnere monstro,
Sentinæ eiciunt fluctum conamine magno
Letalem, & vasti iaciunt in vulnera ceti,
Qui veluti plagas ignis succendit hiantes,
Et sicut ætheriis vibratus nubibus ignis
A Ioue cœlesti cedit per marmora euntem.
Hunc missi absumunt ignes, multo magis vnda
Æquoris exagitat flammis admista coruscis:
Sic in difficiles plagas, & vulnera hiulca
Sentina exhausti fluctus iaciuntur olentes,
Cum domitum plagis piscem, victumque dolore
Vestibulum ante ipsum, primoque in limine mortis
Fata maligna ferunt, tunc sicca ad littora læti
Deuictum voluunt, trahitur, miserabile visu,
Inuitus multo corpus mucrone foratus,
Letali nutans fato sub sine grauatus.
Victores læti remis pæana canentes
Festinant, resonat compulso remige pontus,
Ac veluti quondam nauali Marte dirempto
Extemplo naues iunctas, hostesque trahentes
Subducunt celeres cantantes munera belli,
Remigiumque mouent lætum pæana canentes,
Victoresque ferunt dulces ad sydera cantus,

Inuiti tristes capti sub marte trahuntur:
 Sic vastū atque immane trahunt ad littora monstrū:
 Quod cum littoribus curuis, terræque propinquat,
 Supremæ infelix occludit lumina vitæ
 Atque reluctatur, & fluctus verberat alis,
 Et veluti volucris, structa collidit in ara,
 Cum moritura nigræ capitur vertigine mortis.
 Quam cupit equoreas mōstrum remeare sub vndas,
 Robore iam languens, & membra soluta retentans
 Diffidit, trahitur grauiter per littus anhelans.
 Ac veluti nauem, cui sunt longo ordine transtra,
 Subducunt nauæ, quando instāt tempora hyberna,
 Posteaquam tristi pelagi sudore refecti
 Rursus opus ponti repetunt, durōsque labores:
 Sic monstrum immensis ducūt ad littora membris,
 Quod toto vastos in littore porrigit artus,
 Horrendum visu, quantum tellure recumbens
 Occupat: hoc aliquis misera iam morte peremptum,
 Et terræ statum timet, & propè ducere gressum
 Formidat, tanto cernens horrore cadauer,
 Quamuis defunctum, quamuis sit lumine cassum:
 Horribilis malę dentes formidat acutos.
 Vix ausi tandem circunducuntur in orbem.
 Attoniti spectant proiecta cadauera monstri.
 Illi admirantur rictu triplici ordine natos
 Terribiles, flexos sicuti venabula dentes.
 Ast alij fortis prospectant vulnera ferri,
 Hic spinam proræ similem miratur aduncam,
 Quæ vallo arrigitur longe per terga tremendo:

Nonnulli

Nonnulli caudam spectant, ventremque capacem:
 Hi caput immensum perlustrant lumine toruo,
 Atque aliquis cernens horrendo corpore monstrum
 Neptuni, sicca multo tellure videtur
 Maius, quam tumidis cum versabatur in vndis,
 Cunctatus paulo, sic est affatus amicos
 Haud procul adstantes, & voce silentia rupit,
 Alma parenstellus, ego sum tibi charus alumnus,
 Per te sum genitus, mihi grata alimenta dedisti,
 Atque perire tuo gremio, cum venerit hora
 Fatalis liceat: ponti mihi mitia sunt o
 Æquora, & à sicca liceat tellure litare
 Neptuno, nec me salvas tam parua per vndas
 Ligna ferant: nunquam ventos & nubila cœli
 Explorare velim. non sunt satis æquoris vnda,
 Difficilisque maris cursus, durique labores,
 Semper & horrifonas ventorum audire procellas:
 Horrendas etiam metuunt intrare latebras,
 In vastos metuunt monstri descendere hiatus,
 Ut non composito condantur membra sepulchro:
 Congeriemque mali timeo, tellure quiescam,
 Et valeant sæui fluctus, procul æquoris vnda
 Sit placata mihi, fauceant pia numina ponti.
 Talia conficiunt ingentia monstra labore,
 Quæ vastos tendunt salsis sub fluctibus artus,
 Et præstant aliis oneroso corpore monstribus.
 Haud labor est tantus, capiuntur si qua minora
 In salsis cete lymphis: æquata parantur
 Spicula pontigenum membris, hamique minores,

Quos non tam magno pastu, nec fune reducunt.
 Nam pro distentis coriis, & pelle caprina
 Sufficiet lato siccata cucurbita ventre,

Et trahet è ponto non magno corpore piscem.

Et lamnae, & catuli piscantibus æquore vasto
 Occurrunt, rabiè que trahunt firmissima vincla

Remorum in fluctus, sed multo lamna furore

Rictibus irrupens magno cum robore fertur:

At prensi in circo dentes retinentur adunci

Infixi tanquam nodis mucrone tridentis.

Haud magno lamnam poteris mactare labore.

Gens furibunda canum inter male olentia cete

Præcipue furiunt in ventrem gutture proni,

Iniuriam faciunt elata mente proterui,

Et nil formidant, veniant si qua obuia contra,

Sed rabiem sub corde ferunt, positòque pudore

Impellunt rapidi gripos, nasisque propinquant,

Perturbant prædam piscantum, seque saginant.

Hos aliquis pisces auido sic ventre voraces

In facilem rapiens prædam forat ære recuruo.

Non hami penetrant phocas, sæuique tridentes.

Nam duro claudunt pellis sub tegmine membra.

Sic pisces inter nodosa in retia phocas

Prædones claudunt, celeres ad littora verrunt.

Distinctos maculis laqueos: non retia densa

Hos arcere queunt, discerpunt vnguibus atris.

Retia, & auxilium perituris piscibus adsunt.

Piscantes multo turbati corda dolore

In terram phocas compellunt impete vasto.

Hic hastam, & fortem clauam, validumque tridentem
 In caput incutiunt, & circum tempora pulfant.
 Nam subita percunt capitis per vulnera morte.

Quin & testudo piscantibus obuia damnum
 Afferet, optatae perturbans munera praedae.
 Haud labor audaci posito post terga timore
 Surripere e ponto duro sub cortice tectam.
 Si quis se mergat lymphis, vertatque supinam,
 Et quamuis cupiat fatum vitare supremum,
 Non valet, & summo leuiter luctatur in aestu,
 Atque inuersa supra pedibus desyderat vndas.
 Praedones rident, cum mactant cuspide versam,
 Vel quando euellunt torto sub fune reuinctam.
 Et veluti insulsus errans in montibus altis
 Fortè puer, terrae curua testudine capta
 Ponit humi inuersam maculosa in terga iacentem:
 Haec reuoluta cubans terram calcare virentem
 Affectat, leuiterque pedes, & genua labore
 Curua mouet, crebroque salit, ridentque videntes:
 Sic lato fertur ponto testudo marina,
 Et resupinatum voluit super aequora tergum,
 Et curuum laedunt piscantes per freta monstrum.
 In siccam arripitur terram, cum terga perustam
 A solis radiis versant, voluuntque per aestus
 Inualidam summas pedibus contingere lymphas
 Optantem, & frustra fluitantem marmore vasto.

Delphinum infelix fugienda est aequore praeda.
 Nam qui delphinis sacris meditabitur atrum
 Exitium, non ille deis per sacra litabit,

Non aræ acceptus pueros imponet honores.
 Totum incestabit tectum, & qui tecta frequentant,
 Et quantum cædes odit regnator aquarum
 Humanas, tantum delphini fata perosus.
 Humano generi similis prudentia fertur,
 Et Iouis vndisoni seruis: capiuntur amore,
 Collectique simul pisces focia agmina iungunt,
 Et sibi conciliant homines, prædámque capeffunt
 Communem, atque dolo in pisces armantur eodem.
 Fluctibus Ægæis, & celsa in Chalcide prædam
 Piscator fallit, cum vesper claudit olympum
 Ænea subfuscum lumen claudente laterna,
 Delphines mortem properant dare piscibus atram.
 Ast illi errando magno dant terga pauore,
 Hi contra pisces pellunt à fluctibus imis
 Inuisum in littus cupientes æquore labi.
 Sic manus inuerecunda canum latratibus vrget,
 Impellitque feram venantibus impete vasto,
 In terram pulsos cædit mucrone tridentis
 Piscator, facilem captans de littore prædam.
 Nulla fuga est miseris, quando à tellure necantur,
 Atque à delphinis pelluntur marmore lato.
 Sed postquam felix piscantum præda peracta,
 Mercedem iusti repetunt certaminis æquam
 Concordis pugnæ partem, meritumque laboris
 Suscipiunt homines in prædæ parte libenter:
 Delphinos si qui fraudant mercede proterue,
 Non post auxilio vanis piscantibus adsunt.
 Lesbios incuruo delphino vectus Arion,

Impavidus tumidas sulcauit marmoris vndas,
Et cantu euasit mortem, fraudésque latronum
Tænariæ appulsus propè littora grata Laconum.
Forte aliquis Libyci pueri cognouit amores,
Dum ducit simas per pascua læta capellas:
Feruenti delphin puerum complexus amore,
Gaudebátque simul ludo, calamísque sonoris:
Hunc pastorali mulcebat fistula cantu,
Atque greges inter versabat lubrica membra,
A ponto ad syluas, mirum, veniebat opacas.
Nunc etiam pueri notos bene noscit amores
Æolis, haud vetus est, sed nostro tempore factum,
Nam delphis pueri miro succensus amore
Insulæ inhærebat semper, portúmque tenebat.
Ut ciuis sociis sese disiungere charis
Non animo fuerat: grato velut incola portu
A cunis catulus pueri sub moribus infans,
Eductúsque simul fuerat iucundus alumnus:
Sed cum florentis peregerunt tempora pubis,
Et iam robusto creuerunt corpore vires,
Hic inter iuuenes clarus viget æquore delphin,
Tum mirum visu factum, & mirabile dictu,
Externas pariter gentes, ciuésque mouebat,
Multos vicinos acciuit fama, sodales
Ut videant iuuenem curuum delphina colentem,
Versantémque simul, multi per littora cœtus,
Inque dies visunt tanti miracula facti.
At puer ascendit cymbam, portúmque per omnem
Nomine compellans solito delphina recuruum,

Quo fuerat paruus notus, volat ille sagitta
 Ocyor, & iuueni charo, cymbæque propinquat
 Dilectæ superis, cauda blanditur amica,
 Et capite elatus iuuenem tractare benignum
 Concupit, hic manibus piscem demulcet amicum,
 Et tenet amplexu: grata cupit ille carina
 Vectari iuuenis, sed cum propè ludit in vndis,
 Ponè narat piscis blandus, sequiturque natantem,
 Lt latus adiungit lateri, mento quoque mentum,
 Et caput inclinat capiti, velut oscula carpat.
 Tu dicas cupidum pectus cum pectore velle
 Iungere, tam magno puerum prope nabat amore.
 Sed cum clamatus delphin stat littora iuxta,
 Demulcètque caput iuuenis, dorsúmque natantis
 Infilit, exceptum piscis quocunq̃ iubebat,
 Vectabat puerum lætus: iubet ire per altum,
 Obsequitur: portus gestit sulcare patentes,
 Per portum vehitur: cupiat si littora iuxta,
 Annuit, & chari pueri præcepta capessit.
 Mollis equus flexis non tantum paret habenis,
 Nec canis assuetus tantum venantibus audit,
 Quantum nec fræno delphin, nec tractus habenis,
 Vadit subiectus pueri quocunq̃ voluntas
 Imperat: haud solum vehit hunc, verúmque sodales
 Admittit quoscunq̃ iubet, nullúmque laborem
 Effugit, vt pueri chari conseruet amorem.
 Tali viuenti delphin gaudebat amico.
 Non tantum serui domini præcepta capessunt,
 Atque opus efficiunt commissum sponte vocati,

Quantum delphinus iuueni parebat amico.
 At postquam iuuenis vitæ sua fata peregit,
 Ploranti similis delphin prope littora fertur
 Æquæuum puerum quærens, audire gementis
 Tum posses voces, effundit pectore luctus
 Tantos, non aliqua clamatus voce mouetur:
 Amplius oblatas tristis non accipit escas:
 Non exauditus ponto, nec litore in illo
 Amplius est visus, pueri iam morte perempti
 Est desyderio delphin consumptus amoris,
 Jam cum defuncto properans occumbere amico.
 Quamuis delphini conseruent pignus amoris,
 Quamuis sint homini concordi fœdere iuncti,
 Crudeles Thraces, vel qui Byzantij in vrbe
 Degunt, tam mites capientes mente feroci
 Delphinas, charis natis, canóque parenti
 Ignouisse queunt, vel dulci parcere fratri
 Possunt, inuisam capiunt sic æquore prædam:
 Effatam matrem sectantur ponè gemelli
 Mollibus asimiles pueris: Thrax durus in istos
 Armatur celeri cymba, & defertur in æquor
 Infaustam quærens prædam, qui forte videntes
 Armatam contra celerem concurrere cymbam
 Impauidi expectant, nec fraudem corde verentur,
 Non hominum insidias, non vlla pericula ab illis
 Applaudunt sicuti sociis, gaudéntque periclo.
 Hi celeres properant, cædúntque tricuspide telo,
 Quod dicunt acidem, telum letale natanti,
 Delphinum iuuenem, plaga qui tortus acerba

Suspirans imas sese demersit in undas.
 Viribus enixi non illum educere certant,
 Incassum prædam caperent, vanumque laborem:
 Sed nauem & funem cupienti abscedere laxant,
 Festinant remis domitum delphina sequentes,
 Quocunque incedat demittunt vincla natanti.
 At postquam multo confectus membra dolore
 Languet, & duro ferri mucrone foratus,
 Iam tabescentis emergunt fortia membra,
 Et iam defessus, leuibus versatur ab undis.
 Supremum spirans mater non deserit vnquam,
 Sed suspirantem sequitur, miserèque dolentem,
 Ipsa etiam tristes alto sub corde dolores
 Voluens: tu dicas mœstam plorare parentem,
 Cum capti nati direpta ex vrbe trahuntur
 Hostibus in prædam diro certamine martis.
 Sic dulcem natum confossum vulnere plorat,
 Tanquam infixam parens ferro langueret acuto.
 Qui superest, natum mater dimittit, & illa
 Non iubet ire via, longe pellitque fugatque.
 Heu fuge nate, genus nobis hostile virorum
 Non socium. venantur enim nos cuspide ferri,
 Et iam delphinis indicunt martia bella,
 Concordi violant inter nos fœdera dextra
 Percussa, & super os in fœdera firma vocatos.
 Non habitura sonum natis hæc verba locuta,
 Vnus natorum longe est à matre fugatus:
 Alter contortus letali peste parentem
 Torquet. nam pœna mater cruciatur eadem.

Et

Et sequitur natum charum, nec deserit vnquam.
Non longe à cymba possunt arcere parentem,
Non si percutiant miseram, quatiántque timore,
Cum nato trahitur charo mœstissima mater.
Ut subit hostilem venanti proxima dextram,
Hostes crudeles non flectunt ferrea corda,
Et mœstam rapiunt matrem mucrone tridentis,
Filius, & genitrix fato rapiuntur eodem,
Non inuita subit in nati funere mortem:
Et spectat, sentitque libens sua vulnera mater,
Et veluti serpens, qui tigno nactus ab alto
Alitis est vernæ pullos, sub tecta sonantes
Maçtat, & occisos subicit sub dentibus artus:
At mater primo grauitè tristata mouetur,
Effundens tristes natorum in funere questus:
Sed postquã laceros pullos, absumptaque membra
Spectat, non mortem vitans, subit ora draconis,
Voluitur, & dulcis comitatur funera partus:
Sic festinauit delphini in funere mater
Ad mortem diris piscantibus obuia facta.

Gentes, quæ duro clauduntur tegmine testæ,
Quæ serpunt ponto, cum luna impleuerit orbem,
Fama refert proprio plenas pinguescere tecto:
Sed cum multiuagæ decrescunt cornua lunæ,
Diminui graciles, tali sunt lege coactæ.
Istarum partem piscator colligit altis
Fluctibus, & fulua manibus comprehendit arena,
Et partim innatas scopulis discerpit, at illas
Vndantes iaciunt turbati ad littora fluctus,

Vel in cœnoscas mittunt, pelluntque lacunas.

Ast alias inter narratur ventre rapaci
 Purpura, quæ tali piscantis fallitur arte.
 Sunt similes calathis connexæ vimine denso,
 Iuncorum nassæ strombos in vimina mittunt,
 Vel pisces duro tectos sub tegmine testæ.
 Per thalamum calathi linguam dimittit acutam,
 Quæ gracilis texto nassæ sub vimine gliscens
 Tensa cibum, duros heu prendit lingua sopores,
 Iuncis fixa tumet, & denso vimine cistæ,
 Arctior efficitur lingua, è curuamine texto
 Non remeare potest, sed stat cruciata dolore,
 Purpureo capitur vestes sparsura colore.

Durius haud vllum ponto certamen inesse,
 Nec magis infauitum quàm spongas cedere raras
 Fama refert: primo curam potusque cibi que
 Accipiunt, molli nec somno membra resoluunt,
 Vt piscatores alij, cum promptus in vndis
 Se totum accingit duros perferre labores.
 Non aliter dulcis venit in certamina cantus
 Et voce, & cythara phœbeo munere doctus:
 Omnes obseruant gestus, omnisque venustas
 Est curæ, vt dulces canat in certamine versus:
 Sic isti obseruant fundi sub marmor ituri,
 Continuo vt teneant flatus, durèntque sub vndis.
 Sunt primo experti cum respirare labore
 Contigerit pelagi, quid possint æquore in alto.
 Sed cum tam magno subeunt discrimine pontum,
 Hi precibus diuos, qui regnant æquore in imo,

Orant, vt liceat vitare ingentia cete,
Et quæ cœruleo nascuntur noxia ponto.
Si videant piscem pelago cognomine sacrum,
Tunc animos soluunt, non illo gurgite cete
Noxia, magnarum non cætera monstra ferarum
Apparent, fluctus gaudent tranare salubres,
Et puros, ideo sacrum dixere priores
Piscem: quo viso gaudent, properantque laborem
Tunc hominum mediis accingunt ilibus aptum
Funibus intortis, palmas qui tollit vtrasque,
Ponderis ingentis plumbum gerit ille sinistra,
Harpam dextra tenet, niueum vehit ore liquorem.
Stat celsa in prora, fluctus speculatur in imos,
Et vastum pontum, & tantos sub mente labores
Euoluit: socij verbis hortantur amicis,
Atque animat, veluti erumpentem carcere promptum
Cursorum, & firmus cum sub discrimine tanto
Est animus, magno depressus pondere plumbi
Liuentis, fluctus cum raptim fertur ad imos,
Lymphis palladium fuscis diffundit oliuum,
Quod lucet totis late cum spargitur vndis,
Ac velut obscura flammæ sub nocte refulgent,
Infixas scopulis spongas prospectat acutis.
Inter se iunctæ nascuntur caute virenti.
Irrumpens spongas vibrata falce recidit,
Vt messor, rumpitque moras, funeque sodales
Admonet, vt fundo subito retrahatur ab imo.
A spongis cæsis tetrum quæ spirat odorem,
Distillat sanies, hominis quæ naribus hæret,

Et sæpe extinguit, nec non tabo enecat atro.
 Ocyor hinc dicto tumidis emergit ab vndis,
 Tu lætus mœstusque simul, miserabere fessos
 Artus, & tanto confectum membra labore:
 Languida sub tanto sunt crura soluta timore:
 Inuisam & dira nactus sub marmore prædam.
 Nam miser in fundo dum se demergit in imo,
 Offendit monstrum ingens, & funibus alto
 Concussit, socios miseranda in fata vocavit,
 Ut sese traherent: illi miserabile visu,
 Truncatum & lacerum corpus sub dentibus atris
 Educunt ponto, & relinquunt immania cete,
 A quibus est socius mutilatus dente proteruo,
 Destituuntque maris tractus, pestemque locorum
 In terram adducunt mœsti miserabile corpus,
 Reliquias plorant, socio tristantur adempto.

Tot princeps generose maris narrauimus artes.
 Illæ sæ placidas percurrant æquoris vndas
 Naues, & ventis tumeant tua vela secundis:
 Exundet vastum semper tibi piscibus æquor.
 Inconcussa soli seruet radicibus imis
 Fundamenta tenens subter regnator aquarum.

OPPIANI DE VENATIONE
LIBER I.

IBI fortunate cano, terræ illustre præ-
fidium,
Lumen martiorū amabile Romanorū,
Aufonij Iouis dulcis stirps, Antonine,
Quem magna magno procreavit do-
mina Seuero,

Beato nupta, & beatum enixa,
(Spōsa p̄stātissimi mariti, puerperāq; pulcherrimi part°,
Assyria Venus, & non deficiens luna,
Nihilo inferiorem Iouis Saturnij prole.
(Propitij sitis Titan Phaëthon, & Phœbus Apollo)
Quem quidem pater magnis cum formasset palmis,
Concessit vt haberet omnē tellurem, totūque mare.
Tibi enim floescens parturit almus ager,
Rursūque tranquillum pascit insignia genera mare:
Tibi que omnes fluunt ab Oceano amnes,
Latēque ridens currit illustris matuta.
Tibi equidem velim venationis nobiles artes cecinisse:
Istud mihi Calliope imperat, istud Diana ipsa.
Audiui, vt fas est, diuinam audiui vocem:

Q

Et deæ respódi vicissim: prior autem me sic cópellauit:

D. Surge sis, & asperam ingrediamur viam,
Quam mortaliũ nondũ quis suis calcauit carminibus.

P. Faue veneranda dea: quæ in animo tuo agitas,
Nos sub nostra humana eloquemur oratione.

D. Nolo triénalem te nunc montanũ Bacchũ canere,
Non choreas Aonij ad gurgites Asopi.

P. Mittã, vt imperas, Bacchi celebrare nocturna sacra:
Perisæpe duxi choreas Thyonæo Libero patri.

D. Ne genus heroum dicas, ne nauigantem Argum,
Neque prælia hominũ, ne mihi funestũ Martem canas.

P. Non dicã bella, nõ Martis facinora perniciosissima.

D. Noui Parthorũque clades, & Ctesiphontem:
De bellis nefariis taceto ac relinque cestos.

Odi quos dicunt lusus marinæ Veneris.

P. Audiuius te, diua, nuptiarum expertem esse.

D. Cane pugnas & ferarum, & virorum venatorum:
Cane genera canum, & equorum pernices cœtus,
Consilia solertia, indaginis sagacis & quæstuosæ officia:
Odia mihi ferina dicito, amicitias canito,
Et thalamos in montibus lachrymis carentis veneris,
Et partus in feris obstetrice carentis nixus.

P. Huiusmodi iussa Iouis magni filiæ:
Audiui, cano. vtinã autem mittã collineatum carmen.

At tu qui ab oriente ad Oceanum vsque imperas,
Placide ambrosiis sub superciliis tuis renidens,
Dextram præbe mansuetam, felicitatis largitricem
Terræ, & vrbibus, & de prospera venatione versibus.

Triplicem venationem deus concessit hominibus,
 Aëriam, terrestrem, & marinam amœnam:
 Verum non par labor. nam quâ tandē paria fuerint,
 Piscem trepidantem è gurgitibus eduxisse,
 Et passis volantes alis aues è cœlo traxisse,
 Aut cum feris cruentis in montibus certasse?
 Sed tamen nec piscatori, nec vtcunque aucupi
 Venatio citra laborē: at laborē vnâ oblectatio sequitur
 Sola, & labor nullus: at incruenti sunt.
 Nempe ille scopulis insidens littoreis
 Flexis calamis, & hamis sæuis
 Intrepidus piscator impediit solertem piscem:
 Oblectatio verò (est) quâdo ferro subter malis confixū
 Perquam sublime emicantē super æquora frementem
 Marinum tollit per aërem saltatorem (piscem).
 Iâ verò aucupi labor iucūdus (est). quippe ad venationē
 Non ensem, nō falcatū gladiū, non ferreas hastas ferunt.
 Sed ipsos ad sylvas comes sequitur accipiter,
 Et longæ funes, humidūmque mellei coloris viscus,
 Quisque aeriam calami calcant viam.
 Ecquis hæc ausit dicere paris momenti?
 Aut regi leoni quis aquilam opponat?
 Cum veneno autem pardorum quis murænâ cōparet?
 Aut thoas cū accipitribus, aut rhinocerotas cū echinis?
 Aut larum cum capris, aut cete omnia cum elephanto?
 Venatores lupos interfecerūt, thynnos verò piscatores:
 Prædatores oues, colūbas ceperunt calamis aucupâtes:
 Vrsūm venatores, & mormyrum piscatores:

Q²

Tigrin autem equites, & mullos piscatores:
 Aprum vestigatores, & luscinijs visco fallentes.
 Verum tu mihi Nereu, & dij Amphitrites,
 Et aues amantium Dryadum cœtus propitij sitis.
 Quippe vicissim me charæ vocant cancœnæ:
 Diis ferarum vastatoribus conuersus eo cantatum.

Primū quidē adolescētes ne mihi valde obesi funto.
 Etenim inter scopulos conscēdere valde ingentē equū
 Opus necessariū (est:) opus porrò fossam saltu superare:
 Sæpenumero etiā in nemoribus necesse ferā sectari,
 Vt pedibus agilem & leuibus artubus.
 Itaque ne obesi ad venationis certamen eant,
 Ne quid graciles. etenim aliquando dimicare
 Cum feris bellicosus necesse multum venantem virū.
 Proinde mihi corpore sic temperati eant (venatum,)
 Vtrūque & veloci ad currendū, & forti ad dimicandū.

Quinetiam dextra quidem vibrent iacula
 Gemina longa: ensē autem falcatū in medio cingulo.
 Quippe feris amarum dolorem pararint,
 Et aduersus improbos tulerint præsidia viros.
 Læua autem pedes quidem ducat canes, eques verò
 Equorum regat moderatrices habenas.
 Expedite autem tunicam & genuum tenus astrictam
 Gestet, connectatur autem alternis loris:
 Cervicis deinde ex vtraque parte pendulum è manibus
 Pallium cōstrictū habeat ponè, validos super humeros,
 Faciliorem ad laborem: nudis autem pedibus adeant
 Illi quibus vestigia curæ sunt notatu difficilia ferarum:

Vt ne feris ex oculis somnum adimat
 Strepitus eorū qui terūtur pernibus pedib' calceorū,
 Nec verò palliū habere multo satius est: quia pallium
 Sæpenumero motum flatu increbrescentis venti,
 Feras perterrefecit: exilierunt autem ad fugiendum.
 Sicquidē bene ornatū habuerūt velox corp' venatores.
 Tales enim amat Diana iaculatrix.

Aliās autem alio tempore in feras proficiscantur,
 Die ineunte, & die cadente,
 Et medio, nōnūquā vespertino, nōnunquā etiā tenebris
 Feras sub radiis lunaribus domuerunt.
 Aurora quidem tenditur utilis venatori
 Omnis serena ad perpetes cursus,
 Vere frondoso, & folia decutiente autumnno.
 Egregiè enim sunt & equis, & hominibus,
 Et canibus sæuis, ad currendum moderata tempora:
 Vere aureo, gelidarum nubium expulso,
 Quando nauitis apertum est nauigantibus mare,
 Alba pandentibus veliuolarum armamenta nauium:
 Quando terra hominibus stirpes colentibus gaudet:
 Quando & calycibus & floribus nodos soluit:
 Aut rursus extremis autumnalibus conuersionibus,
 Quando domus floret fructus legentis agricolæ,
 Fructus Mineruæ foecundum quando alueum implet,
 Et vua vitium premens prælum gaudet.
 Aluearia apum quando floridi faui premunt.
 Hyeme autem media, medio die venatum eas:
 Cū aliquis in syluis sub antrum se recipiens

Fomitibus collectisque, & breui flamma cumulata
 Prope ignem recumbens, parauit prandium lignator.
 At æstate oportet vitare flammeas minas,
 Incrementumq; solis: iubeo autem in certamen venire
 Primum sub diluculum, quando mane rustici
 Temonem subter sub affabrefacta stiuā
 Terram proscindens iuuenis aptant aratrum:
 Aut rursum vesperi, quando soli iuga flectit,
 Quando dant signum suis gregibus pastores,
 Cū vadunt ad sua rursum stabula
 Graues mammisq; & vberibus exundantes:
 Qui autem à lapideis vsque prodeunt septis
 Omnes circum suas charas lasciuiunt matres:
 Nempe circum formosas oculos iuuecas truces vituli,
 Cæterum circum cornigeras oues balantes agni,
 Circūmq; capras hœdi, & circū equas veloces equulei.
 Iam verò tot ferant ad montes saltusq;
 Administratores strenui venationis illustris instrumēta,
 Armæque venaticam multum spirantia cædem,
 Casses, nexiliæque vimina, ingentemque panthera,
 Retiæque, varrosq; laqueorumque tristes nexus,
 Spiculum trifulcum, lanceam capitatam,
 Telū leporariū, hastiliæq; , & pēnatam velocē sagittam,
 Enses, securésq; leporum interfectoremque tridentē,
 Vincinos curuos, plumbo vinctosque annulos,
 Spartæum funem, benéquetextam pedicam,
 Nexusq; vallósque, maculosasque plagas.
 Equos autem venatum in primis generosos ducant,

Mares: non solum quòd deteriores sunt pedibus
 Fœminæ, ad peragendum longum cursum in saltibus:
 Verùm quòd vitare necesse est cubilis amâtem animũ
 Equorum velocium, equam autem procul tenere,
 Ut neque hinniant cupidi coitus,
 Atque audientes planè, tristem fugam incant
 Hinnuli, capræque veloces, & timidus lepus.
 Equorũ autè varia genera, quot nationes infinite homi-
 Quot mortalib⁹ genera diuisa sunt fruge vescētib⁹. (nũ,
 Verũ tamen dicam qui inter omnes præstantes (sunt,)
 Quique equestribus excellunt pugnis:
 Tyrreni, Siculi, Cretenses, Mazaces, Achæi,
 Cappadoces, Mauri, Scythæ, Magnetes, Epei
 Iones, Armenij, Afri, Thraces, Arabes.
 Equum autem inter omnes egregium obseruarunt
 Periti curriculorum circēsium, & armentorũ custodes,
 Forma qui huiusmodi toto corpore ornatus est:
 Argutum super ceruicem arduum altè caput
 Tollat, ingens ipse qui sit teretibus membris,
 Alto capite: extrema autem mala versus collũ vergat:
 Latũ sit letũmq; superciliarũ discriminẽ: ex tẽporib⁹ autè
 Circum frontem comarum crebræ alludant capronæ,
 Oculus acer, flãmæus, palpebrarũ suggestu truculentus,
 Patulæ nares, os autem latum, aures breues,
 Curuum collum sit ceruicem habentis hispidam equi,
 Ut cùm crinita iuba nutat galea:
 Amplum sit pectus, longum corpus, lata terga,
 Et spina duplex in medio coxas opimas reddens;

Extendatur autem magna ponè pilis profusa cauda:
 Fœmora autem compacta, musculosa: cæterum subter
 Rectæ prolixæque pedum longæ tibiæ,
 Ac valde graciles, & carne carentia crura,
 Cuiusmodi cornigeris ventosis pedibus ceruis:
 Et talum flexum habeat, obeat autem rotunda vngula
 Altè satis à terra, densa, cornea, solida.
 Talis mihi eat in acre ferinum bellum
 Animosus, certaminis socius, martius, strenuus equus.
 Tyrrenique tales, atque Armenij, & Achæi,
 Cappadocésque præclari, ante Taurû (montè) pascuntur.
 Miraculû porrò Cappadocibus ingès animaduerti per-
 Quandiu quidem primæuum in ore dentè, (nicibus.
 Et molle ferunt corpus, sunt segnes:
 Velociores autem sunt, quanto magis consenescent.
 Illos ad bella fortia armato,
 Sæuásque in feras. nam egregiè animo si sunt,
 Ad armis occurrendû, ad densamque rûpendam aciẽ,
 Ad ferásque aduersum martias dimicandum.
 Quo pacto enim in præliis martius audiat equus
 Clangorem pugnã incitantè longarû bellicû tiliarum?
 Aut quomodo contrà aspexit inconniuentibus oculis,
 Iuuenibus cohortem confertam armatis,
 Et æs splendidum, & coruscans ferrum?
 Et didicit quãdo manere oportet, quãdòq; rursus impe-
 Et didicit audire fortium tesserã ducum? (tû facere
 Sæpe etiam hostium virorum accessit ad arces:
 Quietus scutatam, pinnatum, quando mortalibus
 Clyp

Clypeus supra caput transuersum clypeum firmat,
 Quando cupiunt hostium urbem excidere
 Et æquor extruunt sublimè septem bouum tergoribus,
 Artificiosum, d'èsum, multis vmbonib⁹ vallatū, ac cōtra
 Æs emicat solaris:repentè autem retro (splendor
 Reflexo radio fulget multus æther.
 Quippe equis egregie natura largita est solers
 Hominum audaciã, & in pectoribus docilem animū.
 Semper agnoscunt suum charum equisonem,
 Et hinnunt conspicati illustrem ducem,
 Et qui bello ceciderit multum gemunt socium.
 Equus in pugna fregit aliquando vincula silentij,
 Et naturæ leges superauit, & accepit vocem
 Humanam, & linguam similem hominibus.
 Equus verò martius Macedonis regis
 Bucephalus armis contrà dimicabat.
 Equus super spicas currebat leuibus pedibus:
 Alius super mare, neque vngulam tinxit.
 Equus super nubes chimaræ interfectorem vexit virū:
 Et hinniens aliquando equus equisonis dolis
 Fecit Persarum Asianorum regem.
 Eximiè autè rursus veneratur naturã: istud penitus in-
 Ad coitū accedere ad què nefas: sed manēt (credibile,
 Impolluti scelerum, castam autè cōplectūtur venerem.
 Audiui vt olim locuples quidam paterfamilias,
 Egregium habebat in agris equorū armentalē gregem,
 Quos omnes deinde cum peremisset funditus
 Equinus morbus, reliquit duos, matrem solam,
 R

Et matris charæ subrumum adhuc pullum.
 Cæterum postquam adoleuit, tentabat improbus vir
 Matrem nati sui in vlnas mittere.
 Eos verò vbi vidit recusantes admissuram,
 Et nuptias vtrisque interdictas, statim deinde
 Nefaria moliens, dolosum consilium texebat,
 Sperans se reuocaturum sobolem equis denuo.
 Ambo quidem primū obuoluit, altius dolos versans,
 Alio corio, deinde verò perungit vnguento
 Totum corpus odorato, fragrante. sperabat sane
 Odorem ducem se oblitteraturum amicitia:
 Ac fefellit, dij vestrâ fidē, faciens sceleratè, & perpetratē
 Cômunes execrandæ nuptiæ, inuisissimæ equis, (sunt
 Cuiusmodi apud homines contractæ sunt olim
 Thebanæ nuptiæ incestæ miseri OEdipi.
 Illi autem vbi nudati suum scelus intellexerunt,
 Obliquis verò aspexerunt tristes oculis,
 Illa quidem misera non natū natum: ceterū ille repente
 Miser maritus, incesto pollutus cubili, non matrē matrē
 Altè sanè se arrexerūt implacabiliter fremētes, (infelicē,
 Vinculisque ruptis ibant clarè hinnientes,
 Veluti deos beatos testes implorantes sceleris,
 Dirasque precantes damnofo pronubo.
 Tandem autē lugentēsque & effrenato impetu ruētes,
 Aduersis scopulis sua capita illidentes
 Ossa cōminuerunt: suam autem vitam peremerunt,
 Sue sibi necis auctores, inclinatis alteri^o in alterū capiti-
 Sic fama vetus gloriam equis magnam canit. (bus.

Equorū autē quotcūq; genera educauit immēsa tellus,
 Celerrimi Siculi, Lilybeum quique depascuntur,
 Et tricipitem montem, vbi operimentum Enceladi
 Flamma ætherea ructantis fulminis
 Siculæ Ætnæ feruet æternus ignis.
 Velociores autem Siculis ad Euphratis fluenta
 Armenij, Parthique profunda coma sunt:
 Attramen & Parthis eximiè excellunt Iberi
 Velocioribus pedibus quadrupedantes solo.
 Illis forte sola contrà comparari possit
 Aquila in ætheriis præpeti emicans volatu plagis,
 Aut accipiter passis volans alis,
 Aut delphis per canos labens fluctus:
 Tantum Iberi sunt pernices pedibus ventosis:
 Verum parui imbecilliq; viribus, & malè fortes animo,
 Et cursu in exiguis deprehenduntur spaciis.
 Speciem autem insignem indyto corpori induerunt:
 Ungulā verò non firmam, luti alumnam, latè calceatā.
 Maurorū autē velocia genera multo præstant omnibus,
 Cursibusque longis, & laboribus duris.
 Et Libyci post eos, longum cursum perficiunt.
 Species autem vtrisque similis, præter quàm sanè
 Maiores aspectu Libyci fortes sunt:
 Sed corpore longi, lateribus enim amplectuntur
 Aliorum latera, costam, pectinèmq; quocirca sunt
 Ampliores specie & maiores ad statim capeffendos
 Boni autē solis ferre æstuosum impetum, (cursus:
 Et meridionales sitis acres minas.

Equi autem Tyrrheni, & ingentia Cresia genera,
 Vtrunque, & veloces ad currendum, & longi sunt:
 Mauris velociores Siculi, sed Siculorum animo,
 Et cæsi sunt, & eximie oculis micantes,
 Et soli ferunt magnum rugitum leonis.
 Quippe feras in alias alia genera
 Equorū idonea multa (sunt,) quæ tibi loquuntur oculi,
 In pedibus insignes ceruos, cæruleos armato:
 In vrsos, glaucos: & in pardos, sanguineos:
 Flagrantes autem equos igneis oculis, in apros:
 Cæterum oculorū acie fulgētes, cæsius, in cæsius leones.
 Pulchritudine autem inter omnes est eximius equus
 Nissæus, quem ducunt locupletes reges,
 Pulcher aspectu, mollisque ad ferendū, parēte habena,
 Argutus quidē capite, verū numerosus profunda iuba
 Exultans vtrunque flauis iubis. (ceruice,
 Quinetiam aliud genus decorum spectato,
 Maculosum, conspicuum, quos oryngas vocant:
 Aut quod pulchricomis in montibus crescunt,
 Aut quod valde cupiunt in fœminas ruere.
 Duæ autē in oryngib⁹ sunt vario flore distinctæ formæ.
 Quippe alij ceruicem, & crine decora lata terga
 Picta habent longis crebro cingulis,
 Tigres quo pacto, velox celeris Zephyri soboles,
 Alij autem rotundis in orbem variantur
 Maculis crebris similiter ac pardi:
 Quos adhuc pullos pinxerunt artifices viri
 Candente are, longum pilum inurentes.

Sæpe autem alia mortales solertissima excogitarunt,
Pullum pingere, etiamnum in vtero matris agentem.
O quanta solertia, quanta mortalibus inest mens.
Fecerunt utcumque; voluit, reddiderunt varia specie insignes
Matris adhuc lacteis qui concipiuntur ilibus. (equos,
Quando enim foeminam peruasit libidinosus impetus,
Equum autem prope vadentem in clytū magnanimū expectat,
Tunc pingunt maritum formosum: vndique autem
Totum corpus maculosis circum coloribus delineant,
Et ad cubile adducunt forma superbientem.
Ut verò quispiam adolescens ab ornatricibus mulieribus
Vestibus candidis, & floribus purpureis
Redimitus, spiransque Palaestinum unguentum,
In thalamum vadit, Hymen hymenæum cantans:
Sic equum properantem, nuptialiaque hinnientem
Coram sua coniuge illustrem maritum spumantem,
Diu retinent chari cupidum cubilis:
Tandem tamen dimittunt amabilem in complexum.
Ea autem grauida facta maculosum generavit pullum,
Vtero mariti foecundo semine hausto,
Accepta verò forma discolore oculis.
Eadem etiam illi quibus calami curæ sunt,
Excogitarunt solerti ingenio aucupes,
Quando variant & tingunt columbis pipiones.
Cum enim in venerem veloces columbæ vadunt,
Quæ miscentur rostris gemebundis coniugis,
Tum consilium texuit inclytum mansuetarius vir:
Iuxta autem foeminas posuit coloribus varia multa

Pallia purpurea: at illæ limis oculis iactatis
 Animo oblectatæ pariunt purpureos pullos.
 Quin etiam sic Lacedæmonij callida commenti sunt,
 Suis charis vxoribus, quando ventre catuliunt,
 Pietas in tabulis prope posuerunt splendorum formas,
 Eos qui olim effulserunt specie inter homines ephobos,
 Nireum & Narcissum, fortem Hyacinthum,
 Castoremq; galea insignē & Amyci interfectore Pollu-
 Adolefcētēsq; iuuenes, quique inter diuos egregij, (cē,
 Phœbum laureatum, & hederigerum Bacchum.
 Illæ verò oblectantur venustam formam conspicatæ,
 Pariuntque formosos pulchritudine attonitæ.

Hacten° quidē de equis: verū descēde chare anime
 In viam canum: ac qui plurimū ex omnibus canibus
 In primis censentur, valdeque venatoribus curæ sunt:
 Pæones, Ausonij, Cares, Thraces, Iberi,
 Arcades, Argolici, Lacedæmonij, Tegeatæ,
 Sarmatici, Gallici, Cretici, Magnetes, Amorgi,
 Et quotquot Ægypti arenosas ad ripas
 Armētorum custodes (sunt) Locri, glaucique Molossi.
 Quòd si tibi miscere placuerit generosa genera,
 Vere primū cubile præbeto canibus.
 Vere enim magis venerea curæ est res
 Et feris & canibus & exitiosis anguibus,
 Aëriisq; auibus, & marinis piscibus.
 Vere quidem tetro vipera suffusa veneno
 Adit cubile ad littus marinæ coniugis.
 Vere mare totum etiam perstrepat venere,

Et pisces coeuntes surriunt in tranquillitate.
Vere etiam columbæ ruunt in columbas:
Equi autem armentales in equas armantur:
Tauri verò agrestes in iuuenecas feruntur,
Et arietes tortuosi vere oues ineunt,
Et apri ignei subant sues,
Et hirci hispidis inequitant capris:
Atque adeo ipsis hominibus vere magis amores.
Vere enim popularis ingrauescit venus.
Genera verò tibi canum admiscenti curæ sunt,
Congruæque inter se, similésque egregiè stirpes,
Arcadicos cum Eleis misceto, cum Pānoniis Creticos,
Caricos cū Thracibus, Tyrrhenā stirpē cum Laconib⁹:
Sarmaticūmq; maritum adducas ad Ibericā sponsam.
Sic quidē benè miscueris, verūtāmē p̄stātissima omniū
Genera manent simplicia: ista præcipue notarunt
Viri venatores, ex verò infinitæ stirpes sunt:
Quarū nimirū & formæ, & species huiusmodi sunt:
Longum, validum corpus, amplum, & caput
Leue, oculis decorum: cærulei fulgeant oculi:
Dētibus ferratum, diductum sit os: parū autē supernè
Auriculæ tenuibus obducantur membranis.
Collum longum, & pectora subter valida,
Lata: priores verò breuiiores pedes sunt:
Rectæ crurum, longæ, prolixæ tibiæ,
Lati armi, costarum obliqui processus,
Lumbi torosi, non pingues: cæterum ponè
Gracilisque & porrecta sit longa cauda.

Tales quidem ad longos armentur cursus,
 In damas, & ceruos, & ventoso pede currentē leporem.
 Pugnaces rursus alteri, quib⁹ ad hostē sustinendū virtus.
 Qui etiā tauros adorti sunt grandia palearia habentes,
 Et apros violentos irruentes interfecerunt:
 Qui neque leones suos timent reges,
 Ampli, collibus similes in agris fastigia tollentibus:
 Paulo magis sima quidē sūt facie, minacia verò supernè
 Prominēt orbi superciliarum frontis discrimina, & flā-
 Oculi, glauca micantes acie: (mei
 Pellis tota hirta, firmum corpus, lata terga.
 Veloces autem non sunt, verū virtus intus multa,
 Et robur immemorabile, syncerū, & anim⁹ nihil verēs.
 Igitur iam ad venationem armato huiusmodi genera
 Pugnacium canum, qui belluas omnes persequuntur.
 Colores autem albique perquam mali, nigrique.
 Neque enim solis perferre vim facile possunt,
 Neque niuosi vim hyberni temporis.
 Illi autem inter omnes præstant canes,
 Quibus similes formæ multum feris crudioris,
 Ouium interfectoibus lupis, aut tigribus perniciousibus,
 Aut etiam vulpibus, celeribusque pardis:
 Aut qui Cereri persimilem speciem habent
 Tritico cōcolores. valde enim veloces strenuique sunt.
 Quòd si tibi solers catulorum æducatio curæ est,
 Ne vnquam lactentur catuli recenti mamma
 Caprarum, aut ouium, neque domesticis canibus:
 Quippe segnes atque nullius precij ingrauescerent:

Sed

Sed aut ceruarum mamma mansuetæ que leænæ,
Aut caprearum, aut noctiuagæ lupæ.
Nam sic & fortes, & celeres admodum reddideris,
Similes ip[s]is lactiferis nutricibus.
Cæterum paruulis nomina catulis
Breuia impone, velocia omnia, velocem vt vocē audiāt.
Equis autem validis familiares venatoriis,
Iam inde à paruulis sint, hominib[us]que omnibus
Assueti, & blandi, solis autem feris infesti:
Ne latrare velint. quandoquidem valde venatoribus
Silērium sanctum est, potissimū tamen indagatoribus.
Genera porro vestigationis obscuræ sunt duo,
Virorum & canum: nempe homines callidi
Oculis notarunt, & deprehenderunt vias:
Naribus verò canes vestigia omne genus signarunt.
Iam verò hominibus est commodum tempus
Hybernum, indagant autem nihil laborantibus oculis.
Propterea q[ue] in niuib[us] scripta omnia simul cernūtur,
Et luto manent impressa similia pedi.
Infestū verò ver canibus, commodus autē est autūnus.
Vere enim plantis abundè herbarum nutritrix tellus
Floribus referta est, odorata: vndique autem passim
Florida prata citra cultum purpurascunt,
Et omnem indagatoribus sagacibus canibus
Odorem veterem obliterant arua.
Sed frugifero dulcibus vuis fœcundo autumno
Herbæ & plantæ & flores senescunt:
Nudus autem catulis manet ferinus odor.

S

Est porrò quoddã catulorũ genus strenuũ vestigatorũ,
 Paruũ: verũ tamen quod magna dignũ sit celebratione:
 Quos educarũt sæuæ gentes Britannorũ tergo pictorũ:
 Cæterum nomine eos Agassæos nominarunt:
 Quorum nempe magnitudo similis vilibus
 Liguritorib⁹ domesticis ad mensam parasitãtib⁹ canib⁹:
 Curuum, vescum, hirtum, oculis languidum:
 Verum vnguibus pedes armatos habens sæuis,
 Et crebris dentibus munitum venenatis:
 Naribus porro longe præstantissimus est Agasseus,
 Et ad vestigandum optimus: quoniã & terrã peragrãtiũ
 Ad vestigiũ inueniendũ multum sagax (est:) verũ & ad
 Solers aerium valde notandum odorem. (ipsum

Atque aliquis venatorum explorare catulos
 Cupiens, ante portas excelsas,
 Aut mortuum, aut viuũ fert manibus leporem:
 Vadit autem prorsum tractum semitã
 Primum quidem rectum, deinde obliquum ducens,
 Laeva, dextra, sinuosam viam vndique implicans:
 Verum vbi valdè longè ab vrbe & portis
 Venerit, tum sanè fossa facta infodit.
 Reuersus autem in urbem retrorsum extẽplo adducit
 Prope viam canem acrem: cæterum ille statim
 Excitatus est, fremitque leporario ex odore:
 Vestigia verò indagat per terram, nec valdè inuenire
 Cupiens potest: valde autem sollicitus vagatur.
 Quẽadmodũ autẽ quando aliqua puella decimũ circa
 Primipara puerperij à doloribus iecta, (mensẽ lunã

Soluit quidē crines, soluit verò ornamenta māmaram:
Ac sine tunica miseráque, & absque redimiculo capitis
Errat quocunque per ædes, & dolore cruciata,
Modo in vestibulum pergit, modo rursus
In cubile tendit, modo in pulueribus abiecta
Lamentatur roseas lacerans genas:
Sic ille animum exedentibus affectus doloribus,
Huc & illuc properat, & ordine scrutatur
Omnem lapidem, & omnē clium, & omnē tramitē,
Arborésque, vitésque, & sepes, & fundos.
Verum vbi vestigium tandem aërium nactus fuerit,
Gestit, gannítque lætus, quemadmodum parvæ
Lasciuiunt iunices circum iuuenas vberē grandes:
Sic etiam illi valdē animus gaudet: ruens autem
Vertitur obliqua incedens per spacia.
Neque verò eū abduxeris, ne si lōgissimē quidē ducas:
Recta autē tendit pertinaciter, suavi apprehēso odore,
Quoad finem laboris, & ad meram peruenerit.
Quòd si eum arces in non captos lepores,
Clāculū quidē accedit, in vestigium autē vestigiū figit,
Summissus sub vitibus tectus, aut stipulis.
Quemadmodū prædo hædorū raptor, quique pastore
Dormientem prope obseruans placide accedit:
Verum vbi ad lustra leporaria propinquauit,
Celeriter exilit sagittæ similis, aut angui
Sibilanti, quem excitauit suum ante quiescentem
Venenatum latibulum messor, aut aliquis arator:
Sic ille lætus celer exilit: quòd si ceperit,

Facile quidem acutis perempto vnguibus,
Et malis capto onere magno occurrit:
Celeriter adfert laborans, onustusque accedit.
Cuiusmodi autem ex segete vehit fruges messis,
Onustumque tritico in villam vadit plaustrum:
Id autem conspicati prodierunt frequentes rustici,
Illicet obuiam occurrentes, alius rotas vrgens,
Alius vehiculum, alius axem bobus adiuuans:
In villam autem vbi peruenerunt, soluerunt temonem:
Tauri verò sudantes respirarunt à labore:
Animus autem fatigati valde lætatur aurigæ:
Sic ille venit onus malis portans.
Cæterum hic occurrit lætus celer venator:
Ambos autem sublatos, à matre alte terra,
Amplectitur feram, & illum feræ interfectorem.

OPPIANI DE VENATIONE
LIBER II.

VNC ageſis mihi Iouis filia decora
pedibus Phœbe,
Virgo aurea ſuccincta zona, gemina
ſoboles cum Apolline,
Narra hominum quiſnam fortiũmque
heroum

A tua manu acceperit illuſtres artes venationis.

Vtrinq; in imo cliuoſe Pholoes, vêtose ſæua genera
Feris mixta, hominũ quidẽ lûborũ tenus, verũ à lûbis
Equorũ ſemihominũ, pomeridianũ inuenerũt venatũ.
Verũ inter homines prim⁹ qui Gorgonis ceruicẽ ſecuit,
Iouis aurei filius inclytus inuenit Perſeus:

Sed pedum velocibus ſublatus alis,
Et lepores, & thoas capiebat, & genus caprarum
Ferarum, dorcadãſque pernices, orygũmque ſecula,
Aut verò ipſorum ceruorum inſignium ardua capita.
Equeſtrem autem venationem lucifer reperit Caſtor,
Et quaſdam interfecit in ſcopum rectã iaculum
Deſtinans, quaſdam ruruſum pernibus equis agitans
Feras cepit in luſtris meridiano curſu.

Verum ad certamina ferarũ canes armauit truculentos
Nobilis primus Lacedæmonius Pollux.

Etenim pugilatu nefarios interfecit homines,
Et catulis celeribus varias domuit feras.

I gregiẽ verò in ſtatariis montanis pugnis.

O Enei filius effulsit bellicosus Meleager.
 Casses rursus & laqueos, & sinuosa retia primus
 Hippolytus hominibus venatoribus ostendit.
 Schœnei verò prima inclyta filia Atalanta
 Feris eadem pinnatâ apri interfecitrix inuenit puella.
 Nocturnas autē fraudes, nocturnâ fallacissimâ venatio-
 Orion primus excogitauit astutus. (nem,
 Tot quidem venationis fortes olim auctores (fuerunt.)
 Multos autem rursus postea amor incessit acris.
 Non enim quisquâ stimulis tactus venationis amœnæ,
 Postea lubens reliquerit: tenent autē eū ingētia vincula.
 Quàm scilicet suavis sopor in floribus veris tempore:
 Quâ porrò rursus estate dulcis in antro cubatio humi:
 Cuiusmodi porrò in rupibus venatoribus cibū capere
 Voluptas: quanta autem iucunditas eos sequitur
 Carpentem ipsos melliti florem autumnii.
 Iam frigida ex antro profusa argentea aqua,
 Qualis fatigatis potus, dulcēque lauachrum.
 Quàm porro in saltibus grata munera ferunt
 In dulcibus fiscellis prope greges pastores.
 Verū ageris taurorū riualis impatiētē penitus nationē
 Primum canamus, & ingentem valde contentionem,
 Quo pacto de thalamo sauisime pugnare soliti sunt.
 Vnus rex in armento dominans, lōgē præstantissimus
 Minoribus tauris, & fœminis imperat:
 Horret autem armentū cornigerum magnum ducem:
 Ipsæ autē rursus formidant suū maritū excādescētem,
 Cum mugierit, ferę boues: verū vbi in alium

Taurus secedens ab armento, latam ceruicem excutiēs
Solutus vadit, etiam ille rex suis imperans:

Tunc certe vtrique funestum instat prælium.
Primum quidē aduersis oculis alter in alterū intuentes,
Acerbè excādescēte indignatione vehemēter sœuiūt,
Et igneum spirant, & metunt pedibus terram,
Quasi qui puluere spargūtur: prouocātur autē vtrinq;,
Alte frementes bellico fremitu.

Verum vbi tuba signum dederunt ad pugnam tristem,
Indomita vi irruunt: suis autem ilico cornibus
Totum corpus alter alteri inuicem sauciant.

Quēadmodū autē in bello nauali, quando naualis mars
Certamen excitat, duæ egregiæ naues
Fulgentes crebris è diuerso militibus,

Aduerso impetu proris in frontem concurrunt,
Impulsæ ventōque vehementi, manibúsque nautarum:
Circum arma verò ærea crepat fragor virorum,
Et nauium quæ frangūtur: plāgit autē totus vndarū æstu
Talis etiam tauris in aerem strepitus abir, (Nereus:

Dum se feriunt sine fine, & feriuntur cornibus,
Quoad alter ferat charam alterum iuuantē victoriam.
Cæterū ille haudquaquā fert seruile iugū: sed erubescēs
Et grauius gemens in opacam abit syluam.

Solus autem in scopulis voluentibus annis
Nutritur montanis seorsum in nemoribus,
Veluti aliquis athleticā exercēs: firmū autē cum robur
Et vires dubias, mugit extēplo in montibus: (videt,
Cæterum ille remugit, insonuitque saltus.

Ast vbi confidere cœpit vehementioribus mugitibus,
 Tum certè ex montibus in hostem ipse vltro venit:
 Facile autem vicit. alimētis enim suum corpus firmauit,
 Tandem in syluis vires eneruantis veneris.

Formæ verò multæ sunt, & mores innumeri tauris:
 Ægypti nempe sunt ad ripas fructu nobiles
 Nili frumentarij multifidi amnis,
 Niuei colore, magnitudine omniū longè præstātissimi.
 Diceres per terrā incedere profundā & ingentē nauē.
 Placido verò sunt animo, & familiares hominibus.
 Quodcunque autem mortales iubēt, iuuenes perferūt.
 Phrygij, colore quidem insignes sunt
 Flauique, rutilique: profundæ autem in ceruice pulpæ:
 Globosum autem supernè sublime in alto tuber:
 Prodigiōsa verò in cornibus natura illis est.
 Non enim firmis super capitibus fixa erant,
 Verum mouent cornua, & inclinant vtrinque.
 Solidipedes (sunt) Aonij, varium genus, vnicornes,
 Et ex media cornu exitiosum attollunt fronte.
 Armeniis geminū quidē, sed tamen cornu anfractu cō
 Cuspidibus ingens exitium retortū pendet. (uolutū,
 Syriaci tauri verò Cherronesi soboles,
 Editamque qui circum Pellam bene conditā pascūtur,
 Nigri (sunt) validi, generosi, lata fronte,
 In agris stabulantes, robusti, cornu valentes, feroces ani-
 Mugitores, torui, æmuli, lato præditi mento, (mo,
 At non obesi corpore amplo grauescunt,
 Neque rursus macilenti suo corpore infirmi sunt.

Sic

Sic deorum præclara munera téperata habentes ferunt,
Vtrúque & pernices ad currédũ, & fortes ad pugnádũ
Illi, quos fama erat Iouis filium Herculem
Forté, ærumnas subeuntem abegisse antea ex Erythia,
Quando ad Oceanum certauit cum Geryone,
Et interfecit in speculis: quoniã laborẽ alium parabat
Non Iunoni obire, neque Eurystei iussis,
Sed Archippo socio Pellæ duci amœnã.
Quippe antea ad radices Embloni
Totus campus stagnabat. nam ingens semper Orontes
Ruebat properans, glauci autem obliuiscatur maris,
Incensus amore nymphæ cœruleæ Oceani filia:
Immorabatur autẽ ad mōtes, tegebat autẽ ad semētẽ ap
Nolẽs reliquere perditũ amorẽ Melibœæ. (tũ solũ,
Montibúsq; vtrinque cinctus circumdatus erat,
Attollentibus vtrinque inter se iuga.
Ibat ab ortu Diocleum corpus arduum:
Cæterum ab occasu læuum cornu Embloni:
Ipse autem in mediis rapidè ruens campis,
Semper crescens, & prope mœnia iens,
Continentem simul & insulam, meam patriam alluens:
Itaque mox parabat Iouis filius vtrisque
Gurgitem metiri, claua & manibus validis:
Aquæ autem ex campo seorsum coercere
Pulchricomi lacus, & rapidi fluminis.
Peregit autem magnum laborem, vbi fastigium excidit
Circumiectorum mōtium: soluit autem faxea vincula,
Et fluuium emisit erumpentẽ per mōtium crepidines,

T

Violentè æstuantem, & immaniter murmurantem.
 Tetendit recta porrò in littora : fremuit autem mare,
 Et Syriaci fragorè edidit atrū corpus littoris. (deinde
 Non tales ex vtraque parte sonori maris
 Aduerso currètes alueo fluuij descēderūt vnda rapida:
 Illinc quidem aquilonis secans candida fræna,
 In Scythiam Ister strepit. vehementer vndique profusus,
 Labens per præcipitia & aquosa iuga montium:
 Illinc rursus ex Africa sacrum flumen Ægypti,
 Circum se fractum formidat sonorus pontus.
 Vt fluuius edebat ingens in littoribus Orontes
 Horrendū mugitū: vehementer autē resonabāt littora
 Recipientia sinu recentis vndam maris:
 Terra autem respirauit nigra potens vbere glebæ.
 Vndis emersa, nouus campus Herculis.
 Vbique autem etiam nunc spicigera sunt arua.
 Palsim autem opera bouum florentes operant areas
 Memnonis circum fanum, quando Assyrij incolæ
 Memnona lugent inclytum filium Auroræ,
 Quem aliquando ad Troianis auxiliādum profectum
 Audax maritus celeriter domuit Deidamiæ.
 Verum quidem vt decet canemus ampla ornamenta
 Patriæ nostræ amœno Pimpleo carmine:
 Nūc autē cōuerso itinere pergo ad inclytū de venatio-
 Est atrox cruentis tauris genus, (ne carmen.
 Quos vocant Bistonas, quia ex patria sunt
 Bistonide Thracia: verum sortiti sunt formas tales:
 Horrentem iubam quidem in armis quatiunt.

Circum ceruices opimas & circum mollia palearia:
 Et quemadmodum iubati insignem formam habent,
 Fului, torui, ferarum imperatores leones.
 Acuti porro cornuū insigni cuspide minaces mucrones
 Æreis inflexis per similes hamis.
 Verum non vt aliis ex aduerso alter in alterum
 Imminent infestorum cornuum obliqua cuspide:
 Verum resupini spectantes in cœlum funesti stimuli.
 Quocirca quando aliquem inuaserint adsecuti,
 Aut hominem, aut aliquam feram, sublimem tollunt.
 Lingua verò angusta quidem, verum aspera maximè
 Quasi ferrum exedentis est instrumentum ferri.
 Lingua porrò cruentantes cutem lambunt.

Quinetiam velocium ceruorum genus nutriit terra
 Cornigerum, grandibus oculis, in signe, tergo varium,
 Notatū, egregium, fluuios tranans, altè caput attollens,
 Obesum tergo, & gracile cruribus:
 Tenuis ceruix, & minima rursus cauda,
 Quadrifidæ nares, quadruplices respirationum meatus:
 Imbecillum cor, & animus intus imbellis,
 Et inutiles cornuum mucrones tantum exurgunt.
 Nunquam enim capite contra pugnauerint,
 Non cum feris validis, non cum acribus canibus,
 Neq; cū ipsis timidis crura hispida habētibus leporib⁹.
 At asper rursus ceruis amor, multaque venus,
 Et animus ad cubile incensus toto die,
 Veluti semper strenuis gallinaceis pugnatoribus,
 Omnibusque floridis pennigeris alitibus.

Occulunt autem lumbis sub ipso intus ventre
 Geminos canales, quos si quis execuerit ferro,
 Ilico foeminā reddiderit: totū autē defluxerit è capitib⁹
 Acutum cornuum affabre factum elegans ramale.
 Neque verò ad cubile nuptialis lex, quemadmodū feris
 Aliis, inusitataque libido illis curæ est.
 Neque enim stantes in saltibus agrestibus,
 Neque iacētes humilibus in floribus graminis,
 Cum foeminis cervis vnà concumbunt:
 Sed pedibus celeribus currens affecutus est currentem,
 Fugientem autemprehendit, & amplectitur cōiugem.
 Verū nec sic quidē persuasit: gestās verò maritū tergo
 Usque fugit, inexorabilem animum habens.
 Cæterū ille sequens duobus velociter pedibus,
 Non remittit libidinem, nuptiales autem absoluit leges.
 Verū cum postea voluentibus lunis
 Foemina parit, semitam hominum vitat,
 Propterea quòd viæ hominum feris inuisæ sunt.
 Egrediè autem inter feras pulchritudine efferuntur
 Masculi cornigeri, elegātem (cornuum) plantā habētes.
 Vbi enim pulchrida cornua stato tempore ceciderint,
 Fossam quidem humi excauantes defoderunt,
 Ut ne quis capiat in sulco nactus.
 Occulantur autem ipsi remotissimis, densisque dumis,
 Erubescētes feris capitibus eiusmodi videri
 Nudis, quæ antea altè tollebant.
 Duobus autē elemētis viuunt cerui. etenim terrā per-
 Et mare tranant, gregalem inter se (agrant,

Navigationem nauigantes, cùm traiciunt mare,
 Antè quidem vnus ceruis porrecto ordine dux est,
 Veluti gubernator tenens clauum nauis:
 Ei autem alius à tergo innixus ponè
 Ceruice & capite, simul per mare gradiens,
 Alius autem alium deinde ferens, secant mare.
 Verùm vbi natantem labor primum occuparit,
 Ordine is relicto abiit in tergum agminis:
 Requieuit autem reclinatus in alterum paulū à labore,
 Alius autem rursum gubernacula habens, in mare pro-
 Omnes autem natantes per vices duces, (greditur,
 Pedibus quidem tanquã remis verrunt atram aquam;
 Altè autem attollunt cornuum egregium decus,
 Tanquam vela nauis permittentes ventis.
 Iam verò inimicitias inter se exitiales semper exercent
 Omne anguiū & ceruorū genus: passim autè inuestigat
 Montis in callibus ceruus audacem serpentem:
 Verum vbi vidit spiris plicatum longis
 Vestigium serpentis, valde lætus peruenit
 Prope latibulum, nares autem admouit latibulo,
 Spiritu violento attrahens ad pugnam
 Serpentem perniciosum: eum autè nolentem pugnare
 Halitus violentus intimo extraxit cubili.
 Continuo enim vidit hostem, & in aërem alte tollit
 Terram ceruicem: candidos autem prompsit dentes
 Acutis mucronibus horrentes, comploditque malas,
 Amara anhelans sibila venenata fera.
 Extemplo autem rursum ceruus, & renidenti similis

Lacerat ore frustra pugnantem.
 Et eum inuolutum genibus, & circum ceruicem
 Vsq̄ue mandit: humi autem multæ iacent sparsæ
 Reliquiæ micantes, & palpitantes cæde.
 Ac fortasse te eius misereret, tamen si immitis valdè sit,
 Crudiuorus, disiectus in multa diuisis cædibus.
 Equos autem pascētis Libyæ in finibus multus vagatur
 Innumerus, exitiosus exercitus varius anguium.
 Verùm cum prostratus ceruus arenosis in iugis
 Solus fuit, eum statim inuasit vndique infestum
 Examen infinitorum anguium, inuisæque phalanges
 Venenatæ: cuti autem amaros impresserunt dentes,
 Artubus omnibus cerui vndique circumfusi.
 Alij quippe supernè conuerso capite,
 Cilia & frontem lancinant malis:
 Alij autem gracile collum & pectus infernè,
 Et ilia & ventrem ore laniant:
 Alij rursus vtrinque circum latera hærent:
 Fœmora rursus alij & tergum superne depascuntur:
 Alius verò alia ex parte infeste infixus pendet.
 Cæterum ille omni genere abundans dolorum,
 Primum quidem effugere cupit pernicipibus pedibus:
 Sed non vires habet huiusmodi ipsum innumera turba
 Varia circumdat truculenta serpentum.
 Tū igitur oppressus restitit vehemēti subactus necessi-
 Mandit autem ore infinita hostilia genera: (tate:
 Gemiscens verò doloribus quoquouersum vtraque ex
 Nihil effugiens genus reptile profligat: (parte

Verùm illi non remittunt, sed morientes manent,
 Intrepidū animū habentes impudenti audacia mentis.
 Et partim quidem malis laniauit, partim pedibus,
 Et ungulis interemit: fluit autem in terram infinita
 Sanies cruenta ab anguibus: membra autem ferarum
 Artūsque semicomēsi humi palpitant:
 Alia autem in lateribus fert rursus semilaniata.
 Quippe etiam mortui tenent acribus dentibus.
 Cui autem in hærentia capita sola constricta sunt.
 Cæterum ille sciens diuinitus quod sortitus est donum,
 Passim inuestigat tenebrosū fluuij gurgitem.
 Illinc cancellos charis malis mandens,
 Medicamentū quod per se didicit habet exitialis noxæ.
 Statim autem amararū quidem in terrā reliquię ferarū
 Deciderunt è cute ante pedes sponte deuolutæ:
 Vulnera autem vtrinque coalescunt dentium.
 Viuit autem rursus ceruus longum tempus: verè autem
 Hominū genus cū celebrauit quattuor cornicū etatē
 Alios autē vocāt homines rursus platycerotes: (viuere.
 Omnino cerui sunt: naturam autem cornuum suprā
 Qualem nomen feris inesse significat, gerunt.
 Alios autem vocant in saltibus damas,
 Et illis cerui corpus: pellem autem in tergo
 Maculosam totam ferunt insigniter variam, & vt ferarū
 Pantherarum notæ in pelle splendent.
 Bubalus rursus est minor corpore platycerote,
 Minor platycerote: verum caprea multo præstantior:
 Oculis splendidus, amœnus colore, hilaris aspectu:

Et cornuum recti quidem ex capite nascuntur
Rami longi: in summo autem rursus tergum versus
Retrorsum flectuntur recuruis mucronibus.

Mirifice porrò istud genus suam domum amat,
Consuetaque cubilia, charumque in syluis tectum.

Quòd si eum tortis vincitum laqueis

Venatores ducant in alia protinus loca:

Procul autem in saltibus liberum illic relinquant,

Facile ad dulces aedes venit, vbi antè habitabat:

Neque sustinuit hospes aliquis apud exteros vagari.

Non igitur solis chara patria hominibus,

Etiã maculosarum desiderium quoddam infusum est animis

Iã verò perniciosissimorum damarum nota genera, (ferarum.

Formamque; nouimus omnes, similiter & magnitudinem, &

Perdices verò pugnaces, ignei, collo versicolore (vires.

Cum damis amicitiam in saltibus inierunt,

Familiarisque sunt, & inter se contubernales:

Cubiliaque propinqua habent, neque seorsum pascuntur.

Profecto postea aliquando societatem ilico amaram,

Et amicitiam senserunt tristem, quando homines

Astuti in miseros callida consilia moliti sunt,

Perdices in damas charos illecebras comparantes:

Vicissim autem damas in socios pariter perdices.

Caprarum autem rursus sunt, ouiumque immasueti ge-

Non multo his ouibus & villosis capris (nera,

Maiores, verum ad currendum veloces, fortesque; ad pugnan-

Contortis in caput armati cornibus. (dum,

Robur autem rursus ouibus in infestis frontibus.

Sape

Sæpenumero autem dato impetu in syluis strauerunt
Etiam apros violentos humi palpitantes:
Nonnunquam autem inter se cominus irruentes
Pugnant: ingens autem in cœlum fragor venit:
Neque fugere fas est hostem eis:
Sed victoriam alterutri ferre inconcussa necessitas,
Aut mortuâ iacere. huiusmodi inter eas cõtétio coorta
Capris autê feris quidã est per ipsos meatus dêtes (est.
Tenuis spiritus inter cornua, inde deinde
Ad ipsum cor, & in pulmones rectâ peruadit.
Quòd si quis capræ syluestris cerâ cornibus circûlinat
Vitæ interclusit vias, respirationisq; meatus.
Mirum autem in modû mater teneros adhuc infantes
Suos liberos fouet: in senectute autem matrem liberi.
Vt autem homines parentem impeditum improbis
Senectutis vinculis, pedibus grauem, artibus incuruû,
Imbecillû manibus, tremulû corpore, oculis caliganté,
Omni pietate psequêtes prorsus indulgētissime tractât,
Rependentes laboré æducationis in pueritia molestæ:
Sic caprarum fœtus charos fouent parentes
Decrepitos, cùm vincula tristia artus illigant:
Pabulum nempe porrigunt roscidum floridum
Decerptum ore, potum autem labris summis
Ex flumine ferunt hausta atra aqua.
Lingua autem fouentes totum corpus tergent.
Quòd si laqueis solam matrem ceperis,
Protinus etiam manibus ceperis teneros agnos.
Illam enim censueris liberos verbis abigere

Precantem tali eminus balatu,
 Fugite mihi chari liberi infaustos venatores,
 Ne me miseram capti non matrem matrem reddatis.
 Huiusmodi fari putes: eos autem stantes coram
 Primùm quidē occinere lugubrē nāniam circū matrē.
 Ceterùm deinde proloqui dixeris humana voce
 Rupto balatu, oréque sic sonare
 Loquentibus similes, & precantibus pares:
 Per Iouem precamur, per ipsam Dianam sagittiferam
 Liberato matrē mihi charā, preciūq; redēptionis accipe,
 Quod pēdere possum⁹ miseri pro matre calamitosa,
 Nos misero natos fato: flecte tuum immitem animū,
 Verens & beatorum fas, & patris senectutem.
 Certè tibi pater locuplete in domo relictus est.
 Talia quis censuerit precantes dicere.
 Verum vbi illius cor inclemens viderint,
 (Pudor ô quantus, quantum desyderium est parentum)
 Sponte vincti incedunt, & voluntarij transeunt.
 Sunt autem oues rufæ, vltimæ in finibus Cretæ,
 In humili regione Gortynia, quaterna habētes cornua:
 Villus autem purpureus tergori obductus est,
 Numerosusque, nec mollis, penè capræ similis est,
 Durissimis pilis asper, non ouibus.
 Talem ferè etiam subus habet rufum aspectu
 Colore splendidus, verum non iam villosus,
 Neque rursus quaternis munitum cornibus,
 Verum duobus validis super lata fronte.
 Ambiguæ vitæ etiam subus, nam etiam ille incedit.

Quando enim in profundū vadit, celeres fluctus secās,
Tum certe ingens multitudo simul per mare gradiens
Piscium sequitur, membra autem lambunt,
Delectati cornigero amico molle corpus habente subo.
Præcipuè vero pagri, & viles melanuri,
Et acus, & muli, & astacus vtrinque sequuntur.
Miraculum est istud, miraculū ingens, quando bestias
Alieni sollicitant amores & immanes illecebræ.
Non enim inter se tantum amoris mutui
Fœdus necessarium tribuit deus, neque quatenus eorū
Genus propagaretur semper sobolescentis vitæ.
Miraculū quidē erat etiā illud, obnoxia esse bruta genera
Vinculis voluptuariis, & sui generis illecebras sentire,
Et cupidinem non intelligentem in se miscere:
Quemadmodū hominibus & prudētia & mens
Oculos aperuit, amorēque hausit animo.
Quòd si etiam alienis insaniunt in sublimi amoribus:
Cuiusmodi desyderium est illustribus cervis
Attagenum? quantū porro erga longis cornibus damas
Perdicū? quā verò rursum pernicibus gaudent equis
Otides, quibus vernat semper hispidissima auris?
Psittacus rursum lupusque vnà alius cū alio pascuntur.
Semper enim desyderant lupi herbidi coloris auem.
Potētissime amor quātuses, quāta tua immēsa potestas,
Quantum cogitas, quantū imperas, quantū diue ludis.
Tellus est stabilis, telis tamen tuis quatitur.
Inquietus est pontus, tu tamen etiam eum sistis
Venisti in ætherem, nouit verò te vastus olympus.

Timent autem te omnia, & coelum latum supernè,
 Et sub terra quæ sunt & gentes miseræ mortuorum,
 Qui obliuionis hauserunt in os molestiæ expertè aquã,
 Et effugerunt dolores omnes, te tamè etiã nũquã
 Tuis porrò viribus etiã procul terminus, quãtũ nũquã
 Sol lucidus: tuo demum igni etiã lux cedit (cernet
 Formidans, & Iouis similiter cedunt fulmina.
 Huiusmodi sæue deus habes ignitas sagittas,
 Amãras, feruidas, mentis corruptrices, stimulatrices,
 Tabem spirantes, insanabiles, quibus etiam ipsas
 Bestias cõcitasti ad nulla cõiũctiõne deuinctos amores.
 Miraculũ est, quãdo per cornigerum ceruum pennati
 Attagenes tergis maculosis insilientes,
 Aut damis perdices alas densas iniicientes
 Sudorem refrigerant, & recreant animum,
 Vapore æstuoso pãsis alis:
 Aut quando ante it sonipedem equum
 Otis labens per aerem amabilis:
 At fargi ad caprarũ greges accesserunt: ante vero subũ
 Genus omne piscium vagabundum insaniit.
 Sequuntur autè simul omnes, quando per sæuos fluctus
 Eũt verò vtrinque læti: circũm autem mare (tendit.
 Spumat candidis verberatum pinnis.
 Verum ille non curans alienam amicitiam impius,
 Marinos socios vorat ore cruento
 Mandens: at illi necem oculis cernentes
 Ne sic quidẽ oderunt, neq; relinquunt interfectorem.
 Sube improbe, nefarie, etiam ipsi tibi postea

Marinum venatores parant exitium,
Tametſi dolofus es, & interfectoꝝ pifcium exiſtis.
Eſt autē quædā ſyluarū incola acutis cornibus fera
Sæui animi, oryx, formidandus beſtiis maximè.
Huius ſcilicet color quidē tanquam verni lactis,
Solis in ore nigricantibus genis.
Duplex autem ei ponè dorſum opimum adipe:
A cuti porro cornuum altè prominent
Mucrones tetri, nigram ſpeciem habentes:
Et ære acuto, ferroque atroci,
Saxoꝝque duro ſuperiores ſunt,
Venenati, inanem autem naturam cornibus prædicāt.
Sed animus rurfus orygibus audax & immanis.
Neque enim ſagacis canis formidant latratum,
Non ſuis feri in rupibus fremitum:
Neque verò tauri vaſtum mugitum timent:
Pantherarum autem non vocem triſtem horrent,
Neque ipſius fugiunt ingentem rugitum leonis,
Neque mortales curant impudenti audacia animi.
Sapenumero autem in iugis periit robuſtus vir
Venator, cum orygibus cruentis congreſſus.
Quando autem viderit oryx animoſam feram,
Aut aprum exertis dentibus, aut ferratis dētibus leonē,
Aut tetroꝝ uꝛſorum exitioſam audaciã, ſtatim humi
Inclinat caputque, frontemque proſus obfirmat
Connixus, & defixis humi acerbis telis
Irruētē expectat: eum autē interfecit vétris impetus.
Obliquã enim inclinans paulum cornigeram frontem,

Armis acutioribus obseruans incidit in feram.
 Verùm illa non curat, sed effrenatè rectà incurrit
 Acutis horrentibus innitens rupibus.
 Quemadmodum autem in syluis irruente leone
 Dianæ muneribus ornatus strenuus vir,
 Venabulum fulgens tenens validis manibus,
 Diducto passu expectat: eū aut immaniter excādescētē
 Excipit prominens ferens vtrinq̄ scindens spiculum:
 Sic oryges expectant irruentes tum feras
 Sibi necem inferentes, sua vecordia oppetentes.
 Facilè enim in pectoribus labūtur cuspidēs (cornuū.)
 Multum autem cruorem atrum ex vulneribus vtrinq̄
 Profusum linguis suum ilico lambunt.
 Neque verò effugere, ne cupientibus quidem licet:
 Verum sese interficiunt mutua cæde.
 Ac quispiam rusticus, aut armētarius, aut aliquis arator
 Duo cadauera ante pedes nactus,
 Prædam opimam habeat valde attonito animo.
 Deinceps inter beluas cornigeras genera
 Canere par est immanium elephantorum.
 Illa enim in malis immania spicula duo,
 Similia dentibus exertis, in cœlum eminentia,
 Alij quidem ex vulgo tetros secuerunt dentes
 Errantes: nobis verò cornua appellare
 Placet: sic enim nobis natura cornuum ostendit.
 Argumēta verò nō perspicua sunt liquidò ad cōiiciēdū
 Quippe feris ppagines malis ex superioribus (sunt) }
 Quæcunque cornibus, sursum se exerunt: }

Sin deorsum spectent, planè sunt dentes.
Illis porrò duobus elephantinis cornibus
Radices quidem primùm ex capite nascuntur,
Ex magno magnæ tanquã fagorum: subter autè deinde
Latentes sub cute, subeuntes tempora
In malã extruduntur, è malis verò nudæ exeuntes.
Falsam vulgo opinionem præbuerunt dentium.
Quinetiã aliud hominibus illustrissimũ est argumentũ.
Omnes enim bestiis non flexibiles sunt dentes,
Neque artibus cedunt, sed implacabiles manent:
Quos arte reddere cornuum structor si velit
Latos, reluctantur pertinaciter: sin cogantur,
Franguntur in frustra refractarij: è cornibus autem
Arcusque rotundi, & infinita conficiuntur opera.
Sic autem cornua illa, quæ appellantur dentes
Ad flectendũ, ad dilatandum eborariis cedunt.
Iam bestiis proceritas quidem est quantã non in terra
Alia fera fert: dixeris conspicatus elephantum,
Aut iugum montis immensum, aut nubem tetram
Hyemem ferètem miseris mortalibus, per terrã ingredi.
Potens autem caput, cum aures exiguæ sint,
Cauæ, politæ: verum oculi sunt
Minores quàm pro illo corpore, tametsi magni sunt,
Inter istos autem excurrit ingens nasus,
Gracilisque, obliquusque, proboscida eum vocant.
Illa beluæ est manus, illa quæ volunt
Facile faciunt: pedum tamen non pares moduli.
Alte sanè anteriore parte multo magis attolluntur.

Pellis autem rursum corpus scabra & aspera circumdat,
 Fœdissima firmissimáq;, quã non sane ne validũ quidẽ
 Acutum omniãque domans penetrarit ferrum.
 Animus immanis est in opaca sylua,
 Seuus: ceterũ inter mortalescitur hominibúsq; blãdus.
 Nempe in viridantibus, cliuosisq; saltibus,
 Et fagos, & oleastros, & ardua genera
 Palmarum, radicitus humi strauit.
 Incurrens acutis ingentibus genis.
 Verũm vbi in hominum validis est manibus,
 Obliuiscitur quidẽ sæuitiã, reliquit verò cum sæuũ cor:
 Tulit etiam iugum, & labris recepit frãnos,
 Et pueros tergo fert præceptores operum.
 Fama autem quòd elephantes inter se loquuntur,
 Vocem ex ore humanam barrientes.
 Verum non omnibus audiri potest beluina vox.
 Illam autem intelligunt soli mansuetarij viri:
 Miraculũ verò etiã istud audiui, validissimos elephãtos
 Diuinum in pectoribus habere cor, animo autem
 Præsentire suã mortis aduentantem necessitatem.
 Non igitur solis in auibus sunt
 Olores vates fletum vltimum concinentes:
 Sed etiam inter beluas suum mortis terminum
 Augurantes istud genus, nãniam sibi faciunt.
 Rhinoceros autem oryge quidẽ est corpore violento
 Non multo maior, paulum autẽ super summũ nasum
 Attollit cornu sæuum acutum, atrocem gladium:
 Illo æs perforarit impetu facto,

Feriens

Ferrens durúmque diuiferit saxum.
 Ille, tametsi validum, inuadens elephantum,
 Sæpenumero in puluere mortuú talē & tantú reddidit.
 Leuiter porro in flaua pulchricoma fronte,
 Et tergo, guttæ crebro purpurascunt.
 Omnes auté masculi sunt, neq; vnquã foemina cernitur:
 Atque vnde, nõ didici: dico auté, non quòd didicerim:
 Siue adeo è saxo sæuum istud genus exiit,
 Siue eius loci indigenæ sunt, oriuntur autem ex terra,
 Siue alij ex aliis monstrum ferum enascuntur
 Absque amore, & absque nuptiis, & absque partu.
 Iam etiam in humidis liquidas habentibus vias maris
 Gurgitibus sponte nascentia germina, & matre carétia
 Ostreú, imbecilleq; apuæ, cõcharúq; genera, (genera
 Et testacea, & turbines, & quæ in arena nascuntur.

Musa chara de paruis non mihi fas est canere,
 Imbecillas relinquito feras, quibus non vires suppetunt,
 Pantheras glaucas, & feles maleficas,
 Quæque in domesticos armantur nidos:
 Et paruulos, teneros, infirmósque glires:
 Qui quidem toto dormiunt immoti
 Hyberno tempore, corpus sopore ebrium habentes,
 Miseri, vt neque cibum capiant, neque lucem cernant.
 Verum in latebris suis soporem tantum habent,
 Aut mortui iacent, gelida morte oppetita.
 Verum cum veris prima renidere cõperit facies,
 Florésque in pratis recenter pubuerint,
 Pigrum mouent corpus intimo ex lustro,

Lumináque aperuerunt, & aspexerunt solis lumen,
 Et iucundi noua quadá illecebra pastus meminerunt.
 Rediuiui autem rursus reuixerunt glires.
 Relinquo etiam hirtum genus imbecilli sciuri:
 Qui quidem æstatis mediæ feruido tempore,
 Caudam erigit tegumentum sponte laqueati domicilij.
 Quomodo nempe pauones suam domum in signem
 Curuam opacant elegantem, tergo toto distinctam.
 Quibus nihil hominibus Iouis fabricata est prudentia
 Formosius, iucundis oculis ad aspiciendum,
 Nec quæcunque munificã per terrã parenté incedunt,
 Nec quæcunque pennis per aera vastum meant,
 Nec verò quæcunque in gurgitibus seuos fluctus secât:
 Huiusmodi in alitibus egregiis micat
 Auro purpureo mixtus ardens ignis.

Non memorabo horridum genus asperi erinacei
 Maioris: duplices enim erinaceis aculeatis
 Terræ species, horrénsque vndique ambiés tegumentũ.
 Nam alij parui & imbecilli sunt
 Paruis horrentes in eminentibus aculeis:
 Alij verò etiã proceritate multo maiores, & vtrunque
 Infestè horrent maioribus spiculis.
 Relinquo tria genera improbarum scurrilitatē simiarũ.
 Quis enim non oderit eiusmodi genus, fœdum specie,
 Imbecillum, inuisum, aspectu fœdum, versutum?
 Illæ etiã charos catulos deformes geminos cū pepererunt
 Non vtriq; æqualé suam impertierũt charitaté: (runt,
 Sed alteram partem amant, alteram oderunt fœtus.

Iphis autem vlnis suorum trucidavit parentum.
 Neque verò talparum terrigenam gentem
 Herbis vescentium, cœcorum, canere volunt carmina:
 Tametsi fama incredibilis per homines peruasit,
 Talpas regis ex sanguine sese iactare.
 Nam Phineum aliquãdo fulgidus infensus fuit Titan,
 Phineo, quem nutriebat inclyta Thressa Colone
 Fatiloqui Phœbi indignatus ob victoriam,
 Et ei lucem ademit. obscœna autem genera misit,
 Hârpyias, pennigeram, domesticam, acerbam nationē.
 Verum cùm nauigaret ad aurei velleris præmium
 In Argo naui Iasoni opem ferentes,
 Liberi boreales, Zetes, Calaisque inclyti,
 Miserati sunt senem, & interfecerunt gentem,
 Et iucundum membris dederunt ori cibum.
 Verû ne sic quidē sol iram sedavit, verû ipsum repēte
 Talparum fecit genus qui antea non erant,
 Idcirco nunc & cœcum manet, & voxax cibi.

OPPIANI DE VENATIONE
LIBER III.

ED quoniã cornigerarû cecinimus
 .gentes ferarum,
 Tauros & ceruos, & platycerotas in-
 signes,
 Et damas, oryges, & splendidas ca-
 preas,

Et alia quibus supra capita armata sunt:

Nūc age sis ferratis dētib⁹ truculenta, musa memorem⁹
Carniuorarū ferarū, & exertis prædita dentibus genera.

Primum autē leoni inclytum tribuamus carmen.

Iouis erant altores præpotentis Saturnij

Infantis Curetes, quando recens natum ipsum

Sublatum, parentem immitem Saturnum

Decipiens furto filij Rhea in antris Cretæ:

Cœli filius autem cum videret fortem tenerum filium,

Primos mutauit Iouis custodes illustres,

Et feras reddidit mutatos Curetas.

Illi autem posteaquam consilio dei humanam speciem

Exuerunt Saturni, & induerunt leones,

Munere postea Iouis præclare imperant

Feris in montiū lustris stabulâribus, & horrificū perni-

Opis partu beatæ sub iugo vehunt. (cem currum

Varia autem genera illis & formæ feris singulis.

Quos igitur ad gurgites sonori fluuij,

Ad Istrum latè fluentem peperit sagittaria

Armenia, & Parthorum frugifera pascua terra,

Rutili sunt & non vsque adeo generosi.

Torosiorē quidē ferunt ceruicē, atque prægrāde caput,

Oculos autem fulgentes, & supercilia prominentia

Valde hispida ad nares, torua: ex ceruice autem

Et genis vtrinque agiles luxuriant iubæ.

Quos autem educat munifica Arabum rursum tellus,

Quam gentes hominum felicem vocant,

Colla etiam illis & pectora iubata,

Et ignis emicant ab oculis fulgores.
Egregiè porro inter omnes eximij sunt:
Verum rarum horum genus habet immensa tellus.
Magna autem in Africa glebosa siticulosa terra
Multitudo rudit validorum rugitum leonum,
Non iam iubata: exiguus autem supercurrit fulgor,
Horrèdo autè ore, & ceruice, in omnibus autè artibus
Leuiter atrum cœruleo fert infectum florem:
Vis autè in membris immensa, & inter leones
Imperatorios, Libyci longe præstant leones.
Aliquãdo autem ab Æthiopia in Libyam venit terram,
Miraculum magnū aspectu, nigricans & iubatus,
Vasto suprà capite, pedibus villosis, oculis autè nigris,
Solo flauo rutilus ore.
Vidi, non audiui illam aliquando feram truculentam,
Imperatoriosque venit missus ad oculos.
Pastu non egent singulis diebus genera leonum:
Verū vnus cibus tribuitur, alter autè rursus laboribus:
Neque somnum vltimis capit in speluncis saxorum,
Palam verò dormit animi præstantia fretus:
Dormit autè vbi oppresserit præpotens vespertina nox.
Audiui rursus etiã illud ex præfectis leonū curæ iuue-
Dextra sub manu ferre violentum leonem (nibus,
Torporèm celerem, eo omnia soluere genua ferarum.
Quinquies autè scœmina in partu soluit zonam.
Fama verò est planè falsa, quòd vnum pariat.
Quinque parit primum: verum quattuor deinde
Parit catulos, & deinceps pauciores:

Ex vtero tertio tres exierunt, ex quarto autem
 Duo catuli, vltimum autem vnum edidit mater
 Ex ventre felici partu inclytum regem leonem.

Pardi autem funesti duplex genus, alij quidem sunt
 Maiores specie, & torosiores latis tergis:
 Alij autē etiā minores quidē, at viribus nihil deteriores.
 Formæ autē vtrisque similiter varietate distinctæ sunt,
 Præter vnam caudam, qua secus quàm spectantur:
 Minoribus quidem maior est, proceris autem minor:
 Compacta fœmora, longum corpus, oculus fulgens,
 Glauca sunt pupillæ ciliis subter splendentibus,
 Glaucaque simul sunt, & intus rubescunt,
 Flāgantibus similes, igneæ: cæterum infra
 Luridique, venenatique in ore dentes:
 Pellis varia, & in colore candido,
 Fusca, crebris nigricantibus oculis.
 Pernicissimè currit, atque strenuè recta contrā inuadit.
 Diceres, cūm videris, per aerem sublimem ferri.
 Itidem etiam istud genus canunt poetæ
 Olim fuisse Bacchi vniuersi nutrices:
 Idcirco nunc quoque vino mirum in modum gaudēt,
 Cum accipiunt ore Liberi patris ingens munus.
 Quæ res ex hominibus venustas mutauerit mulieres
 In hoc pantherarum genus sauum, postea canam.
 Iam verò aliud pernix geminum genus videas,
 Lynces venustas: quædam enim sunt specie
 Paruulæ, & in minores se armant lepores:
 Aliæ autem maiores sunt, adoriunturque faciliè

Cornigeros ceruos, & violentos oryges,
Formaque gemina penitus simili amictæ sunt,
Pares quidem genis, ab oculis fulgores
Blandè micant, capita autem vtrisque
Lata sunt, breuèque caput, & flaccida auris.
Solutus autem aspectu dissimilis est color:
Minores quidem lynces ambit pellis rutila:
Majores autem croceusque sulphurique similis flos:
Præcipuè autem ista genera charam amant sobolem
Oculis blada lynces, & oculis ardētibus truculenti leones,
Pantheraque tetra, & tigres pernices.
Harum autem ubi catulos teneros in syluis
Clam rapuerunt intrepidi venatores,
Ipsæ autem deinde retro reuersæ viderunt
Repente vacuasque domos, & desertas ædes,
Lugent flebiliter magno fletu: longe autem
Gemitum mittunt querulum, quemadmodum patria
Expugnata sub hasta & incensa igni rapido,
Amplexæ natos miserè plangunt mulieres:
Scilicet tantum & fœtus & recentis ac teneræ sobolis
Amorem cordi instillauit deus, neque ideo solis
Hominibus, qui omnia ingenio inuenerunt,
Verum etiam serpentibus, & piscibus, atque etiam ipsis
Beluis crudioris, & præpetibus gregibus
Alitum: vsque adeo natura firmissima (est) ex aliis rebus.
Cuiusmodi educatione catulorum in fluctibus delphis
Sæper agit, glaucusque cæsius, vitulusque marinus tetrus olcus.
Ecquo vero pacto in alitibus charitate immutabile habet

Suorum natorū, ovis fragæque, gemebundæq; colūbæ,
 Et aquilina genera, viuacésque cornices.
 Quomodo verò gallina in edib^o, cōtubernalis hominib^o
 Quæ paulo ante peperit, teneros lusitans circum pullos
 Accipitrem super tecta delabentem conspicata,
 Acutè quidem vociferatur repēte, & profilit acutè cu-
 Ceruicè autè altè sustulit in aerem incuruans, (curiēs:
 Et omnibus vtrinque suis inhorrescit pinnis,
 Et alas totas laxat in terram: illi autem trepidi
 Sub muro alis optimè munito milites pipiunt pulli:
 Ea autè etiā rursūm terruit, & repulit alitè impudentē,
 Seruans charos liberos, quos adhuc teneros alit,
 Implumes, deglabrantiū thalamorū liberatos vinculo:
 Sic etiam in feris rugientes lænæ,
 Et pantheræ celeres, & tigres maculosæ,
 Pro catulis propugnant, & cum venatoribus decertant,
 Atque pro suis liberis sustinent interfici,
 Contrā cum armatis congregientes hominibus
 Neque vnquam horrent pro sua in certamine sobole,
 Non multitudinē ad orientem iaculatorum iuuenum,
 Non æs fulgens, & micans ferrum,
 Neque iactus missilium celeres, & molarium crebros.
 Festinant autem aut antè mori, aut catulos seruare.
 Vrsi autem feri, crudele genus, callidum,
 Villo quidem denso, aspero amicti sunt:
 Forma autem non honesta, penitus tristi & tetra facie,
 Asperis dentibus, perniciosum, magnum os, ater nasus,
 Oculus acris, pes celerrim^o, corpus vasto capite præditū,
 Manus

Manus manibus hominum similes, pedesque pedibus,
 Horrendus rugitus, fraudulentum cor, subdolos animus,
 Et multa venus, & sine modo incessens.
 Diebus enim & noctibus cupidæ amoris
 Ipsæ fœminæ valde mares appetunt,
 Paulum intermittentes nuptiale iucundum cubile,
 Fœtu prægnantes, vtero quando catuliunt.
 Non enim feris cõsuetudo, veter quando gravidus est,
 In cubile euntibus patrare venereum opus,
 Solos præter lynces, imbecillosque lepores.
 Vrsa autem nuptiarum cupida, & pertæsa cubile
 Viduum habere, tam graua in fœtum sustinuit moliri.
 Antequam partus veniat tempus, antequam status dies
 Ventrem expressit: vim autem adfert lucinæ Iunoni.
 Tanta libido est, tantus impetus ad venerem.
 Parit autem semiperfectum, & non formatum fœtum:
 Carnem autem rudem, inarticulatam, informem specie.
 Simul autem libidini educationique dat operam:
 Recensque fœta cum est cum mare statim cubat:
 Lambitque lingua charum fœtum, quemadmodum iuueni
 Lambunt linguis, inuicem alter ab altero
 Oblectantes, gaudet autem bouis cute pulchricornis bos:
 Neque discedent priusquam dulcis voluptas abierit.
 Animum autem sequentis lætitia afficiunt pastoris:
 Sic vrsa lingens, charos formauit fœtus,
 Donec gannitu turpiter rugiant.
 Iam verò hybernã mirum in modum horret tēpestatem
 Quãuis villosa sit. nix autem cum omnia consternit

Occiduo Zephyro densè spargente
 Conditur in spelunca, vbi tegmen idoneum latum:
 Et cibo egens, pedes manúsque lingit
 Tanquam sugens, & ventris fallit impetum.
 Talia in gurgitibus lato æquore potentis maris
 Polypi tortuosi in fluctibus fecerunt,
 Hyeme qui media gelidas spirante minas,
 Códuntur in vadorú crepidinibus, sua flagella rodétes.
 Cæterùm vbi ver humidú alnum florere cœperit,
 Rami eis celeriter noui rursùm crescunt:
 Rursùmque flagella habétes vastum nauigant mare.
 Deinceps memoremus pedibus valentem, aerium,
 Pernicé, ventipedé, vngulis firmissimū, rapidū onagrū
 Qui quidem est lætus corpore, amplus, latus aspectu,
 Argéteus colore, auribus magnis, perniciosissimus cursu.
 Fascia autem nigra medium dorsum redimit,
 Niueis vtrinque cinéta septis:
 Fœno vescitur, nutrit eum affatim herbas nutriés terra.
 Verùm ipse validis iucundus cibus est feris.
 Genera auté ventipedū æmula sunt prorsus onagrorū,
 Multísque mulieribus gaudentes insolescunt.
 Fœminæ auté sequuntur quocunque maritus dedit.
 Pastum eunt, cùm volunt imperare:
 Ad fontes fluminū, ferarum vinum, rursùmque statim
 Ad nemorosas domos, cùm vesper somnum adducit.
 Riualitatem autem maribus omnibus in suos concitat.
 Liberos infantes immanis furor impudens.
 Cùm enim fœmina habet partum Lucinæ,

Propè valde sedens suam sobolem contrà obseruat:
Et cum fœtus ad matris pedes cecidit,
Siquidem fœmina est, amat fœtum, & vtrinque
Lingua lambens charam sobolem mulcet.
Marè autè siquidè videat, tum sane tū animū concitat
Tetra æmulatione ignea parente immanis fera:
Profilit autem cupiens pulli malis execare
Pudenda, ne quando recenti iuuentute pubescat.
Illa autem, quanquam fœta, & imbecilla partu,
Nato misero bello appetito mater opitulatur.
Què admodū autè aliquādo in bello funesto corā matre
Infantem interficiunt truculenti milites,
Ipsamque retro diuellunt adhuc palpitanti cæde
Filio implicatam, perquam flebiliter lamentantem,
Laniantem teneramque genam, & sub mammis
Sanguine perfusam calido, tepidoque lacte:
Sic etiā fœmina onager ob natum omnino similis est
Miserum in modum flenti & infelicitè lamentanti.
Diceres calamitosissimam suum natum defendentem
Blandè fari, & precantem dicere:
Mi vir, quid tuus vultus exasperatur?
Quid porrò oculi rubescunt qui antea fulgebant?
Non frontem cernis saxificæ coram Medusæ,
Non fœtum veneniorum immanissimæ dracænæ,
Non catulum nefarium montiuagæ lænæ?
Natum misera illū pariebam, quem optabamus à diis.
Natum tuum malis tuis non marem reddes?
Cohibete mi vir, ne castres. qd mihi castrasti? qd fecisti

Nato, nullum reddidisti, toto corpore mutilato.
 Misera me, prorsus calamitosa sum incómodissimū ob
 Et tu nate miserrim⁹ es ob sceleratissimū parétē. (partū:
 Misera me, ter misera sum inanem foetum quæ peperī.
 Et tu nate, exectus non vnguibus leonum,
 Verūm infestis malis leoninis parentis.
 Talia quispiā calamitosissimā, suum circa infantē pullū
 Fari dicat: illum autem nihil curantem, cruento
 Vorare ore nefandas nati dapes.
 Iuppiter pater, quā est æmulationis ferus animus.
 Illam etiam natura superiorem videri
 Fecisti ô rex: dedisti autē ignis acerrimum impetum.
 Dextra autem ferendum adamantinū præbuisi ensem.
 Non liberos seruauit charos iucundis parentibus,
 Non socios, affinesq; grassans, nō nouit consanguineos,
 Quando sæua & immanis inuadit.
 Illa etiam olim in suos armauit liberos
 Ipsos semideos & inculpatas semideas,
 Ægiden Theseum, & Æoliden Athamantem,
 Et Atticam Prognen, & Thraciam Philomelam,
 Colchidēque Medeam, illustrēque Themisto.
 Verūm tamen secūdum genus mortalium miserorum
 Feris Thyesteam nefariam apposuit mensam.
 Est autem in præcipitiis in finibus Æthiopum
 Ferorum equorum magna vis armata venenatis
 Duobus dentibus exertis, pedum verò nō vnā vngulā:
 Vngulā autē rursus habent bifidam similem ceruis.
 Iuba autem ceruicis medium dorsum cingens,

Ad caudam extremam pertinet, neque hominibus
 Seruitium sustineret vnquam ferox genus tetrum,
 Verùm si etiam aliquando capiant bene nexis laqueis
 Equum ferum dolosis insidiis colorati Indi,
 Neque cibum vult in labris protinus mandere,
 Neque bibere: improbus autè est ad ferèdū iugū seruire.

Speçtato duo genera infausta, infesta dētibus ferratis,
 Ouiūq; interfectore lupū, calligatēmq; rursū hyenā.
 Hunc quidem ouilium, & caprilium profligatore:
 Illam autem hostem catulis, validioribūsq; canibus.
 Illū quidem nocturnum ob vētris ineuitabilem impetū
 Candidorum hædorūque versutum raptorem:
 Illam autem noctu spatiantem, & noctiuagam
 Proptereaq; ei noctu lumē est, tenebrę rursū interdiu.
 Formæ autem vtrisque dissimiles feris sæuis.

Alterum enim canibus persimilem cernas
 Maioribus pastoralibus, villosa autem addita est cauda.
 Altera verò incuruatur medio dorso, vtrinq; aut pascim
 Hirta est, consultum autem est corpus tetrum
 Nigris vtrinque crebrò fasciis:
 Gracilisque longaque est, & dorsum, & caudam,
 Pellēmque vtrisque prædicant dentibus
 Horrificam: ex huius autē (corio) secans circum pedes
 Si gestes, fers canum magnum terrorem validorum,
 Et te canes in illis incedentem calceis
 Contrà non allatrant, cū tamen antea latrarent.
 Quòd si lupum deglubans, ex corio conficias
 Tympanum sonorum Didymæum sterile,

Solum utique inter omnia raucifonū clangit sonitum,
 Et solum strepit: alia autem sonora quæ antea erant
 Tympana silent, compescuntque omne murmur.
 Nam & mortuæ oves mortuum lupum timent.
 Prodigium porro etiã istud audiui de maculosis hyenis:
 Marem & foeminam mutari annua vice.
 Et quidem interdum esse caligantem sponsum,
 Afsidue cupidum nuptiarū, nonnunquã rursus videri
 Foeminam coniugem, & foetam matrem sedulam.

Verum luporum sunt cana quinque genera:
 Formas autem inter se dissimiles obseruarunt
 Homines pastores, quibus infestissima genera:
 Primum quidem quem vocant audacem sagittarium,
 Argutus quidem toto habitu, verum teretes artus,
 Et caput gestat multo maius, & velocia crura:
 Ventrem autem albicantem habet cana aspergine,
 Horrèdum autè in modum ululat & altè profus inuadit,
 Semper quatiens caput, & trucibus cernens oculis.
 Alter autè rursus magnitudine procerior: planè autè
 Longus, inter omnes celerrimus lupos:
 Quem homines accipitrè que & raptorem vocant.
 Magno autè cum fremitu valde arduus it ad prædam
 Sub primum crepusculum. facile enim indiget cibo.
 Color autem candidus splendet in lateribus & cauda:
 Incolit autè montes vastos, eos autè ubi hyemistè pore
 Ex nubibus profusa nix gelida operuit,
 Tum sanè quoque prope urbem venit fera sæua,
 Omni impudentia operta cibi causa:

Clámque accedit valdéque quietus, quoad capram
 Inuadat: eam auté repéte pernicibus vnguibus inuncat.
 Est autem aliquis Tauri niuosis in rupibus
 Versans, Cilicibusque montibus, & tumulis Amani,
 Pulcher specie inter feras eximius, quem quidem vocát
 Aureum, fulgentem abunde comantibus villis:
 Non lupus, verum lupo præstantior sæuisima fera,
 Labris æreis armata, ingens robore.
 Sæpenumero itaque & æsrigidum, sæpenumero saxū
 Fortiter terebrauit, & spiculatum ferrum:
 Et canem sirium nouit, & exorientem timet.
 Itaque ilico hiatum subit latæ terræ,
 At in speluncam tenebrosam, quoad æstus
 Sol finem fecerit, & diræ caniculæ sidus.
 Infatigati rursus duplices cruentū gen^o, ceruice parui,
 Latisque armis, verum hispidis fœmoribus:
 Et pedibus, & capite parui, oculis exigui.
 Quorum alter candido tergo, & ventre albo
 Nitet: niger auté solorū summis extremitatibus pedū,
 Quem quidam miluium canum homines vocarunt.
 Cæterum alter colore atro spectatur,
 Minor quidem priore, cæterum roboris non indigens.
 Venatur autem mirum in modum in lepores ruens,
 Omnesque ex artubus recti horrent pili.
 Sæpenumero auté rursus lupi etiā cū pantheris cruētis
 Ad cubile accesserunt, vnde durissimi tergoris genera,
 Thoës simul autem ferunt duplicem mixtum colorem,
 Matrem quidem pelle, capite autem rursus parentem

Tigridis autē deinceps in signe corpus canamus:
 Qua non venustius natura præbuit solers
 Oculis ad spectādum, in ferarum magna multitudine.
 Tantum autem inter feras facilè excellit tigris,
 Quantum inter aeras pavo pulcher volucres:
 Omnino eam cernas monticolam tanquam lænam,
 Præter solam pellem, qua varia circumdata est,
 Variè purpurascēte, & floribus micante.
 Talem quidem flammeum sub ciliis oculi
 Fulgorem iaculantur, corpus autem tale est,
 Validum, opimum talis longa cauda:
 Tale circa rictum oris rostrum, tale suprā
 Prominet supercilium, eodem modo frendent dentes.
 Est autem perniciosior pernicipibus multò feris.
 Ipsa enim cursu similis est fauonio parenti,
 Neque tamen parenti: quis enim ista probare possit,
 Quòd feræ comprimantur sub aere sponso?
 Est enim illa vana fama, quod istud genus
 Fœmineum totum est, & expers concubitus maris est.
 Interdum enim videas floridum formosum marem.
 Facilè enim non videas: quippe relicta sua sobole
 Rapidè fugit, venatores vbi viderit.
 At illa sequitur catulos, ex animòque mœsta
 Voluptas magna venatoribus, ad casses ilico venit.
 Aper autem martius multum præstat inter feras:
 Cubilia quidè desiderat vltimis in recessib⁹ p̄cipitiórū.
 Mirificè autem odit strepitum frementem ferarum.
 Fœminana autem sine fine appetens errat,

Et

Et amore valde vecors ferocit, in ceruice autem rigidæ
 Horrent setæ, tanquam profusa crista comantiū galearū.
 Et spumam stillatim fundit in terram, verū dentium
 Multum plangit candorem anhelitu feruido,
 Et ira in nuptiis multò magis quàm verecundia.
 Fœmina autem siquidem se summittens maneat,
 Extinguit omnem iram, placat autem feræ impetum.
 Quòd si aspernans fugiat venereum cubile,
 Extemplo percitus feruido & igneo cæstro,
 Aut nuptias peregit p̄ vim impetu violèto subacta fœ-
 Aut moribūdā humi abiecit dētib' exertis ruēs. (mina,
 Est autem quædam apri fama, in albo dente
 Ocultas intus esse feruidas igneas minas.
 Argumentum autem hominibus perspicuum constat.
 Cùm enim magna turba conferta venatorum
 Cum canibus audacibus humi feram prostrauerunt
 Venabulis longis crebro iaculatu conficientes,
 Tum certè ex ceruice si quis euulsum pilum tenuem,
 Feræ adhuc anhelantis admoueat denti,
 Celerrime in orbem recurrit torridus pilus.
 Quinetiam ipsis canibus in lateribus vtrinque,
 Vbi apri malarum percusserunt feruidi dentes,
 Vestigia adusta per pellem porriguntur.
 Hystricibus autem nihil quicquam est in opaca sylua
 Formidandum magis aspectu, neque funestius aliud.
 Horū nēpe magnitudine quidē quæadmodū lupis fero-
 Paulò minus est firmū corpus: vtrinq; autē pellis (cib°,
 Asperis hispidis vndique horret aculeis,

Cuiusmodi armantur erinaceorum varia genera.
 Verū cū eum persequuntur multò valentiores beluæ,
 Tum certè molitur talia, acutis autè inhorrescit aculeis,
 Atque retrorsum dorso præpilatum volucris
 Rectà iaculatur noxium telum. vtrunque autem
 Et fugit rapidè, & fugiens pugnat.

Sæpe interficit canem asperis dentibus truculentum:
 Iuuenem arcus peritum iaculari. (sic diceret)

Proinde quando eum venatores cernunt,
 Non canes dimittunt, dolum autem moliuntur,
 Quem postea dicam, ferarum cædè cū memorabo.

Ichneumon parvus quidem, verū æquè ac magnæ
 Describi feræ meretur ob solertiam,
 Et ob virtutem strenuam in imbecillis artibus.

Quippe dolis interfecit duo genera
 Et reptiles angues, & truculentos crocodilos
 Illos Niloos, cruentum genus. cū enim aliqua
 Ex feris truculentis dormit, triplici serie constantibus
 Labris, & hiatu vasto, & ingenti vario claustro,
 Tum certè ichneumon fraudulentum consiliū texens,
 Limis oculis vastam beluam obseruat,
 Quoad sanè altū soporè in animo compertū habuerit.
 Statim autem in arena, & in luto volutatus

Ilicet emicat, portam transuolans mortis
 Audaci corde, per latas autem peruasit fauces.
 Caterū ille ex sopore grauiter anhelò expergiscitur mi-
 Et malū in ilibus gerens tantum insperatum, (ser,
 Quocunque furens, & consilij inops circumuagatur,

Interdum quidem in fundum ruens vltimi fluuij:
 Interdum autem rursus in arenis se voluens in terram,
 Sæuū in modū spirās, sese versans vndiq; ex doloribus:
 Cæterū ille nihil curat, iucundo verò delectatur pastu.
 Iecori autem prope quàm maxime absidens epulatur.
 Tandem autem relicto inani corpore exilit è fera.
 Ichneumon, ingēs miraculū, strenuissime, solertissime,
 Quantā tuū cor audaciā capit, quantū (periculū) subisti,
 Proxime mortem tuū corpus vndique qui constituisti.
 Ceterū aspide virulentā eiusmodi interfecit consiliis.
 Totum corpus in arena occultuit feræ insidians,
 Præter solam caudam & oculos igneos.
 Nam cauda ei procera anguinæque est,
 Summitatibus more capitis similibus apicibus
 Coram nigricans, serpentum squamis similis.
 Eam autem vbi turgidam viperam sibilantem vidit,
 Contrā in gyrū colligens prouocauit anguē teterrimū:
 Aspīs autem venenatum cominus erexit caput,
 Pectūsque tumefecit, durūmque subter exeruit dentē,
 Pugnans malis incassum pestiferis.
 Verum non ichneumon tunc bellicosus in arenis
 Moratur, amaras verò exilens comprehendit fauces.
 Mordet autem malis se volutantem vtrinque,
 Et mortuam ilico reddit frustra expuentem
 Acerbū, mortis amicū, plurimo felle suffusum venenū.
 Iam verò astuta inter agrestes maxime
 Feras est vulpes, oppido martia animo,
 Et prudens habitat vltimis in latibus,

Septifores referens domos, perforatâque cubilia
 Procul inter se, ne ei venatores viri
 Circum ianuam insidiantes in laqueos inducant:
 Sæuisima malis est, etiam ad comminus pugnandum
 Cum feris fortioribus, & venaticis canibus.

Quando autem hyems est rigida, cibo autem eget:
 Nudæ verò vites racemis circum circa cernuntur,
 Tum certè etiam in feram acerbum consilium struit,
 Et in alitibus dolo capiendis, & liberis leporum.

Memora mihi etiam illa ô facunda mûsa arguta
 Mixta natura ferarum ex duobus confusa genera,
 Pantheram tergo variâ, & simul communem camelo.
 Iuppiter pater q̄ solers, quot genera nobis seuiſti,
 Quanta mortalibus tribuisti, quanta marinis piscibus:
 Qui istud fecisti, prorsus camelorum variam formam
 Induens pellibus sæuis pantheris,
 Splendidum, amœnum, mâsuetum genus hominibus.
 Collum ei longum, maculis pictû corpus, aures breues,
 Glabrum supra caput, longi pedes, latæ plantæ,
 Crurum autem non pares moduli, pedes non omnino
 Verû ei priores sunt lōgiores, posteriores autē (similes:
 Multò breuiores, & subsidentibus similes.
 Caterùm ex medio capite duo cornua rectâ emergûr,
 Non cornu corneû, verû secundû aures in medio capite
 Imbecilli in temporibus oriuntur mucrones:
 Satis patulum vt cerui tenerum os, tenuésque
 Intus fixi sunt lactei vndique dentes.
 Splendorem fulgentem vibrant oculi.

Cæterū cauda breuis quemadmodū velocibus damis,
Summis ponè nigricantibus villis.

Enimuero aliud genus meis vidi oculis,
Geminum, ingens prodigium, cum passere camelum,
Quam tamen velocibus annumeratam auibus,
Etiam volucrum mea canent carmina,
Propterea q̄ nostrę eam cepit ratio astuta venationis.
Non enim alitum eam domuit funestum viscum,
Neque aeream calami calcantes viam,
Verum equi catulique pernices, & occulti laquei.
Cuius scilicet magnitudo quidē immanis est, vt superne
Dorso lato gestet tenerum puerum,
Et pedes proceri, similes pigris camelis,
Veluti crebris compacti squamis
Rigidum vsque ad duplex genu: altè autem tollit
Paruū quidē caput, magnū autē prolaxis obductū pilis
Cœruleū: illis magna (est) ala, nō tamē superne: (collū
Boream autem versus fremente roscido austro,
Euro autem ineunte currit ad fauonij auras,
Incessente autē Zephyro, perniciter in eorum tendat:
Aeris altiuaga natant in via.
Verūtamen ad currendum pedibus pernicibus sunt,
Ipsis habent parem celeritatem auibus.
Neque verò auibus similis ascensus in cubile,
Quēadmodū bactrion genus, habēt auersam venerem.
Parit autē ingens ouum, quod capiat tantam alitem,
Vndique lapideis munitum putaminibus,
Lepores canamus venationis vberrimum fructum.

Corpus est paruum, hirtum, longissima auris
 Paruum super caput, parui pedes, non paria crura.
 Colore autem amicti sunt dissimili: alij quidem sunt
 Cœrulei: obscuro autem atra in terra.
 Rutili autem rursus alij in campis veluti miniatis.
 Cæterum grandibus pupillis præditi, cæcilia fulgent oculi
 Acie, vigiliis armata. nunquam enim
 Soporem in ciliis dormitantes ceperunt,
 Timētes & ferarum impetum, & hominum celerem solertiā.
 Nocturni etiam vigilant, & ad venerem paratæ sunt,
 Perpetuo autem cupiunt nuptias: prope etiam cum sint,
 Nunquam recusant mariti salacem impetum:
 Ne tamen quidem cum in utero gestant fœcundam velocem sagittam.
 Præcipue enim istud genus ex iis quæ immensa nutrit terra,
 Fœcundum est. alius nempe extra uterum
 Fœtus exit perfectus: alium autem intus
 Absque pilo gestat, alium autem inchoatum auget:
 Alium autem informe habet mucosum fœtum aspectu.
 Ordine verò parit, & nunquam fœmina impudens
 Obliviscitur libidinis, facit verò quicquid animus sua-
 Ne in ipso quidem partus dolore recusans venerem. (det,

187

OPPIANI DE VENATIONE
LIBER IIII.

SPECIES tam multæ ferarum, tot in
opaca sylua
Nuptiales amores & consuetudines
sunt,
Odiâq; atrocésque pugnae, syluestriâ-
que cubilia:

Laboribus autè fungentiũ virorũ opus ingès canamus,
Vtrũque, & strenuã virtutem, & callidum consilium,
Fraudésque varias, sagacibũsque dolis
Munitum cor: istud quippe cum atrocibus generibus
Pugnat, quib⁹ deus virtutè largitus est & audaciã gene-
Et mètem, neq; ipsis multo minorè venatorib⁹. (rosã,

Modi multi sunt inclytæ numerosæ venationis
Idonei & feris, & nationibus, & saltibus
Infinita. ecquis omnia vna mente percipere possit,
Vt memoret aptè canoris carminibus?
Ecquis verò oĩa videre queat? quis autè tantũ cõtueri pos-
Mortalis qui sit? soli verò dei facile omnia cernunt. (sic
Ego verò dicam, quæ meis vidi oculis,
Venationem splendidam obiens in syluis:
Et quæ ex hominibus didici, quibus illa curæ sunt,
Callida variæ amœnæ mysteria artis:
Cupiens ista omnia Severo Iouis filio
Canere: tu verò veneranda dea domina venationis
Propitia velocibus imperatoriis memorato auribus.

Vt tuorum operum prædoctus disciplinam omnem,
Feras interficiat, beatus pariter manu & cantu.

Ex feris quædam sunt prudentes, callidæ,
Verum corpore parvæ: aliæ contrà fortes,
Consilio autè in pectoribus imbecillæ: aliæ autè pariter
Et corde timidæ, & membris sunt debiles,
Verū pedibus pernices: quibusdā verò deus largitus est
Consiliū astutū, validas vires, velocia genua. (omnia,
Intelligunt autè quæque suæ naturæ præ clara munera,
Vbi & debiles, & vbi sunt atroces.

Non ceruus cornibus (est) audax, sed cornibus taurus:

Non malis oryx fortis, malis leones:

Non pedibus rhinoceros fretus, pedes arma leporum:

Panthera nouit teterrima manuū funestum venenum,

Et robur atrox ouis magnum lapideæ frontis:

Et aper vires nouit suorum immanes dentium.

Quæ igitur sunt venatoribus atrocibus

Seorsum in scopulis consiliaque laqueique,

Distinctas memorabim⁹ venationes in vna quaq; fera.

Communia autè ista sunt, simile autè sortiuntur carnē.

Cōmunes porro venationes cassium, cōmunes pedicæ,

Communia autem hominibus velocia omnia genera,

Equis & canibus persequi. interdum autem rursum

Et solis equis absque canibus rapidè agitare,

Equis (inquam) illis, qui in Mauritania terra

Nutriuntur, aut Libycis, qui non vi manuum

Anguntur lupatis vrgentis fræni.

Parent autem viminibus quocunque homo ducit.

Quocirca

Quocirca equites illorum sessorum equorum,
 Et canes relinquunt charos, freti autem venantur
 Equis, solisque radiis, & absque adiutoribus.
 Commune porro iaculari, & contra sagittis ferire
 Feras maiores, quæq; cū hominibus audacter pugnāt.
 Versus autē casses necesse est dirigere gubernacula ve-
 Et flatū ventorū fugere, & ventū obseruare, (nationis,
 Quæadmodū autem pontigradorū lemborū scansores
 Sedentes in puppibus nauium tractantes clauos, (viri
 Aerem circumspectant, & albis austris
 Parentes, pandunt veliuolarum carbasa nauium:
 Sic etiam in terra iubeo venatores viros
 Obseruare vtrinque spirantes ventos:
 Ut retia tendant, vocæque agitent profus
 Vento occurrentes, quandoquidē valde feris omnibus
 Sagax est narium odoratus: quod si perceperit
 Aut varorum odorem, aut extensorum retium,
 Retro contendunt, conuersa autem fuga fugiunt
 Cōtra ipsos venatores, laborē autē vanū reddiderūt ve-
 Itaque mihi obseruent spirantes ventos (nationis.
 Ferarū interfectores, varosq; indaginēmq; ministrēt
 Aduersum venti flatum, à tergo autem agitent
 Austrum versus, sudifico spirante aquilone,
 In boream autem, susurrante humido austro,
 Euro autem flante, currant in fauonium ventum,
 Crebrescente verò fauonio, celeriter in eorum agitent.
 Verū tu mihi primū leonum eximiam venationem
 Percipito, & virorum strenuam audaciam:

Aa

Locum quidem primum notarunt aduenientes,
 Vbi in antris rugiens iubatus leo
 Stabulatur, ingens terror bouum, & ipsorum pastorum:
 Feræ autem deinde horrendam circumspeciant
 Ex vestigiis tritis viam, in qua frequens
 Iucundū potū potaturus flumen tranans rectā cōmeat.
 Vbi scilicet foueam quidem rotundam circū foderunt
 Latam, & immensam: cæterū in media fouea
 Columnam extruunt magnam, altam, arduam.
 Ab ista autem suspenderunt sublimem abripientes
 Agnum tenerum abreptum à parente recens fœta.
 Extra autem foueam ambientem sepeserunt
 Maceriam extructam crebris lapidibus,
 Ne appropinquans dolosam foueam cernat.
 Et quidem altè suspensus subrumus agnus balat:
 Illius autem famelicum cor percussit balatus.
 Quærens autem properat charo latus animo,
 Vestigium sequens balatus, huc & illuc
 Circūspiciens igneis oculis, cito autē venit prope dolū:
 Circūmque vertitur, vehemens autē eum fames vrget.
 Extemplo autē maceriam transiit ventri obsequutus.
 Exceptit autē eū hiatus vastus vndiq; septus, neq; intelle-
 Quòd in foueā venerit improuisi barathri. (xit
 Quocunque autē vertitur, reciprocus semper ruens.
 Qualis circum metam certator pernix equus,
 Pressus manibus, & aurigæ fræno.
 Ex specula autem conspicua conspicati
 Venatores accurrunt, scētilibus autem loris

Religatam demittunt bene textam affabrefactā caueā,
 Et illic affum dolum occultatum ponunt cibum.
 Cæterum ille ex fouea obseruans ilico fugit.
 Sic sane in arenosa Afrorum sitiente terra.
 Cæterum ad bene fluentis ripas Euphratis,
 Equos quidem cæcios generosos parantes
 Ad ferinum prælium, quandoquidem cæcij sunt
 Pernicissimi ad currédū, & audaces ad fortiter pugnā-
 Et soli perferunt leonum coram rugitum. (dum,
 Alij autem timent, & declinant oculos,
 Timentes principis sui micantem oculum,
 Quemadmodū dixi etiam ante in equinis carminibus.
 Pedites autem expendūt retium sinuosam indaginem,
 Casses crebrioribus extruentes varis.
 Tantum autem rursum vtrinque sinuatur cornu,
 Quantum inflectitur cornu recentis lunæ.
 Tres autem explorant in retibus venatores,
 Vnus medius, duo autem in summis cornibus,
 Ita vt ex medio voce aliquid significante vtrisque,
 Audiant vtrinque duorum extremæ alæ hominum.
 Alij autem erigunt more belli funesti
 Faces ardentes igne micantes vndique habentes.
 Virorū autem vnusquisque habet scutū in manu læua,
 Clypei in fragore, qui feris maximus est timor cruentis.
 Dexteræ autem fert ex picea flagrantem ignem.
 Valde enim timet ignis vim iubatus leo.
 Neque intueri sustinet inconniuentibus oculis.
 Illi autem vbi viderunt leonum generosum pectus,

Omnes pariter equites irruunt, vndique autem pedites
 Sequuntur concrepantes: clamor autē athera peruadit.
 Feræ autē non manent, sed conuersa fuga discedunt,
 Animo mordicus infrendentes, pugnare recusantes.
 Vt enim pisces per noctem astuti piscatores
 In retia dirigunt velocibus lembis gestantes
 Ardentes faces: illi autem timent cernentes
 Pisces, neque ferre possunt micantem fulgorem:
 Itidem leones reges conuiuent oculis,
 Et tunc formidantes multitudinē hominū, & flāmam
 Sponte ad nexa retiū ilia accesserunt. (thedarum,
 Est autē quædam venationis tertia ratio Æthiopum
 Infatigati laboris, magnū miraculum: istud viri valentes
 Æthiopes virtute freti quattuor faciunt:
 Texta scuta conficiunt nexilibus viminibus
 Fortia, & lateribus rotunda: corium autem bubulum
 Siccum intendunt in clypeis rotundis,
 Vt præsidium sit aduersus vngues seuos, malāsque funestas.
 Ipsi autem ovis flore vniuersum corpus induerunt,
 Vincientes supernè crebris fasciis,
 Et cassides tegunt capita: sola autem cernes
 Labra, & nasum, & oculos micantes.
 In feram autem vadunt cum impetu fragoso,
 Plagis crebris per aerem incessentes.
 Cæterum ille ex antro egressus immanis,
 Rugit pandens funestum rictum contra viros,
 Intuens cæsijs oculis fulgentem ignem,
 Ira feruidus, similis infestis fulguribus.

Non huiusmodi Gangis fluentum solem versus
 Indicam super terram fuscum populum peragrans
 Rugit mugitum horrendum, cum è rupibus
 Erumpens operuit veniens corpus littoris:
 Quique etiã quanquã latissimus est, etiã viginti aliis
 Incuruatur fluminibus intumescens rapido gurgite
 Resonat velut sylua mirum in modum, & scopuli
 Ad rugitum funestum, infremit autem totus æther.
 Atq; ille quidẽ statim impetũ facit cupiẽs se viscerib⁹ sa-
 Procellę hibernę persimilis: verũ illi expectant (tiare,
 Immoti flammeum ingruentem fremitum.
 Cæterũ ille & vnguibus & malis funestis
 Indomitus, quẽcunq; ceperit irruens discerpit.
 Eum autem alius ponẽ apprimẽ vigens adolescens
 Reuocat, & sonitum excitans, & clarẽ vociferans.
 Repente autem conuersus magnanimus iubatus leo,
 Impetũ facit relicto eo quẽ ceperat in ore, & rursus a-
 Ex obliquo iubatam stimulat feram nigram. (lius
 Alij autem alia ex parte eum crebri agitant
 Coriis freti, clypeisq; ac fasciis,
 Quas neque validi malarum secant dentes,
 Neque ferreorum vnguium penetrant cuspides.
 Cæterũ ille irritum cõsumit laborem temerẽ furens.
 Aliũ quidem relinquens, aliũ autẽ à terra repente tollẽs
 Sublimẽ, aliũ autem rursus indomitus rectã adoriẽs.
 Quẽadmodum autẽ cum in bello martiũ virum fortẽ
 Hostilis cinxit corõna feruidi prælij:
 Cæterũ ille spirans virtutem martis, huc & illuc

OPPIANI

Ruit, manu quatiens cruentam hastam.
 Tandē autē eum interficit martius manipulus virorū,
 Omnes simul ingruentes, ille autem succidit in terram
 Confixus crebris longa præditis radice spiculis:
 Itidem ille defatigatus irritis laboribus
 Tandem mortalibus dedit præmia omnia pugnae.
 Spumam autem stillat humi oculo demisso.
 Quemadmodum autem vir multis redimitus coronis
 Pugillatus in certaminibus, ab homine valenti,
 Comminus autem crebris sub plagis subactus,
 Stat quidem primū madidus sanguine largo,
 Tāquā ex temulētia titubās, & in diuersū quālsās caput.
 Deinde verò in terrā succiduo poplite sternitur:
 Sic ille in arena exanimatos artus porrigit.
 Illi autem tunc vrgent multo magis, statim autē superne
 Omnes trahentes validis vinciunt vinculis
 Nihil repugnantem, sed valde quietum manentem.
 O multū audaces, quātū aiocōceperūt, quātū patrarūt:
 Truculentū illud monstrū, tanquā mansuetum arietem
 Audiui quòd foueis & simili fraude (tollunt.
 Venantur etiam thoas impudentes, & genera
 Pantherarum fallunt, verū multò minoribus foueis.
 Colūnam autē nō lapidibus, verū quercus secāt stipitē.
 Neque verò sublimem caprae fœtum suspenderunt,
 Sed canis: eius rursus genitalia ligarunt loris
 Tenuibus: ille autem statim cruciatus doloribus
 Vlulatu latrat, & pantheras inclamat.
 Ea autem valde gaudet, & per quercum rectā ruit.

Veluti cum piscatores nassæ fraudem statuerunt,
 Quã texerūt vimine Salaminio, & in viscerib⁹ (nassæ)
 Polypum aut capitonem assantes posuerunt.

Nidor autem in vada venit, & in nassam
 Pisces sponte induxit, neque possunt
 Rursum redire, malam autem inuenerunt pestem:

Sic illa catulum eminus audiens,
 Accurrit, & salit, nullam arbitrata fraudem esse,
 Ventri autem parens penetralia subiit barathri.

Pantheras & munera Liberi patris subegerunt,
 Venatoribus vafri dolosum potum miscentibus,
 Nihil timentibus diuini iram Liberi patris.
 Pantheræ nunc quidem ferarum genus, verum antea
 Non feræ truculentæ, sed glaucis oculis erant mulieres,
 Temulētē pāpinigerē triēnalia celebrātes, florib⁹ redimi
 Bacchi furiosi choreas excitantis nutrices. (tis capitib⁹,
 Infantē enim Bacchum Agenoris neptis educauit Ino,
 Mammā præbens primo lacte manantem filio Iouis.
 Simul autem pariter nutriuit, & Autonoe & Agaue,
 Veruntamen non in Athamantis nefandis ædibus,
 Verum in monte, quem fœmur cognomine vocabant.
 Iouis enim magnam coniugem valde formidantes,
 Et Pentheum tyrannum filium Echionis timentes,
 In abiecta cista Iouis sobolem condiderunt,
 Pellibus autē hinnulorū texerūt, & se coronarūt baccis
 In antro etiã circa puerū archano ritu tripudiarunt.
 Tympana autē pulsabāt, & cymbala manib⁹ quatiebāt,
 Pueri vagitus latebras: primum autem ostendebant

Bacchi sacra occultam circum cistam: cum his autem
 Bœoticæ occultè orgia celebrabant mulieres.
 Ex monte autem fidis cœtum fociis
 Parabant vt irent Bœoticam extra terram.
 Parabat enim iam, parabat inculta quæ ante fuerat
 Terra stirpibus vigere sub molestias discutiète Baccho.
 Cistam autem archanam facer cœtus tollentes
 Mittentes tergo firmarunt asini:
 Euripi autem venerunt ad littora, vbi inuenerunt
 Senem cum liberis piscatorem: circum autem omnes
 Piscatores fundebantur, fretū lembis vt transmitterent:
 Ille autem reuerentia ductus sacras recepit mulieres.
 Atque ei virens florebat in transtris smilax,
 Puppem autem formosum appium & hедера tegebāt:
 Et super mare in caput saltassent piscatores,
 Terrore ingenti consternati: verū ante
 In terram ratis appulsa est: in Eubœam autem mulieres
 In Aristei ædes deuenerunt Bacchum deportantes:
 Qui quidem summū incolebat montē procul ab vrbe.
 Plurima autem rústicam vitam docuit hominum.
 Primus ouium gregem constituit, primus ille
 Baccas agrestis pinguis triuit oliuæ,
 Et coagulo primus lac pressit, & in aluos
 Ex quercu sumptas mansuetas inclusit apes.
 Qui tum etiam Liberum patrem infantem suo in antro
 Inoes educauit acceptum ex cista.
 Cùm Dryadibus autem nutriuit, & apiariis nymphis,
 Et cum Euboicis puellis, & Bœoticis mulieribus.

Iam

Iam autem puer cum sociis pueris ludebat,
 Ferula antè secta, dura sauciabat faxes.
 Illa autè deo vinum iucundum ediderūt ex vulneribus.
 Interdum autem agnos cum ipsis discerpebat pellibus,
 Et membratim concidit, mortuos autem abiecit humi.
 Rursū autè mēbra manibus nuper iuuenū cōiungebat.
 Illi autem ilico viuebant, viride autè capessebāt pabulū.
 Et iam thiasis curæ erat, & per totum
 Orbem terrarum sparsa erāt munera Thyonæi Bacchi.
 Quocūq; aut mortalib⁹ numē proficiscebatur ostēdēs.
 Tandem autem & Thebas adiit, & circum puerum
 Omnes obuiā profectæ sunt Thebanæ: cæterū vesanus
 Pentheus non ligatas manus ligabat Bacchi,
 Et deū homicidis minitabatur manibus se dilaniaturū,
 Non Tyrij Cadmi reueritus capillum canum,
 Neque aduolutam suis pedibus Agauen.
 Rapere autem miserè morituris suis imperabat sociis,
 Rapere (inquam) & includere, cœtūmque abigebat mu
 Igitur Bacchum Penthei satellites (lierum.
 Vinculis existimabant ferreis duci,
 Alijque Thebani: deum autè non attingebant vincula.
 Dolore aut cœpit irritari cor euātibus: oēs autè in terrā
 Proiecerūt ex tēporibus coronas, & thyrsos ex manib⁹.
 Omnibus autem stillabāt euātibus lachrymæ ex genis.
 Statim autem exclamarunt, Euohe beate, ô Bacche,
 Accende fulgur splendidum paternum, & concute
 Terrā, atroci autem irrogato pœnam celeriter tyrāno.
 Efficito autè in iugis mōtibus, igne sate, Pentheū taurū,

Tauram quidem Pentheum infandum, nos autē foras
 Cruidiuoras atrocibus armatas vnguibus:
 Ut eum, ô Bacche, ore discerpamus.
 Sic fatæ sunt precâtes, cito autē audiit Nyfius princeps,
 Pentheum quidem taurinum fecit, atrocem oculum,
 Ceruicemque suspēdit, cornu autem excitauit ex frôte.
 Illis autem glaucum fecit feræ oculum:
 Et malas armauit, notauit autem in dorso
 Pellem maculis autumnalibus, & sæua fecit genera.
 Illæ autem dei numine mutatæ sunt corpore pulchro
 Pantheræ, Pentheum in rupibus dilaniarunt.
 Talia autem canamus, talia animis credamus,
 Quæque Cythæronis in cliuis facinora mulierum.
 Aut infandas illas alienas à Baccho
 Matres, non sanctè mentiuntur poetæ.
 Venator autem aliquis sic laqueum cum sociis aliis
 Feras vini amantes instituit pantheras:
 Fontem nacti, Africæ in siticulosa terra,
 Quique exiguus perquàm vasto aqua carente in tractu
 Improuisè obscuram stillat nigram aquam:
 Neq; longè funditur murmure, sed perquàm malignè
 Manatque, resesque manet, & in arenam conditur.
 Vnde pantherarum genus immane vadit interdium
 Potaturum, illi autem ilico noctu profecti
 Venatores ferunt viginti amphoras
 Vini suavis, quod vndecimo anno
 Calcauit quis in vineis colendarum stirpium studiosus:
 Aquæ autem immiscuerunt suaue vinum, & relicto

Fonte rubro, non longè cūbant,
Sedulò tegentes corpus validum, aut stragulis,
Aut ipsis retib⁹, quoniā operimētū aliquod nō possunt
Reperire, neque à lapidibus, neque frondosis arboribus.
Tota enim porrigitur arenosa, & arboribus carēs regio.
Eas autem à flagrante sole percussas,
Vtrunque, & sitis, & iucundus allicit odor.
Ad fontem autem accesserūt Bacchicum, & atrā aquā
Lambunt Bacchum: aliæ autem in alias omnes
Saltitant quidem primū, tripudiantibus similes,
Deinde corpore ingrauescūt, capitibus autē in terrā va-
Sensim nutant deorsum, deinde tandē omnes (stam
Sopor violentus humi prostravit alibi aliam.
Ut autem cum in celebri conuiuio hauriētes ex crateris
Æquales adhuc pueri, adhuc pubentes lanugine prima,
Vinum suaue canunt prouocantes post epulas
Alij alios vtrinque mutuis poculis.
Serò autē defierunt, eos autem strauit aliū super alium
Et ex præcordiis & oculis ingruens vis vini:
Itidem illæ prorsus feræ aliæ in alias fusæ
Asque labore magno sub venatoribus fuerunt.
In vrsos moliantur insignem admirandā venationē,
Tigrin qui incolunt, & Armeniam arcu inclytam.
Magna multitudo proficiscitur in altitudines syluarū,
Periti numellatis cum sagacibus canibus,
Vestigia vestigarunt sæuarum errabunda ferarum.
Verū vbi viderunt canes signa pedum,
Sequntur, venatorésque vestigantes ducunt simul,

Nares quidem longas prope solum ponentes,
 Retro autem si quod recentius viderint
 Vestigium properantes, emicant ilico gestientes,
 Obliti superiorū vestigiorū: vbi autē ad finē peruenerūt
 Feliciter errantis vestigationis, & ad feræ solers cubile,
 Statim ille profilit è manu venatoris
 Miserum in modum latrans lætus mirificè animo,
 Quē admodū autē cū virgo lacte exuperātis veristē-
 Nudis pedibus per montes omnes vagatur, (pore,
 Flores quærens, ipsi autem valde longē existenti
 Fragrantem antequam videat violam nunciauit odor:
 Eo autem valde gaudet, exultat autem animus facilis:
 Vagatur autem infatiabilis, redimito verò capite
 Proficiscitur in rusticorum ædes canens parentum:
 Itidem canis lætatur animus audax, venator autem
 Etiam valde ipsum præcipitem vi retinens loris
 Exultans, reuertens repetit turbam sociorum.
 His verò & lustrum feræ indicauit, & feram amaram.
 Ipse etiā particeps certaminis vbi insidiātes reliquerūt:
 Illi autem festinantes perticas erexerunt validas,
 Retiāque expenderunt, & casses circundederunt.
 Duos autē sedere fecerūt in duobus vtrinque cornibus
 Viros in summis custodiētes retibus in melinis rupib⁹,
 Iam ex ipsis cornibus, & iuuenibus ianitoribus,
 Ad læuam quidem funem bene tortum porrigunt
 Longum lineum, paulum supra terram,
 Quoad ad vmbilicum hominis veniat funis tortus,
 Ex quo quidem suspenduntur variè illustres

Colores fasciarum, versicolor formido ferarum.
 Ex eo autem suspenduntur pinnæ infinite coruscantes,
 Avium quidem aeriarum formosæ alæ,
 Vulturum, alborumq; olorū, procerarumq; ciconiarū.
 Dextra autem in sidias sub rupibus collocant,
 Quæ virētib⁹ frōdib⁹ celeriter cōstruxerūt vmbacula.
 Paulum autē alij ab aliis quaternos contexerunt in vno
 Homines, ramis totū corpus circundantes. (quoque
 Ceterū vbi, vt decet, parata omnia sunt,
 Clasicū increpat horrendū in modū: illa autē ex cubili
 Acute rugit profiliens, & acute circunspicit rugiens.
 Iuvenes autem inuadunt conferti, vtrinque autem
 Contra beluam vadunt cateruatim territantes:
 Illa autem tumultum relinquens & viros rectā fertur,
 Nudum vbi videt campum vastum: illinc deinde
 Maximo cum fragore excitant ad supercilium lineæ
 Pellentes, & formidinē versicolore: illa autē improba
 Incerta sui omnino propulsa fertur.
 Omnia autē simul timet, cateruam, fragorem, tubam,
 Formidolosam lineam: nam spirante vento (clamorē,
 Fasciæ suprā per aerem agitant,
 Agitatae autem pennæ argutæ sibilant.
 Itaque cernens in casses rectā tendit.
 Incidit autem in lineas plagas: qui autem prope sunt
 In summis retiū cornib⁹ emicāt, & properātes superne
 Tormentū sparto cōfectum tendūt: rotundū autē aliud
 Cumularūt rete. valde enim tum sæuiūt (super aliud
 Vrsi, & malis, & improbis manibus.

Sæpenumero autē repente effugerunt viros venatores,
Retiāq; euaserūt: territā autē reddiderunt venationem.

Verum tum fortis aliquis vir manum vinxit

Vrsi dextram, ademit autem omnem impetum.

Vinxitque scienter, tetenditque ad fustem aliquam,

Et rursus inclusit cauea ex arbore picea,

Quæ multis voluminibus suum corpus inuoluerat.

Oportet autem à iugo quidem arduo & monte

Persequi desiderantem pernicia genera leporum,

Et in prouum prudente calliditate pellere.

Illico enim canes & venatores vbi viderunt

In collem rectā contendunt. nam certo sciunt

Quod anteriori parte sunt breuiiores pedes ipsi.

Itaque faciles leporibus sunt colles,

Faciles (inquam) leporibus, difficiles equitibus.

Iam verò à via inculta pellere.

Leuiiores enim sunt in callibus, & pedibus agiles.

Facile enim insultant: in dura autem terra,

Et æstate ingrauescunt pedes, & hyemis tempore

Crurum tenus tetram soleam ferunt.

Quod si capias damā, caueto ne post multum

Porrectum, longumque cursum, & finem laboris

Paulum requiescat, ex ilibus autem vrinam reddat.

Nam damæ mirificè cursibus in mediis

Vesica vexantur, necessario imbre

Grauatæ, ilia autem ad coxam vsque subsidunt.

Quod si paulum respirarint ex anhelis faucibus,

Multò vegetiores celerioresque sunt,

Genibus agilioribus, & extis leuioribus:

Vulpes autē neque laqueis capi potest, neque retibus,
Neque cassibus. potest enim solertia deprehendere:
Potest autem rursus funem secare, & nodos soluere,
Et callidis fraudibus euadere mortem.
Verū canes eam ceperunt crebri, neque tamen illi,
Tametsi validi sint, siue sanguine interfecerunt.

DESCRIBEBAT, ET TYPIS
MANDABAT GVIL. MORE-
LIVS, LV TETIÆ PARISIO-
RVM, M. D. LV.

